JOHANNIS WILHELMI HILLIGERI

ࠔࠇࠓࠉ· ࠃࠋࠔࠍ· ࠀࠓࠌࠉࠕ·

Sive

SUMMARIUM LINGVÆ ARAMÆÆ, i. e. CHALDÆO-SYRO-SAMARITANÆ,

Olim in Academia Wittebergenſi
Orientalium Lingvarum Conſecraneïs, parietes
intra privatos, prælectum,
& nunc,
Ad rogatus Φιλαραμαίων crebriores, publico
bono commodatum.

Bibl. Secr. Coll. Com. Soc. J.

WITTEBERGÆ,
Sumtibus Hæred. D. TOBIÆ MEVII, & ELERTI SCHUMACHERI,
Per MATTHÆUM HENCKELIUM, Academ. Typogr.
ANNO clɔ Iɔc LXXIX.

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
ELECTORIS SAXONIÆ
IN SECRETIORI CONSILIO
SENATORI AC COMITI,
UT ET
PROT-HAGIO-SYNEDRII,
QUOD DRESDÆ EST,
PRÆSIDI
EMINENTISSIMO,
ILLUSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO
DOMINO,

DN. CAROLO,

LIB. BARONI à FRIESEN/
DYNASTÆ IN ROETHA/
KOTTA/ GESCHWITZ
&c.

DOMINO MEO
GRATIOSISSIMO;

EJUS-

EJUSDEM

ENSIFERI CELSISSIMI

IN SUPREMO SENATU ECCLESIASTICO

CONSILIARIIS GRAVISSIMIS,

VIRIS

REVERENDISSIMIS, MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS, CONSULTISSIMIS,

THEOLOGIS DE SIONE LUTHERANO MERITISSIMIS,

DN. MARTINO GEIERO, DOCTORI CONSUMMATISSIMO, CONFESSIONARIO ET AULICO ECCLESIASTÆ PRIMARIO,

DN. JOHANNI ANDREÆ LUCIO, DOCTORI CELEBERRIMO, DRESDENSIUM EORUMQVE DIOECESEOS SUPERINTENDENTI VIGILANTISSIMO;

JURECONSULTIS DE REPUBLICA UTRAQVE INDIES MERENTISSIMIS,

DN. ADAMO CHRISTOPHORO JACOBI, DOCTORI AC SUPREMÆ APPELLATIONUM CURIÆ ASSESSORI FULGENTISSIMO,

DN. JOHANNI GEORGIO NICOLAI, DOCTORI ITIDEM ET SACERDOTI JUSTITIÆ FAMIGERATISSIMO;

DNN. PATRONIS, PROMOTORIBUS ATQVE EVERGETIS SUMME VENERANDIS

OBSEQVIA ET PROSPERA OMNIA!

)(2 *ILLU-*

ILLUSTRISSIME DOMINE,
MAGNIFICI VIRI,

SIſtit ſe conſpectui VESTRO qvalecunqve ARAMÆISMI *Summarium*, ac ſub tantis Nominibus ſibi Columen, Columen autem? autori ſuo favorem ambit. Patiamini felicem illud apud VOS Interpretem eſſe devotisſimi affectûs. Patiamini ab eo, in cujus paupere luco thura non habentur, hâc ſalsâ molâ Honori VESTRO litari. Patiamini hôc velut Syngraphô me VOBIS ad perpetuum obſtringi cultum. Meret Liberalitas Electoralis, & ſumma erga me Solicitudo VESTRA; Per qvam ut ſteti hactenus in Leucorea æqvè ac Patria; ſic terminum meorum votorum ſi non attigiſſe, proſpicere tamen mihi eminus videor. Ero, ILLUSTRISSIME DOMINE, PATRONI MAXIMI, in cœlo penitus, ſi obſcuræ hæ pagellæ lucem à Clementiæ & Gratiæ VESTRÆ

radiis

radiis fœnerabuntur, qvi ſancta eſtis Saxoniæ Lumina & ſplendidisſima Sidera. Sidera, pro qvibus, ut maneatis qvàm diutisſimè, indefesſis rerum humanarum Arbitrum votis defatigo.

VESTR.
ILLUSTRISS. GENEROSIT.
REVERENDISS. NOBILIT. ET
MAGNIF.

Chemnitii, ad d. 23.
April. A. O. R.
1679.

obſeqventisſimus Servulus
ac
Cliens

JOHANNES WILHELMUS Hilliger.

LECTORI BENEVOLO S.

PRiusqvam hoc, qvicqvid eſt Summarii Aramæi, excutias, rogandus es, ut haud graveris ſeqventia perluſtraſſe. *Summarium* nempe Tibi, non *Syſtema*, ſiſtimus, in cujus Præceptis ſcitu neceſſaria, inq; Annotationibus utilia obſervantur. Fecimus id ob methodum *in Summario Lingvæ Sanctæ* ſemel ſuſceptam; Qvorſum propterea non raro Te ducemus. Imò fecimus ob *Summaria Lingvarum ex Oriente plurium*, qvæ communicaturi tecum *ordine conſimili* ſumus, ſi patieris h.e. favebis. Nolumus enim datâ operâ eorum obliviſci, qvibus volvendis revolvendisq; olim conſecrati eramus intimiùs. Experiemur ergò fata, & tuum Candorem, Amorem. Amorem, Candorem, inqvam, qvô invitati fatemur: Potiorem in Chaldaiſmo ac Syriaſmo haberi reſpectum ad Biblicum illum, ſeqviorem ad Targumico-Talmudico-Rabbinicum, itemq; MSS. Unde ſponte fluit ſuâ, cur Capite non niſi primo characteris Strangelici veſtigia inveniantur. Sed unum, L.B. cumprimis eſt, de qvo vices noſtras dolebis. Scilicet collegeramus Wittebergæ aliqvàm multa ex Anglorum Bibliis & Polyglotto Lexico, qvorum ſubſidiis ſperabamus fore, ut limatius Samaritaniſmi Summarium prodiret. Ah! autem collegeramus! Nam cum vel ingratiis noſtris (teſtamur DEUM!) redderemur Patriæ, vix tertiam de Collectaneis deprehendebamus partem. Ita nimia in nimium nobis detrimentum vergit feſtinatio, qvâ ſeptimanarum unius alteriusve ſpatiô Wittebergenſibus cogebamur VALE, ac Chemnicenſibus AVE dicere. Confidimus igitur nos excuſatum iri, qvôd non tantùm breviores circa Samaritana lineas duximus; ſed qvòd ſupplendis etiam ſchematibus Analogiam hinc inde fuimus ſecuti. Si qvo in loco ceſpitaſſe convincemur, promittimus nos cuiqve monitorum tàm corrigendi cupidos, qvàm qvos cupidisſimos ubivis omnium. Tandem eâ, qvâ par eſt, Te, L. B. obſervantiâ rogamus, velis decentisſimas referre grates Viro-Juveni Præclarisſimo inq; Literatura Orientali, nec non qvâlibet aliâ verſatisſimo, Dn. M. JOHANNI HELVICO WILLEMERO, Mœno Francofurtano. Hic etenim magni opuſculum noſtrum æſtimans, ejusq; interpretationem cum reſolutione Biblicâ Wittebergæ feliciter conjungens, errata ſtudioſiùs admodùm conqviſivit, correxit atq; qvorundam præter opinionem relictorum te participem reddere dignatus eſt: qvæ ſub finem opuſculi deprehendes.

IN-

INDEX CAPITUM,

Analyſi textuum Biblicorum inſerviens.

In qvacunqve Voce expendenda

I. MATERIA, ubi occurrunt
Conſonantes deſcriptæ p.5.
diviſæ p.7. ſeqq.
Vocales Syrorum p. 12.
Scheva implicitum p. 14.
Patahh furtivum p. 15.
Orthopœeticæ notæ Syriacæ
Kuſchoj p. 17.
Ruchoch p. 18.
Mehaghjono p. 19.
Marhotno p. 21.
Ribui p. 22.
Diacritica puncta p. 23.
Syllaba ejusq; affectio p. 25.
Accentus Syro-Samaritici p. 26.
II. FORMA ſ. ANALOGIA GENERALIS,
ubi Mutatio Vocalium
(a) *Duorum ſchevajim Syr. in* ◌ַ, *vel* ◌ָ p. 29.
(b) Scheva mob. Syrorum ſub ◌ in ◌ p. 30.
(c) ר nec ſub nec ante ſe patitur ſcheva p. 31.
(d) Dageſch F. qvomodo Chaldæi compenſent p. 32.
(e) Vocalis longa ante Dageſch F. interdum allevatur p. 33.
(f) .. - ◌ ◌ ◌ ◌ & ◌ *in ultima ſyllaba in ſcheva* p. 33.
(g) Ebr. ◌ in ◌ Chald. in ◌ vel ◌ Syr. mutatur, & Chald. ◌ in ◌ Syr. p. 34.
(h) Accentus mutat vocales Chald. p. 35.
(i) Longarum & Brevium Vocalium alternatio p. 35.
(k) *Lingva Aramaa tq. filia ad ebraam matrem reductio, medianti-bus Grammaticorum figuris* p. 37.

FOR-

FORMA SPECIALIS
verſatur circa

N O M E N

Primarium

Habet ſe ut ebraicum, niſi qvod loco ה emphatici hic ſtatus detur peculiaris Emphaticus p. 45.

Secundarium ſ. PRONOMEN.

Peculiariter notentur hîc tantùm
Suffixa Nominum & Particularum p. 65.
Verborum Chaldaicorum p. 72.
Syriacorum p. 78.

V E R B U M

Perfectum

Easdem cum Ebræo affectiones habet p. 89.

Notetur tantùm
Prima forma p. 90.
Flexio temporum p. 98.
Mutatio punctorum p. 102.

Imperfectum

Latè & ſimpliciter, ut apud Ebræos
Defectiva duo: Pe Nun p. 105. Geminantia ע p. 107.
Qvieſcentia qvatuor: Pe Jod & Pe Aleph p. 110. Ajin Vau p. 112. Lamed Aleph p. 116.
Dupliciter imperfecta p. 126.
Strictè imperfecta Syriaca p. 127.

P A R T I C U L A

Eſt vel Separata
inpr. qvalitatis Syr. p. 131.
vel Inſeparabilis קַדְמָא וְכִלְבַּר p. 132.

S Y N T A X I S

Nominis

Subſtantivi cum Subſtantivo p. 136.
- - - - - - Adjectivo p. 137.
Superlativi periphraſis p. 55. 137.

Pronominis

Pleonaſmus p. 138. n. 1.
Demonſtrativum n. 2.
Interrogativum n. 3.

Verbi

Enallage temporum p. 139.
Participiorum cum ܕ p. 140.
הֲוָא facit Imperfectum & Plusqvamperf. p. 140. n. 3.
הֱוָא facit Imperativ. vel Futur. p. 141. n. 6.
Periphraſis verbi *habeo* apud Syros n. 8.
Certæ poſt verbum particulæ n. 9.

Particularum

Adverbia περιφράζουσι pag. 142. num. 1.
Conſtructio particulæ ܒܠܥܕ num. 2.
מִן p. 143. n. 3.
ל n. 4.
קָא n. 6.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EM.

[illegible] ✣

Sive

SUMMARIUM LINGVÆ ARAMÆÆ,

i. e.

CHALDÆO-SYRO-SAMARITANÆ.

PROOEMIUM.

De

NATURA ET CONSTITUTIONE GRAMMATICES.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMAN.

§. I.

GRAMMATICA ARAMÆA eſt habitus mentis inſtrumentalis, voces Aramæas (1) earumq; affectiones conſiderans, ut purè loqvi, legere & ſcribere qveamus.

(1) Lingvæ Aramææ nomen à gentis conditore, Aramo nimirum (אֲרָם Gen.X.22.) deſumtum eſt, & complectitur, perinde ut Lingva Sclavonica Bohemicam, Polonicam, Vandalicam &c. Dialectos plures, ceu ſunt: *Chaldaica, Syriaca & Samaritana.* Qvod ad CHALDAICAM, dictam à Cheſedo (כֶּשֶׂד Gen.XXII.22.) adeoqve qvaſi Chasdaicam, æqvè ac Ulyſſes pro Udysſes, diſpeſcitur in *Babylonicam*, & *Hieroſolymitanam*: Qvarum Illa, Babyloniis antehac freqvens, continetur purisſimè in Daniele, Eſra, ac unico Jeremiæ verſiculo; impuriùs in Onkeloſo & Jonathane; omnium impurisſimè in Targum Joſephi & Pſeudo-Jonathanis, nec non Talmude Babylonico: Hæc verò, Christi & Apoſtolorum tempore Hieroſolymitanis vernacula, proſtat & in Targum & Talmude Hieroſolymitano. Qvantum porrò SYRIACAM, ab Aſſur (אַשּׁוּר Gen. X. 22.) propriè Aſſyriacam, veluti Spanien & Hiſpanien / nominatam, viget ipſa in potiori Syriæ parte, jamq; Comagena, à provincia, metropolin Samoſatam celebrante; jam Antiochena, ab uſu ejusdem in Patriarchatu Antiocheno; jam Maronitica, à Maronitis hodienum Palæſtinæ ad Libanum incolis, ſalutatur. Qvod deniqve SAMARITANAM attinet, natales illi dedére Samaritani, acerrimi olim Judæorum hoſtes, & ſolius Moſaicæ Pentateuchi receptores: Unde ſicut Dialectô Syriacâ Utrumqve Teſtamentum; ſic duntaxat Pentateuchum Samariticâ licet legere.

§. II.

PARTES Ejusdem duæ (2) ſunt: ETYMOLOGIA; & SYNTAXIS.

(2) Se-

(2) Seqvimur methodum Summarii Ebraici, & ceſpitare pronunciamus eos, qvibus qvatuor Grammaticæ Partes arrident.

§. III.

ETYMOLOGIA verſatur circa voces ſeparatas tàm ratione *Materiæ*, unde ORTHOPOEIA (3); qvàm ratione *Formæ*, unde ANALOGIA reſultat.

(3) Si Orthopœian malis appellare Orthoëpian, non repugnabimus, modò non appelles Orthographian.

§. IV.

SYNTAXIS voces conjunctas (4) expendit.

(4) Conjunctarum vocum ordinariè non niſi duæ dari poſſunt; qvod idem de conjungendis ſtatuendum.

PARS PRIOR
De
ETYMOLOGIA.

CAPUT I.
De
ORTHOPOEIA.

§. I.

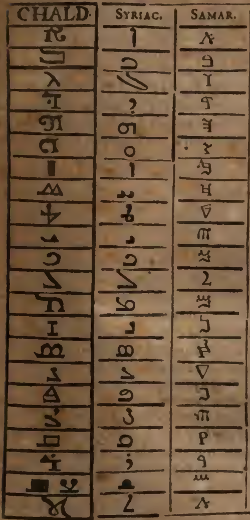
MATERIA vocum ſeparatarum vel *Remota* eſt, ſcil. *Conſonæ* (1), *Vocales* (2) & *Notæ Orthopœeticæ* (2); vel *Proxima*, nimirum *Syllabæ*, qvas Accentus (3) comitantur.

(1) Conſonarum terminus termino, literarum accuratior videtur. (2) Qvidam cùm Vocalibus, tùm Notis Orthopœeticis Punctorum titulum aſſignant, has *Puncta non-vocalia*, illas *Puncta vocalia* vocando. (3) Accentus, qvi hoc in negotio militant, Tonicos putes, ut & Tacticos.

§. II.

CONSONÆ, qvæ & hîc ſiniſtrorſum (4) ordinantur (5), ſunt XXII (6), incluſæ, qvoad *Figuram* (7), *Nomina* (8) & *Poteſtatem* (9), ſeqventi ſchemati.

CHALD.

NOMINA.	ESSENT.	POTESTAS ACCID.
Olaph	א	1.
Beth	ב	2.
Gomal	ג	3.
Dolath	ד	4.
He	ה	5.
Wav	ו	6.
Sain	ז	7.
Hheth	ח	8.
Teth	ט	9.
Jud	י	10.
Coph	כ	20.
Lomad	ל	30.
Mim	מ	40.
Nun	נ	50.
Semcat	ס	60.
Aē	ע	70.
Pe	פ	80.
Zode	צ	90.
Koph	ק	100.
Riſch	ר	200.
Schin	ש	300.
Tav	ת	400.

(4) Qvanqvam in MSSC. Aramæis Tapocon etiam extare ſoleat, ſcribendi tamen fundamentum idem prorſus permanet. (5) In Aramæiſmo Samaritana ordinatio Ebraicæ conformis, Syra & antiqvior Chaldæa, ob ſui connexibilitatem, difformis reperitur. (6) Ex tot Ebrææ Lingvæ filiabus Aramæa unica numerum conſonantium obſervat. (7) Figura Chaldæo-Syri Alphabeti, Abrahamo ab aliqvibus, ſed falsò, adſcripta, duplex circumfertur, *Minuſcula* nempe ſ. *vulgaris*; & *Majuſcula* ſ. *Initialis*. Priorem charactere Ebraicô Chaldæi, Syriacô ſpecialiter ſic nominatô Syri expediunt: at poſterior delineata in ſchematis cancello primo Librorum & capitum, penes Utrosqve, initium occupat, elogiisq; multis audit *Vetuſta*, *Sancta*, *Suriana*, *Eſtrangelica*. Similiter varietatem literarum Samaritanarum docent MSS. Lapides atqve Monetæ, qvâ nihilominùs poſthabitâ nos uniformitatem, Anglicana Biblia, Caſtellianum Lexicon, & fœtus Bochartianos, Hottingerianos &c. ſecuti, exhibemus. (8) Nil obſtat, qvò minùs Nomina literaturæ Syræ Aramæis generatim qveant tribui, modò Chaldæo-Samariticè dicamus Alaph, Gamal, Daleth &c. qvod Syriacè Olaph, Gomal, Dolath &c. pronunciatur. Cæterùm nimis θεολογώτερος foret, qvi appellationes Syrorum elementorum, à diviniorıbus Epithetis, hôc peteret Boderianô more: *Alobo* Deus, *Borujo* Creator, *Gobulo* Plasmator, *Dajono* Judex, *Hauno* Mens, *Waudbo* Pactum, *Saino* Arma, *Hbanono* Clemens, *Tobbo* Bonus, *Jobubbo* Dator, *Cino* Director, *Lemino* Portus; *Morjo* Dominus, *Nubro* Lux, *Sabbro* Spes, *Aodburo* Adjutor, *Poruko* Redemptor, *Zelibbo* Crucifixus, *Kadbiſcbo*, Sanctus, *Rabo* Magnus, *Scbalito* Dominator, *Tobbuo* Cenſor. (9) Eſſentialem poteſtatem prima Nominis conſona (Olaph & Aë, tanqvam ἀφώ-

ἀφώνοις exceptis) communicat: Poteſtas autem accidentalis in numeris ſuppeditandis hîc qvoqve conſiſtit, ita ut deficientes in ſerie alphabetica Centenarios præſentium combinatio, & Millenarios Monadici, lineolâ illic ſuperiùs, hic inferiùs notati ſuppleant h. m.

[illegible] / [illegible] / [illegible] 500. [illegible] / [illegible] / [illegible] 600.
[illegible] / [illegible] / [illegible] 700. [illegible] / [illegible] / [illegible] 800.
[illegible] / [illegible] / [illegible] 900. א / [illegible] / [illegible] 1000. ב / [illegible] / [illegible] 2000. ג / [illegible] / [illegible] 3000. &c. Conf. §. 10. (*d*) *p.* 1 & §. 11. *p.* 1 Qvod ſi concurſus plurium numerorum fiat, minor itidem majorem, virgulæ ſuperioris beneficiò, excipit h. in m. יב / [illegible] / [illegible] 13. יה / [illegible] / [illegible] 15. לד / [illegible] / [illegible] 34. קט / [illegible] / [illegible] 109. אתרעח / [illegible] / [illegible] 1678.

Interim obſerves, Syrorum Centenarios qvandoqve ſic etiam repræſentari: [illegible] 100. [illegible] 200. [illegible] 300. [illegible] 400. [illegible] 500. [illegible] 600. [illegible] 700. [illegible] 800. [illegible] 900. Qvin probè notes: In Aramæorum Arithmetica utramqve paginam Eſtrangelicum facere characterem.

§. III.

Dividuntur ratione

I. SCRIPTIONIS, in *Uniformes*, qvales Cuthæis

thæis (10) omnes (11) ſunt; & *Biformes*, qvales ſunt

[a] Syris ſolis Olaph atqve Lomad, dum illud ante hoc inclinandum (12); & hoc ante illud erigendum (13) eſt v. g. ܐܠܗܐ *Alóho*, ܠܐ *lo.*

[b] Syro-Chaldæis (14)

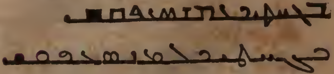
(1) *Finales* (15) כַּלְמָנָע (16) h. m.

Aē Nun Mim dupl. Lomad Lomad Coph.

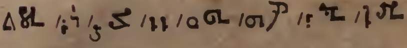

(2) *Connexiles*

[a] à parte utraqve (17) v. g.

[b] à parte poſteriori (18) v. g.

II. &

II. & III. ORGANI (19) & SOCIETATIS (20), uti Ebraicè.

IV. LECTIONIS, rursùm more Ebræo (21) exceptis

[a] ܝ apud Syros, utpote qvod ante & poſt aliud ܝ (22) effertur ut Jud (23) v.g. יוֹי *lojé.*

[b] ܗ, ܘ & ܝ apud Eosdem, utpote qvorum prius ſemper movetur (24); medium & poſterius ad finem vocum, conſonâ non-vocalizatâ præeunte (25), qvieſcit (26) v.g. ܦܩܶܕܝ & ܦܩܶܕܘ *pekádh.*

V. THEMATIS, in *Radicales* (27) ܓܙܚܛܣܥܦܨܩܪܫ (28); & *Serviles* (29) ܐܒܕܗܘܝܟܠܡܢܬ (28).

(10) Cuthæi & Samaritani nobis æqvipollent. (11) Qvæ figura literarum Samaritanarum à principio, eadem & in medio & fine applicatur. (12) Inclinatio τῦ ܝ ante ܠ finale, nec non præcedente aliô Lomad, aut ſeqvente novô Olaph, Intermittitur,

 v. g.

v. gr. ܐܺܝܠ *äël*, ܠܰܐܠܳܗܳܐ *lalóbo*, ܐܶܠܳܐ *eló*. (13) Erectio ꝟ ܠ ante ܐ confuſionem cum Nun evitet. (14) Ubicunqve Chaldæos in Orthopœia Syris jungimus, de Suriano Alphabeto ſemper loqvimur. (15) Occaſione Finalium intuearis hanc ܐ poſt ܠ figuram ܠܐ v. gr. ܡܶܛܽܠ ܐܰܒܳܐ *metül ábbo.* (16) Sunt, qvi mnemonicam vocem faciunt עֲלַמְכֵּן, ſunt, qvi aliam. (17) Literæ connexiles, Dilatabilibus certô reſpectu reſpondentes, qvin decoris causâ uncinulum in fine ſuſcipientes h. m. ܒ, ܢ &c. ἀπὸ τύχης nonnunqvam, qvoties ſcilicet inconnexiles vel præcedunt vel ſeqvuntur, nexum reſpuunt, v. g.

ܐܒܓܕܗܘܙܚܛܝܟܠܡܢܣܥܦܨܩܪܫܬ

ܐܒܓܕܗܘܙܚܛܝܟܠܡܢܣܥܦܨܩܪܫܬ

(18) à parte poſteriori connexiles, ac technologicum nonneminis אֶרֶץ תְּרוּזָה habentes, ſubinde connexionem, ob datam rationem, fugiunt v. gr. ܪܘܟܒ *rucb.* (19) Qvia literam ר numero Lingvalium inſeruimus in Ebraiſmo, non poſſumus non eandem hîcq; & ubiqve è Dentalibus eliminare. (20) Etiam in Aramæiſmo literæ Compasſibiles & Incompasſibiles multum ſcriptis non-punctatis, feliciùs legendis, corruptis reſtituendis, ambiguis determinandis &c. conducunt.

(21) A

(21) A potiori deſumimus appellationem. Qvippè utut Immobiles Chaldæo-Samariticè ſint omnes אהוי / Syriacè tamen non niſi אוי reperiuntur, ita ut ܐ vocali caſſum, ◌ Dſekophô aut Ezozô, & ◌ Revozô aut Hhevozô præcedentibus, non moveatur v.g. ܫܐܠ *ſchêl*, ܩܐܡ ࠒࠀࠌ *Kum*, ܦܐܘܠܘܣ ࠐࠀࠅࠋࠅࠎ *Paúlos* ܪܐܫ ࠓࠀࠔ *Riſch*. (22) ܐ ante ܐ circa vocabulorum finem, & ܐ poſt ܐ circa eorũ initium cognoſcitur. (23) Pronunciationem ࠉ Jud imitatur Participium Præſens verborum Aë Wav v.g. ܩܐܡ *Kojém*. Obiter notetur: Regulam de Olaph ante vel poſt aliud pronunciando, attendendam eſſe ſedulò in ſcriptis idioma qvidem Syrum, ſed characterem Ebræũ, aliumve oſtendentibus. (24) Qvod He Syrorum ſemper moveatur, Verborum Lomad He defectus efficit. (25) In qviete Wav & Jud finalium Syros Cuthæi ſeqvuntur, v. gr. ܦܩܕܝ ࠐࠒࠃࠉ & ܦܩܕܘ ࠐࠒࠃࠅ *pekádh.* (26) Tyronibus non ſuccenſemus, ſi Wav & Jud ejuſmodi movere cupiant. (27) Si obſervatione in Summario Ebr. p. 8. n. 16. extantem, & prætereà ࠄ & ࠇ Samaritanum exceperis, radicales ad ſubſtantiam thematis pertinebunt. (28) Tantum abeſt, ut radicalibus Syrorum (qvibus Schin neqvicqvam demunt plures) hùc appoſitis, Chaldæo-Samaritanorum excludamus, ut potiùs includendo chartæ parcamus. (29) Serviles appellantur, non qvòd ſemper tales ſint, ſed qvòd certis caſibus locoq; certò Derivatis ſervire ſoleant.

§. IV.

Character Eſtrangelicus, unà cum Samaritano, Vocalibus caret (30); Syrus verò qvinqve (31) partim antiqviores (32) partim recentiores (33), pro lubitu commiſcendas (34), & ratione *Figuræ* (35), *Nominum* (36) & *Poteſtatis* (37) ſeqventi ſchemate comprehenſas, agnoſcit.

Nomina.	Antiq.	Potest.	Recent.	Nomina.
Ptohho	y	A.	÷	Abraham.
Rebhozo	⌒	E.	·· ·.	Eſaias.
Hhebhozo	x	I.	⁚	Iſaac.
Dſekopho	ρ	O.	⁚	Odom.
Ezozo.	λ	U.	·	Urias.

(30) Nulli dubitamus, Chaldæos pariter ac Cuthæos priſtinis temporibus vocalibus eſſe gaviſos. Hodiè carentiam earum cum Matres lectionis, cum Analogia ſupplent. Exercitatus igitur ſit, qvisqvis aut Chaldæo-Samaritana legere, aut iis Vocales Syras, exercitii gratiâ & methodô Caſtellianâ, jungere aggreditur. (31) Qvoniam naturâ non plures vocalium ſonos, qvàm A. E. I. O. U. patitur; hinc eſt, cur Syri qvinarium, citra diſcrimen qvantitatis, receperint. (32) Sapere antiqviores Syrorum vocales Græciam, poſitum extra controverſiam eſt. Qvis autem, & qvando, ob- & in-verſione factâ, acceſſerit, probent, qvi poſſunt; Noſter ἰυςοχασμὸς æta-

tem

tem Alexandri M. reſpicit, ut qvâ ſimul magna Græcarum vocum pars Lingvam Syriacam invaſit. (33) Recentior Vocalium figura, inventa à qvocunqve demum, fundamentum ab Ebraiſmo petit. (34) Olim ex antiqvioribus Vocalibus tantùm ſupernè collocabantur ܿ ܵ ܼ, ac infernè ܿ ܼ; aſt hodiè ſitum pro lubitu ſortimur, vetuſtasq; cum Recentibus, & Has cum Illis commiſcemus v. g. ܘܠܡܫܬܡܥܢܘܬܐ *Walmeſchtamenútho*. Interim uſitatiorem locationem dicas, qvam Præceptorum ſchema tibi ſuggerit. (35) Ezozo qvidam Doctiorum ſic efformat (ܘ), inculcaturus fortè ortum ejus ex gr. (*υ*) atqve (*ο*), veluti (*ȣ*) ex (*ο*) atqve (*υ*) ordine inversô. Sic Odom in Riſch incidens, punctum alterum abſcondit v. g. ܒܣܪܐ *béſro*. (36) Vocales Nomina partim Vulgaria, partim Doctiora ſortiuntur. Illa ab illuſtrium Virorum nominibus decerpta ſonum, qvem obtinent, à fronte ſtatim porrigunt, Syriacè ܐܒܪܗܡ *Abróbom*, ܐܫܒܝܐ *Eſchbájo*, ܐܝܣܚܩ *Jsbbok*, ܐܕܗܡ *Odbom*, ܐܘܪܝܐ *Uríjo*: Hæc, ex ipſa vocalium natura depromta, Syrè vocantur ܦܬܚܐ *Apertum* vel *Apertio*, ܪܒܨܐ *Egeſtum* vel *Egeſtio*, ܚܒܨܐ *Compreſſum* vel *Aſtrictio*, ܙܩܦܐ *Sublatum* vel *Elatio*, ܥܨܨܐ *Cohibitum* vel *Compreſſio*. (37) In Syrarum vocalium valore, cum qvinqve

Latinorum Germanorumve Vocalibus coincidente, laudamus neqve aſſertum Waſerianum, Ezozo ſcilicet ſuperius U. & inferius Ü.; neqve Hottingerianum, Dſekopho nempe ordinariè O. rarò Ü ſonare. Sicuti enim prius nullibi per Ü. (voculis ܟܘܠ *cül*, ܡܬܘܠ. *metül*, & juxta paucisſimos ܟܘܒܪܝܬܗܘܢ *cübritho*, exceptis); ſic poſterius ubivis per O. exprimitur. Adhuc ὡς ἐν παρόδῳ annotamus, Ἦτα græcanicum eo tempore, qvô Syri à Græcis vocales mutuati ſunt, probabilisſimè non inſtar E. ſed i. prolatum fuiſſe, ſiqvidem in locum i. aliàs ſubſtituiſſent Ἰῶτα, & in locum E. fors Ἦτα. Confer, ſi lubet, *Summarium* noſtrum *Lingvæ Copticæ* ſeu *Ægyptiacæ*, ubi τὸ Ἧτα pronunciationem ſimillimam offenderis, dum v. gr. ΦΗ, ΘΗ, ΝΗ, ΜΑΘΗΤΗϹ, efferuntur neceſſariò *phi*, *thi*, *ni*, *mathitis*.

§. V.

In toto Aramæiſmo datur neq; Diphthongus (38) neqve Scheva explicitum (39); Scheva autem implicitum (40), idemq; ſolùm ſimplex (41), legibus movetur Eberinis (42) v. gr. ܦܩܕܬܗܘܢ / פקדתהון *pekadhtún.*

(38) Terminationes *AI, AV, EV, IV, OI, OV, UI*, nil minus qvàm Diphthongos, (qvarum vel nomen Aramæi neſciunt) ſed ſyllabas, & conſeqventer διφθογγοειδές τι, ſpirant v. g. לֵוִי / ܠܘܝ / ࠋࠅࠉ *levàj*. (39) Chaldai-

daiſmus Biblicus à Scheva explicito in tantum non abhorret, in qvantum, locô genuinarum literarum, Ebraicis conſtat. Qvanqvam in eo Ebræos deſerat, qvòd Scheva etiam poſt longam vocalem, nullô Methegô ſtipatam, abſorbere amet v. gr. גְבוּרְתָא *gebbúrta*, מֵימְרָא *Mémra*, contra סִפְרָא *Sapberá* (40) Scheva qvondam inter Syros figuram inferioris punctuli gesſiſſe, *μέγα λίαν αἴτημα* exiſtimamus. (41) Cum Scheva Syri non posſideant compoſitum, diſpaleſcet faciliùs, qvanti nonnullorum æſtimari debeat judicium, qvi, ubi Syriaca literis Ebraicis exaranda, tale qvodpiam attribuunt, ſcribendo v. gr. אֲנָא pro אְנָא ܐܢܐ / חֲזָא pro חְזָא ܚܙܐ. (42) Patet vel ſuâ ſponte, Aramæum Scheva legi ab initio, itemq; poſt aliud; minimè in fine, ac ante aliud, vel planè nullum v. g. ܡܠܟܟܘܢ מַלְכְּכוֹן *malcechún*, ܡܠܟܗ מַלְכֵּה *malcéh*. Qvin id haud omittendum: Scheva penitùs qvieſcere, qvando nulla conſonantium *δυσφωνία* oritur.

§. VI.

PATAHH *Genubba* in ſola literatura Babylonica (43) uſum invenit (44) v. gr. שְׁלִיחַ *ſcheliahh.*

(43) Rectè taxantur, qvotqvot Syriaca Ebraicè ſcripturi Gutturalibus Patahh furtivum asſignant, ponendo e. gr. ישוע

יֵשׁוּעַ pro יֵשׁוּעַ ܝܶܫܽܘܥ *jeſchû* (44) Uſus Patahh rapti ante ה nullus eſt v. gr. בֵּהּ / non בֵּהַּ.

§. VII.

NOTÆ ORTHOPOEETICÆ in eadem literatura (45) cum Ebræis (46) conveniunt, concipiendæ in Suriana & Samaritana (47) ex ſenſu (48); Verùm in Syra numerantur Earum, præter puncta Diacritica (49); qvinqve (50): *Kuſchoj* (51), *Ruchoch* (52), *Mehaghjono* (53), *Marhotno* (54) & *Ribuj* (55).

(45) Propter elementa, qvæ Babylonii ab Ebræis mutuantur, puncta non-vocalia non poſſunt non unius ejusdemq; manere commatis. (46) Spectare huc *Dageſch*, *Mappik*, *Metheg* & *Makkeph*, notius eſt, qvàm ut dicatur. (47) Lineola literis ſupernè adjecta penes Cuthæos ſæpe Dageſch F. arguit v. g. ࠀࠀ pro ࠀࠁࠀ. (48) Qvod ad Dageſch L. res ſalva eſt. Nam qvandocunqve aliqva ex literis בְּגַדְכְּפַת aderit vel ab initio, ſive ſimpliciter, ſive præeunte conſona mobili; vel in medio ac fine, antecedente utrobiqve Scheva qvieſcente, Dageſch ejusmodi concipiendum venit v. gr. ܦܩܕ פקד *pekádh* non *phekádh*, ܡܠܟܗ מַלְכֵּהּ *malcéh*, non *malcheh*. (49) Exactius puncta Diacritica noſſe, eſt maximam ſcriptorum non-punctatorum difficultatem

tatem ſuperaſſe. (50) Qvos inceſſit opinio, dari apud Syros Mappik, hujuscemodi figuræ ܗ̇ , à veritate aberrant. (51) ܩܘܫܒܐ *Kuſchoi* ſignificat duritiem, à ܩܫܐ induravit. (52) Natales τῦ ܪܘܟܒܐ *Rucbocb*, idem notantis ac *Mollities*, Arab. رخب *tenuis fuit*, commonſtrat. (53) ܡܗܒܓܝܢܐ *Mehaghjono* ex הָגָה *meditatus eſt*, deducitur. (54) ܡܪܗܛܢܐ *Marhotno* à רְהַט *currere* dictum, non tam benè qvàm ſyetè *Marthono* audit. (55) ܪܘܒܒܐ qſ. *multiplicatum* à ܪܒܐ *crevit*, dependet.

§. VIII.

KUSCHOJ eſt punctum literarum ܒܓܕܟܦܬ (56) ſuperius (57), pro Dageſch Leni (58) ſatisfaciens (59) v. gr. ܐܢܬ *at* Chald. אַתְּ

(56) Ponamus, literam Pe, juxta Buxtorfianam obſervationem, nunqvam Kuſchojari, tamen à potior perſtabit denominatio. Conſonæ autem non-Beghadhcephath ſuper ùs punctaræ nil minùs, qvam Kuſchoj pòſſident. (57) In ſcriptis Syrorum Kuſchoj ex vocum genio hinc inde ſupplendum eſt. (58) Ex eo, qvod Kuſchoj ib adhibe-

hiberi ſoleat, ubi Chaldaiſmus reqvirit Dageſch F. v. g. ܫܒܚܐ שְׁבַח / malè infertur, dari apud Syros Dageſch F. Cujus nunc, adeoqve pejoris, commatis omnia Crineſio-Leusdeniana fundamenta deprehendes. (59) Kuſchoj cumprimis reperitur in [a] Nominibus defectu conſonarum laborantibus, v. gr. ܪܒܘܬܐ *gepbéto* ex גֶּפֶן / ܓܦܬܐ *rebútho* ex רִבְבָן. [b] Ebraicè aut Chaldaicè propter elegantiam ſeu emphaſin dageſchatis, verb. gr. ܐܟܪܐ *acóro* ex אִכָּר. [c] Paël & Etpeël Verborum perfectorum, hincq; formatorum Nominum v. g. ܣܒܪ *ſabár* evangelizavit, ܡܣܒܪܢܐ *meſabrono* evangeliſta. [d] Verbis Pe Nun, Geminantibus Aë, Pejod Dageſch compenſativum Chaldaicè amantibus &c. v. gr. ܬܦܠܘܢ *teclun*, ܡܬܒ *mecát*, ܠܡܬܒ *Chald.* לְמִתַּב.

§. IX.

RUCHOCH eſt punctum literarum earundem (59) inferius (60), cum Raphe obſoleto (61) conveniens (62) v. gr. ܠܓܒܪܐ *legbábbro.*

(59) Qvem-

(59) Qvemadmodum Kuſchoj tantùm ſex literas indurat; ſic Ruchoch totidem mollitiem infert. (60) Ruchoch (qvod malè nonnemo etiam ſupra literas collocat), unà cum Kuſchoj, ne confundantur cum punctis aliis, maximè τῶν ܘ & ܘ eſſentialibus, vel diverſò in MSS. colore, vel majori craſſitie gaudent. (61) Raphe proptereà nomen obſoleti meretur, qvia uſus ejus hodiè ſaltem in Germaniſmo Ebraico, ut & in monumentis non-punctatis conſpicitur. Loca verò Decalogi duplex accentuatio peperit. (62) Sæpiſſimè Ruchoch ex analogia concipitur.

§. X.

MEHAGHIONO eſt linea (63) infra conſonas locata, indicans

[a] totale literarum (64) otium (65) v.g. ܐܢܐ *no.*

[b] vocalis abſentiam (66) v.gr. ܐܬܦܩܕ *ethpákd.*

[c] tardiorem pronunciationem (67) v. gr. ܡܩܪܒܢܐ *makerbóno*, contra ܡܩܪܒܢܐ *makrebbóno.*

[d] Myriada v. gr. (68) ܐ 10000, ܒ 20000, ܓ 30000 &c.

(63) Locum Mehaghjono, ex uſu nonnunqvam reſtituendi, in nominibus græcis ſupplet haut raró Revozo v. gr. ܐܣܛܠܐ ϛολή. (64) Conſonæ Mehaghjono recipientes potisſimum ſunt

[α] ܐ in certis vocibus, itemq; Græcis, Syrâ civitate donatis v. g. ܐܢܫܒܐ *nóſcbo*, ܐܪܙܐ *róſo*, ܐܟܣܢܝܐ ξένος.

[β] ܒ in ܐܝܬܒܐ *itbo*, ܡܒܬܒܐ *bbátbo*.

[γ] ܗ in Pronomine tert. perſ. & ſuffixis pluralibus, it. ܝܗܒ *jabb*, ܗܘܐ *wo*.

[δ] ܘ terminale in verbis v. g. ܐܫܟܚܘ *ſckápb*.

[ε] ܛ in ܐܙܛܠ *eſátb*.

[ζ] ܡ in ܝܘܡܡܐ *jáme*, ܥܡܡܐ *áme*.

[η] ܕ in Pronomine ſec. perſ. it. ܐܬܕܬܐ *átbtbo*, ܫܒܬܐ *ſcbátbo*, ܡܕܝܢܬܐ *medbítbo* &c.

[θ] ܝ in ܒܝܬ *batb*. Adhæc Mehaghjono adſciſcunt nomina radicalem in plurali geminantia v. gr. ܟܠܘܬܐ *calótbo* ex ܟܠܬܐ *cálto*.

ſálto. (65) Ab otio ſalutatur Mehaghjono Linea Otii. (66) Vocalis abſentiam Mehaghjono in PasſivorumImperativis ſuggerit. (67) In Pronunciatione tardiori Mehaghjono qvodammodò cum Methegh convenit. (68) Valor Mehagjono arithmeticus trahatur, qvæſo, ad §.2 *p.* 7.

§. XI.

MARHOTNO eſt linea ſupra conſonas locata(68), exhibens

[a] literas arithmeticas(69) v. g. ܝܒ̄ 12.

[b] Scheva immobile (70) v. g. ܡܠܟܬ݂ܗ *malcetho.*

[c] voces abbreviatas (71) v. gr. ܩܕ̄ pro ܩܕܝܫܐ *kadhiſcho.*

(68) In Samaritaniſmo duplex nonnunqvam linea, Marhotno inſtar, deprehenditur, qvæ, qvid ſemper ſibi velit, contextus & judicium cujusqve doceant. Sic v. g. [Samaritan] Gen. XVII. 19. exponendum *verè*, non *ſed*, *luctus*. Conf. [Samaritan] Geneſ. VI. 4. [Samaritan] Gen. XIIX. 22. (69) Qvoad numeros literis repræſentandos veſtigia Syrorum Samaritani legunt, ceu oſtenſum §. 2. *p.* 7. (70) Rarisſimè Marhotno qvietem literæ totalem ſubindicat v. gr. ܕܐܝܬ݂ *dith*, ܐܘ݂ *o.* (71) Etiam in decurtandis vocibus Marhotno Cuthæis familiare eſt v. g. [Samaritan] pro [Samaritan]. Iidem illud dictionibus dubiis,

ROMA VITTORIO EMANUELE

biis, vel ſaltem uſitatiori ſignificatione non accipiendis, nec non conſonis inter ſe in vicem alternantibus, applicant v.g. בדבר *cum peſte*, סבא *Senex*, ܫܡܗ pro ܫܡܗ *nomen ejus*.

§. XII.

RIBUJ eſt punctum ſupernè (72), geminum (73), Numeri Pluralis index (74) v. gr. ܟܠܒ̈ܐ *cálbe*.

(72) Ne Ribuj cum Eſaia commiſceatur, aut hic infra literam, aut illud aliò collocetur v. gr. ܓܝܘܪ̈ܐ non ܓܝܘܪ̈ܐ *gajóres*. (73) Cum Ribuj τῷ ܪ occupat, punctum hujus pro altero illius ſatisfacit v. gr. ܦܪ̈ܝܫܐ *pariſche*. Qvandoqve tamen hôc caſu alter punctus primam vel Præteriti, vel Futuri, imò Participium deſignat v. g. ܟܪ̈ܝܬ *kerith*, non *kerjth*. (74) Ribuj Pluralem (cui annumerantur ſingularia collectiva) & in Nominibus, & in Verborum fœmininis arguit v. g. ܛܠܘܠ̈ܐ *telóle*, ܢܦܩ̈ܕܒܘܢ *nephkedbón*.

§. XIII.

PUNCTORUM DIACRITICORUM officium conſiſtit in diſcriminatione (75) vocum,

cum, diverſam ſub iisdem conſonis punctationem (76) admittentium, eſtq; eorum aliud

[a] *Supernum* (77), notans

[α] Perſonas primas Præteriti ac Futuri v. gr. ܦܩܕܬ *pekdéth*, ܐܦܩܘܕ *ephkúdh*.

[β] Participium (78) v.g. ܦܩܕ *pokédh*, ܡܦܩܕ *mephakédh*.

[b] *Infernum* (77), notans

[α] Reliqvas Præteriti ac Futuri v. gr. ܦܩܕܬ *pekádht*, ܬܦܩܘܕ *tephkúdh*.

[β] Imperativum atqve Infinitivum (79) v.g. ܦܩܘܕ *pekúdh*, ܡܦܩܕ *mephkádh*.

(75) Plurima Syrorum ſcripta illegitimó vocalium poſitu, ne dicam omnimodâ abſentia tument; qvæ ut proinde aſſeqvamur, à punctis non-vocalibus διακρίσεων petamus. (76) Ex vocibus ſub uno eodemq; conſonarum habitu diverſisſimas vocales, & cum vocalibus ſignificationes tolerantibus, has eſſe præcipuas obſervato:

ܐܝܕܐ *ídho* manus, ܐܝܕܐ *ájde* qvæ?

ܟܬܒܐ

ܒܝܫܐ *bíſcho* malus, ܒܝܫܐ *bójſcho* miſer.

ܒܟܝܐ *béchjo* fletus, ܒܟܝܐ *bóchjo* flens.

ܕܝܢܐ *díno* judicium, ܕܝܢܐ *dajóno* judex.

ܗܝ ܗܘ *bu, bi*, Ipſe, a. ܗܝ ܗܘ *bau, boj*, Ille, a.

ܗܢܝܢ ܗܢܘܢ *benún, en* Ipſi, æ, ܗܢܘܢ ܗܢܝܢ *bonún, en* Illi, æ.

ܚܕܬܐ *bbátho* novus, ܚܕܬܐ *bbedbátho* nova.

ܡܠܟܐ *mélco* conſilium, ܡܠܟܐ *málco* Rex.

ܡܢ *min* ex, ܡܢ *man* Qvis?

ܥܒܕܐ *ábdo* ſervus, ܥܒܕܐ *ebbódbo* opus.

ܥܘܠܐ *ulo* infans, ܥܘܠܐ *awólo* iniqvus, ܥܘܠܐ *aulo* iniqvitas.

ܪܚܡܐ *rábbme* viſcera, ܪܚܡܐ *róbbme* animus.

ܫܢܬܐ *ſchento* ſomnus, ܫܢܬܐ *ſchato* annus.

(37) Pun-

(77) Punctum ſupernum communisſimè vocales A & O; infernum I & E; utrumqve, ſi Vav ſubſeqvitur, U indicat. Deinde puncta Diacritica aliqvando lateri vel dextrorſum vel ſiniſtrorſum imponuntur v. gr. [illegible] *óibo* ſignum, [illegible] *oibé* veniens. Seqvitur id in Verbis tert. Præter. fœmin. v. gr. [illegible] *pekdáth*, *præcepit.* (78) Ut Participium qveat ſupernè punctari, ſit Benoni. (79) Punctô infernè qvoqve notatur Participium Verborum Aë Wav v. g. [illegible] *mekím.*

§. XIV.

SYLLABÆ, qvas conſona ordinariè (80) itidem inchoat, elevantur (81) Chaldaicè modô Ebræô (82), Syro-Samariticè in dictionibus polyſyllabis maximè (83) in penultima, in biſyllabis ibi, ubi crasſiores (84) ſunt v. gr. מַלְכָּא *malcá*, [illegible] *marthjonúthò*, [illegible] *bekamúthah*, [illegible] [illegible] *málc*, [illegible] [illegible] *pakédh.*

(80) Cur & qvando Syllabas vocales inchoënt, v. gr. [illegible] [illegible] *ithab*, c. II. Axiom. II. p. 30. docebitur. (81) Aramæos accentibus tonicis deſtitui, Crinesianum eſt χειρόμυθον. (82) Qvod Dialectus Babylonica Ebræorum placitis ſe accommodet, facit elementorum, eóq; pertinentium communitas. (83) Tonus vocum

D poly-

polyſyllabarum propter ſuffixa & clauſulas Verborum à penultima in ultimam demigrat v. g. ܡܠܟܝܟܘܢ ࠌࠋࠊࠉࠊࠅࠍ *malcajchún*, ܐܬܦܩܕܒܪܝܢ ࠀࠕࠁࠐࠒࠃࠁࠓࠉࠍ *etbpakadbrén*. (84) Cum voces biſyllabæ æqvalem utrinqve craſsitiem (per qvam intelligimus compoſitionem ſtrictè dictam) obtinent, tùm poſterioris, cum verò neutra, tùm prioris habetur ratio v. g. ܦܩܕܬ ࠐࠒࠃࠕ *pekdéth*, ܥܒܒ ࠏࠁࠁ *ebbeb*.

§. XV.

ACCENTUUM ſigna in Dialecto Babylonica petuntur ab Ebræis (85); Sed in Syriaca & Samaritica ſeqventia (86) inveniuntur. *Ibi* ſcilicet

[a] (·.) Semicoli,
[b] (:), (..) vel (.) Coli (87)
[c] (·:) Interrogationis,
[d] (·—·) Parentheſeωs (88)
[e] (.:), (::) vel (·) Puncti (89)

hîc [a] (*) initii (90)
[b] (·) vocis abſolutæ (91)
[c] (··) Semicoli,
[d] (:) vel (·) Coli (92)
[e] (=:), (:=) vel (—v:) Puncti (93).

(85) In

(85) In Daniele, Eſra & Targum Onkeloſi extant Accentus ad formam Ebraicam adjecti; in reliqvis autem Targumim & Chaldæorum ſcriptis, præter SophPaſuk nil reperitur. (86) Diſtinctionum notæ à Scriptoribus neqve in Editis, neqve in MSS. κατ' ἀκριβέστερον obſervantur. (87) Colon Syrorum omnes diſtinctionum notas multoties includit. (88) Linea inter duo puncta jacens parentheticas dictiones adumbrat. (89) Qvidam figuram puncti aliam in ſcriptura minori, nempe (.:.), aliam in majori, nempe (::) excogitant; ſed fruſtra. (90) Cuthæi modò unius, modò duplicis ſtellulæ ſignum Periodis præmittunt. (91) Eorundem voces non cenſeantur ante abſolutæ, qvàm punctum compareat, & ſyllabarum divulſionem paſſæ, ſicubi ſpatium interjectum fuerit, v. gr. [illegible] *bekamúshab. talmés. elábab. jatb. ſchomájab. wejátb. árab.* (92) Etiam hîc Colon ſingulos qvandoqve accentus ſuggerit. (93) Interpunctioni accuratiori operam daturus ſignis noſtris uti poteſt. De cætero, utut Samaritani notis etiam Interrogationum, Exclamationis, Ironiæ, Indignationis &c. gaudeant, nec tamen in omni codice, nec in eodem conſtanter inveniuntur.

Caput II.

De

ANALOGIA.

§. I.

FORMA Vocum ſeparatarum alia eſt *Generalis*, continens (1) Punctorum (2) & Conſonantium (3) univerſalem ac fundamentalem; alia *Specialis*, continens Earundem particularem immutationem (4).

(1) Qvas dictionum Affectiones Analogia Generalis ſimul excutiat, Summarium Lingvæ Sanctæ *c.2.* §.2. *p.*25. recenſet. (2) Etiam in Aramæiſmo magis puncta vocalia, minùs puncta non-vocalia immutantur. (3) Lubentes hîc conformationem Conſonarum ſiſtimus, ſtudiô Ebraicè omiſſam. (4) Qvæ cauſa ſit mutationis §. 5. *num.* 14. *p.*26. allegati Summarii evolvatur.

§. II.

Generalem Convenientiam expediunt ſeqventia X. (5) Axiomata.

(5) Decem congesſimus Canones, Ebræam methodum retenturi.

AXIOMA I.

DUORUM SCHEVAJIM Chaldaicorum prius producitur uti Ebraicè (6); Syro-Samaritanorum (7) autem in

[a] (γ) qvando

(α) Chaldaicè in (-) (8) tranſit v. gr. מַלְכָּא

ܡܰܠܟܳܐ, ࠌࠋࠊࠀ

(β) litera prima eſt ſervilis (9) verbi gr.

ܒܡܫܝܚܐ ࠁࠌࠔࠉࠇࠀ

(γ) occupat medium (10) v. g. ܠܠܦܘܦܘ ࠋࠋࠐࠐࠅ

[b] (-), qvando

(α) Chaldaicè in (.) (11) allevatur verbi gr.

ࠁࠎࠓࠀ / ܒܶܣܪܳܐ / בִּסְרָא

(β) nihil dictarum conditionum adeſt v.g.

ܐܠܗܐ / ࠀࠋࠄࠀ

[c] (-) rarisſimè (12) v. g. ܕܡܫܡܫܢܘ

(6) Ne repetitione Axiomatis Ebræi tædium creemus, ſaltem exempla proferimus productionis duorum Schevajim [a] *Simplicium* בְּטֵעֵם pro בִּטְעֵם / בִּיסוֹר pro בִּיסוֹר / חֲמָרָא ex חֲמַר / עֲדָרָא ex עֲדַר / אַרְחָא ex אֹרַח. [b] *Compoſitorum* אֲהָלָא ex אֹהֶל. [c] *prioris compoſiti, & poſterioris ſimplicis* חַכְפָּא ex חֲכַף / מַחְצְפָא. [d] *prioris ſimplicis, & poſterioris compoſiti* כְּאֵלָהּ pro כֶּאֱלָהּ / בְּאָרִין pro בֶּאֱרִין. Qvod ſi tria ſcheva concurrant, medium productioni ſub-

ſubjicitur v. g. תִּתְפַּקְּדִין pro תִּתְפַּקְדִין (7) Concurſus Schevajim Syro-Samarit. ita comparatus, ut prius posſit qvieſcere, poſterius legi, neminem moratur. (8) Pathahhatur, Chaldæorum Scheva, cùm Ebraicè ex Segol emerſit v. g. ܢܦܫܗ ex נַפְשׁוֹ (9) Serviles literæ hîc loci potisſimùm cenſentur ܒܘܠܘ (10) Scheva medium illud appellatur, ante qvod præcedit ſive aliud commodè abſorbendum, ſive conſona vocalizata v. gr. ܢܫܡܥܘܢ ܠܐ / ࠀࠀࠇࠁࠔࠌࠁࠀ ܡܦܩܕܝܢ pro ܡܦܩܕܝܢ

(11) Chaldæorum Scheva hhirekatur, cum non debet ortum τοῖς (·.·), (..) ſub Gutturali & (ˇ) hhat. In anomalis ars reddet artificem. (12) Hhevozo raritas offert ſe Syriacè in Nun Verborum præformativo.

AXIOMA II.

JUD Syro-Samariticum non ſuſtinet ſcheva mobile (13), ſed qvieſcit (14) in Hhevozo (15) v. g. ܝܠܕ ࠉࠋࠃ

(13) Soli, qvod novimus, Syro-Cuthæi ſcheva ſub jud, ex Lingvæ indole, non movent. (14) Jud communisſimè qvieſcit in hhevozo nudo, rariùs in olaphato v. gr. ܐܝܬܘܗܝ ࠀࠉࠕࠅࠄࠉ / ܕܝܠܗ ܡܝܬܐ & ܐܝܡܡܐ ܐܝܠܝܢ

(15) Hhevozo in literam ſervilem, ſi qvæ præambulat, transfertur v. g. ܒܝܬܐ ܠܝ ࠁࠉࠕࠀ

AXIO-

AXIOMA III.

LITERÆ GUTTURALES apud Chaldæos ſcheva, ritu Ebræô (16), reſpuunt; apud Syro-Samaritanos unicum Olaph locô Scheva reqviſiti

[a] ſub ſe vel vocalem (17), vel Mehaghjono (18) aſſumit v.g. ܐ݁ܢܐ & ܐܢܐ

[b] ſub præcedenti conſona vocalem retromittit (19) v. g. ܒܐܠܗܐ ࠁࠀࠋࠄࠀ pro ܒܐܠܗܐ

(16) Repetitionis evitandæ gratiâ iterum exemplis extricabimus Scheva [a] *mobile* עֲבַר pro עְבַר / אֲמַר pro אְמַר [b] *immobile* יַעֲבַר pro יַעְבַר. Velim tamen notes: Scheva immobile communius retineri, conciſione plerumqve factâ v.g. יֶעֱבַר pro יֶעְבַר. (17) Vocales locô Scheva uſitatæ tantùm ſunt (ܱ) atqve (ܶ); Illa in Imperativo, & Participio Peil Conjugationis primæ; hæc in Radicibus, Futuris atqve alibi v.g. ܐܟܘܠ ࠀࠊࠅࠋ / ܐܣܝܣ ࠀࠎࠉࠎ / ܐܡܪ: ࠀࠌࠓ Videntur id perrarò imitari Chaldæi v.g. אֱזוֹרֵי. (18) Qvô inprimis caſu Mehaghjono adſciſcatur, *c.* 1. *§. X. num.* 64 [a] *p.* 19. ediximus. (19) Olaph, vocali retromiſſâ, modò manet, modò expungitur, verb. gr.

ܡܠܟܐ

ܡܠܟ pro ܦܐܠܟ. • Idem Olaph literis ܒܘܟܠ largitur (y) v. gr. ܘܡܐ pro ܘܐܡܐ / ܐܢܫ pro ܐܢܫ

Exempla, qvæ contravenire videntur, inordinatam locationem punctorum redolent.

AXIOMA IV.

EÆDEM LITERÆ, unà cum Riſch, Dageſch F. ex analogia reqviſitum (20) extrudunt, & compenſant (21) vel per

[a] vocalem longam (22) v. g. חֵרֵף / מֵאַרְעָא

[b] Nun (23) v. g. תִּנְתֵּן

[c] Wav (24) v. g. סוֹבַר pro סַבֵּר

[d] Jud (24) v. g. דִּיבֵר pro דִּבֵּר

(20) Qvandoqvidem Syri ac Cuthæi Dageſch F. carent, igitur præſens axioma ſolum Chaldaiſmum ferit. Repetantur interim *c.* 1. § 8. *num.* 58. *p.* 18. de Kuſchoj annotata. (21) Compenſatio Dageſch F. Chaldaicè multò freqventiùs, qvàm Ebraicè fieri aſſolet, prætermittitur. (22) Defectus vocalium longarum ac brevium inter Syros, arguit defectum & Dageſch F., & compenſationis ejus in Gutturalibus. (23) Reſtitutionem Dageſch F. qvoad Nun imitantur nonnunqvam Syri & Æthiopes, verb. gr.

ܐܢܬܘܢ

ܐܢܬܘܢ አንትሙ: *antymú* ex אַתֶּם. Vide *Summarium* noſtrum *Lingvæ Æthiop.* (24) Wav & Jud, Dageſch F. in libris vel planè non vel malè punctatis ſupplentes, nonnunqvam geminantur v. gr. גוון pro גַּוָּן / דיין pro דַּיָּן.

AXIOMA V.

Ante Dageſch F. vocalis longa (25), extra tonum, qvandoqve allevatur (26), qvandoqve minùs v. gr. יְהוֹרְעִנְּנִי & יְהוֹרְעִנְּנִי.

(25) Ex dictis, defectu nempe longarum atqve brevium vocalium, conſtat, Axioma hoc Syros & Samaritanos non concernere. (26) Qvô qvidem modô Allevatio inſtituatur, evolvendum eſt in Summario Lingvæ Sanctæ c. 2. *Axiom.* 4. *p.* 31.

AXIOMA VI.

In dictionum (27) creſcentium (28) ultima ſyllaba (29) mutatur

[a] (..), (-), (∴) & (˙..) Chald. (ܼ), (ܿ) & (ܵ) Syro-Samaritic. in (:) v. gr. פִּקְרָא / ܦܽܘܩܪܳܐ / ࠐࠒࠓࠀ / מַלְכָּא / ܡܰܠܟܳܐ / ࠌࠋࠊࠀ

[b] (.) antecedente (-) vel in (..) (30), vel in (:) (31) v. g. בַּיְתָא & בֵּיתָא / ܒܰܝܬܳܐ ࠁࠉࠕࠀ ex בַּיִת.

 (27) Va-

(27) Valet Regula potisſimùm de dictionibus abſolutis (28). Qvot modis unaqvæqve vox creſcat, Analogia ſpecialis ſuggerit. (29) Dum mentionem Syllabæ facimus, obſervetur ἐκ ϖξιωσίας: In tertia aut ulteriori ante tonum Chaldaicè nullam vocalem corripi, niſi qvatenus ex Ebraiſmo acceſſit v. g. חֲסִירִין ex חַכִּיר · (30) In Plurali qvædam diſcedunt, uſu notanda v. g. בָּתִּין pro בֵּיתִין · (31) Qvando (.) ſchevatur, (-) præiens manet.

AXIOMA VII.

Pro (ֹ) Ebræorum Chaldaicè venit (32) (ֻ) (33); Syro-Samariticè ܘ (34) vel ܘ (35); proq; (ֻ) Chaldæorum Syriacè (ܳ) (36) verbi gr. אוֹהֵב / ܪܚܡ / מַלְכּוּתָא / ܡܠܟܘܬܐ / ܡܠܟܘܬܐ / ܩܘܡ

(32) Reciprocantur vocales ambæ non ubiqve ac ſemper, ſed alicubi & freqventer. (33) Errant, qvi cauſam mutationis qværunt in (ֻ) Chaldæorum, inſtar (ֹ) Ebraici efferendo; Qvippe ſi eadem utrobiqve pronunciatio, qvid opus mutatione. (34) Τὸ ܘ Verbis eſt uſitatisſimum. (35) Τὸ ܘ Nominibus eſt receptisſimum. (36) Denuò errant, qvi cauſam mutationis qværunt in (ܳ) Syrorum, inſtar (ֻ) Ebr. pronunciando; ſic enim falsò ſeqvitur: Syros deſtitui vocali O. Lingvis omnibus familiari? In vocibus græcis Syriacè flexis (ܳ) amittere naturam græc. omicron v. gr. ܢܳܡܳܘܣ ex νόμ☉ : Similiter græc. omicron haud eſſe in Nominibus Propriis verbi gr. ܦܺܝܠܳܠܳܓܳܘܣ Φιλόλογ☉ Rom. 16, 15. Nos diverſitatem Dialecti agno-

agnoſcimus ferè ut in Germanicis Ja / jo; Schwan / Schwon. Cæterùm Axioma magno iis emolumento erit, qvibus aut Chaldæo-Samaritana Syriaco, aut Syriaca Chaldaico charactere exprimenda occurrunt.

AXIOMA VIII.

Accentus (37) Dominus (38) in ſolo Chaldaiſmo Biblico (39) poteſt (40) mutare vocales, maximè

[a] (-) qvodcunqve in (ˇ) v. g. תִּנְדַּע / כַּשְׂדָּי

[b] (..) in (∴) v. g. יְרוּשְׁלֶם

[c] Suffixum ךְ in ךְ v. g. עֲבָדָיךְ

(37) Meritò Accentus in Daniele ac Eſra *θεοπνεύστους*, in Targum Onkeloſi *ἀνθρωπινοστάτους* vocamus. (38) Potiſſimi Dominorum ſunt Silluk, Athnahh, Sakephkaton, Refia &c. (39) Chaldæi Accentus, extra Biblia, ignorant. Conf. *c.* 1. §. 15. *num.* 85. *pag.* 27. (40) Datâ operâ voce Poteſt utimur, adeoqve anomalias uſui committimus.

AXIOMA IX.

Propter Euphoniam nonnunqvam apud Chaldæos (41)

[a] (..) & Hhirek utrumqve (42) v. gr. בֵּרֵךְ & בָּרֵךְ

[b] (ׂ), (ּ) & (ֻ) (43) v. g. יְקֻמּוּן & יְקוּמוּן

[c] (-), (∵) & (.) v. g. הִזְדַּמִּנְתּוּן / לְהַעְלָה

[d] (·) hhat. & (·) v. g. כִּתְלָא & כְּתִלָא

[e] (:) ſimplex & compoſitum v. g. קֳדָם & קֳדָם

apud Syros (44)

[a] (ܶ) & (ܺ) (45) v.g. ܐܶܒ & ܐܺܒ

[b] (ܺ), (ܶ) & (ܰ) (46) v.g. ܐܶܬܬܒܺܝܣ

[c] Scheva, (ܶ) & (ܺ) v. g. ܢܶܗܝܪܘܬ / ܒܶܗܘܪ

reciprocè alternant (47)

(41) Vix monere opus eſt, alternationem ignorare Characterem Eſtrangelicum. (42) Hæc Permutatio freqventiſſima eſt in Præterito Paël, nec non Participio Præt. Peal. (43) Alternatio ejusmodi purum putum Ebraiſmum ſapit. (44) Samaritanos hoc axiomate non indigere, notius erit, qvàm ut dicatur. (45) Huc pertinent voces ܦܠܓܐ & ܦܠܓܝ, qvas ante literæ ܒܘܠ revozantur v. gr. ܒܦܠܓܝ pro ܒܦܠܓܝ (46) Commixtioni τὸ (ܰ) cum (ܺ) Imperat. & Futurum Peal interdum ſubjiciuntur. (47) Alternatio plurimas difficultates extricat.

AXIO-

AXIOMA X.

Fundamentalis eaq; Harmonica conformitas (48) Aramæiſmum inter (49) ac Ebraiſmum, qvoad Conſonas, inſtitui poteſt (50), inferendo illis

[a] Μετάθεσιν (51) v. g. Ebr. עָרַק / Ch. עֲקַר / Syr. ܥܩܪ / Samar. ࠏࠒࠓ

[b] Πρόσθεσιν (52) v. g. Ebr. עָבַר / Ch. שַׁעְבַּר / Syr. ܫܥܒܪ

[c] Ἀφαίρεσιν (53) v. gr. Ebr. אֶחָד / Ch. חַד / Syr. ܚܕ / Sam. ࠇࠃ

[d] Συγκοπὴν (54) v. g. Ebr. & Ch. גַּלְגַּל Syr. ܓܠܓܠܐ

[e] Ἐπένθεσιν (55) v. g. Ebr. כִּסֵּא / Ch. כָּרְסֵא Syr. ܟܘܪܣܝܐ

[f] Ἀποκοπὴν (56) v. g. Ebr. בִּירָה / Ch. בִּי / Syr. ܒܝ

[g] Παραγωγὴν (57) v. g. Ebr. שָׁלֹשׁ / Ch. שַׁלְשֵׁל / Syr. ܫܠܫܠ

[h] Ἀλλοίωσιν (58) juxta præſens Schema:

Conſonarum	Mutatio	Conſonas.	Ebr.	Chald.	Syriac.	Samarit.
א		ע,י,ח,ו,ה.	ראש	רֵישׁ	ܪܺܝܫ	ࠓࠉࠔ
				מַלְכָּא	ܡܰܠܟܳܐ	ࠌࠋࠊࠀ
ב		פ	בַּרְזֶל	פַּרְזֶל	ܦܰܪܙܠܳܐ	ࠐࠓࠆࠋࠀ
ג		כ	גָּפְרִית דָּגָן	גַּפְרִית	ܟܶܒܪܺܝܬܳܐ	ࠊࠁࠓࠉࠕ
ד		ט	דִּבָּה דָּחָה	טְבָר	ܛܒܰܪ	ࠈࠁࠓ
ה		ע,י,ח,ו,א.	גָּלָה	גְּלָא	ܓܠܳܐ	ࠂࠋࠄ
	in			גְּלִי	ܓܠܺܝ	ࠂࠋࠉ
ו		ע,י,ח,ה,א.	טוֹב	טְאֵב	[illegible]	
			בּוֹשׁ	בְּהַת	ܒܗܶܬ	ࠁࠄࠕ
ז		ד	זָכַר	דְּכַר	ܕܟܰܪ	ࠃࠊࠓ
ח		ע,י,ו,ה,א.	דָּחַף	דְּחַף		ࠃࠇࠐ
ט		צ	צְבִי	טְבִיתָא	ܛܒܺܝܬܳܐ	ࠈࠁࠉࠕࠄ
י		כ,ו,ה,א.	יָעַר	נְהָוַעַר	[illegible]	[illegible]
כ		ק	כָּפַר	קְפַר	ܩܦܰܪ	ࠒࠐࠓ

Con-

Conſonarum	Mutatio	Conſonas.	Ebr.	Chald.	Syriac.	Samarit.
ל		ר, ק, נ	אַלְמָנָה	אַרְמְלָא	ܐܪܡܠܬܐ	
ם		נ	מְלָכִים פְּקַדְתֶּם	מַלְכִין פְּקַדְתּוּן	ܡܠܟܝܢ ܦܩܕܬܘܢ	ࠌࠋࠊࠉࠍ ࠐࠒࠃࠕࠅࠍ
נ		ר, ל	טָמַן	טְמַר	ܛܡܪ	ࠈࠌࠓࠍ
ס		שׂ / שׁ	כָּנַס	כְּנַשׁ	ܟܢܫ	ࠊࠍࠔ
ע		ק, נ	עֵץ	קֵיס	ܩܝܣܐ	ࠏࠑ
פ		ב	בַּרְזֶל	פַּרְזְל	ܦܪܙܠܐ	ࠐࠓࠆࠋ
צ	in	ע, ט, ז	אֶרֶץ	אַרְעָא	ܐܪܥܐ	ࠀࠓࠏࠀ
ק		ע, כ, ט, א	תִּקֵּן	תְּכֵן	ܬܩܢ	ࠕࠒࠍ
ר		ל	עִיר		ܥܝܠܐ	
שׁ		ת, ט	קָשַׁר שָׁלוֹשׁ	קְטַר תְּלָת	ܩܛܪ ܬܠܬܐ	ࠒࠈࠓ ࠕࠋࠕ
שׂ		ת, ס	שָׂטַן שָׂמַח	סְטַן	ܣܛܢ	ࠔࠈࠍ
ת		ט	תָּעָה	טְעָא	ܛܥܐ	ࠈࠏࠄ

(48) Ex

(48) Ex conformitate harmonica nullô inferre licet modô, Lingvam Aramæam eſſe dialectum Ebraicæ. (49) Qvam fundamentalem hîc analogiam adduximus, ſuum perqvam commodè in Æthiopiſmo, Arabiſmo, Perſiſmo &c. locum invenit. (50) Nemo exiſtimet, poſſe immutari conſonas pro lubitu ab unoqvolibet, cùm uſus maximè ſit reſpiciendus. (51) Metatheſin patiuntur literæ & con- & non-congeneres. (52) Proſtheſi communisſimè inſerviunt ש & ס. (53) Aphæretica conſona eſt Olaph. (54) Ad Syncopen non nemo refert vocem ܡܫܡܘܢܐ qvaſi ܡܠܫܡܘܢܐ ſed malè. (55) Epentheſin ſubminiſtrant communiùs ל, ט, ר & ס. (56) Apocope, qvoad ת aliàs omnium freqventisſima, pesſimè in Judæorum habetur יֵשׁוּ pro יֵשׁוּעַ. (57) Qvæ παραγωγῆς circumferuntur exempla, Verborum qvadratorum induiſſe naturam videntur. (58) Notetur in Alloeoſi Regula utilisſima: *Literæ, ratione Inſtrumenti, Figuræ, Qvietis, Soni, Poteſtatis, ſibi invicem affines, ſunt* ἐυμετάβολα. Hinc v.g. ז & ר, י & ג, צ & ע &c. hinc א & ר, propter mutuam rejectionem τῦ Dageſch: hinc ל & ר, מ & נ, ex natura Liqvidarum commiſcentur.

Cap.

Caput III.
De
NOMINE.

§. I.

FORMA Vocum Separatarum *Specialis* occupatur circa dictiones tùm *Indeclinabiles*(1) tùm *Declinabiles*, hasq; rurſum tam more Verborum, qvàm more Nominum, *Primariorum* pariter ac *Secundariorum* (2).

(1) Sub nomine vocum indeclinabilium comprehendimus Adverbia, Præpoſitiones, Conjunctiones & Interjectiones; unô verbô *Particulas*. (2) Nomen primarium *κατ' ἐξοχὴν* Nomen eſt, ſecundarium aliàs Pronomen audit.

§. II.

Utrobiqve proſtant *Affectiones* partim *Communes*, ut: *Species*, *Figura* & *Qvalitas*, ſecundùm qvarum illam Voces aut *Primitivæ* (3), aut *Derivativæ* (4); ſecundùm iſtam aut *Simplices* (5), aut *Compoſitæ* (6); ſecundùm hanc aut *Perfectæ* (7), aut *Imperfectæ* (8) nominantur: partim *Propriæ*, ut: *Genus*, *Motio*, *Numerus*, *Status*, *Caſus* & *Comparatio*.

(3) Dictio primitiva ſubinde radicis officiô fungitur. (4) Qvot modis derivatæ dictiones à radicibus, ſive cum, ſ. absqve literis heemanticis [qvæ omninò in Aramæiſmo etiam ſunt הָאֶמַנְתִּיו], propullulent, Summar. Lingv. Sanct. c.2. § 4. n. 5. p. 25. ſuggerit. Cæterùm inter Derivatas fiuntSyriacè (a) Diminutiva, inſerendo ante ܐ Emphat. in Maſcul. aut ܘܣ vel ܘܢ, aut utrumqve ſimul; in Fœmin. ܘܢܬ vel ܘܢܬܘܢܬ v. gr. ܓܒܪܐ *Vir*, ܓܒܪܘܣܐ & ܓܒܪܘܢܐ *viruneulus*, ܓܒܪܘܣܘܢܐ *parvus viruneulus*; ܒܪܬܐ *filia*, ܒܪܬܘܢܬܐ *filiola*, ܒܪܬܘܢܬܘܢܬܐ *parva filia.* (b) Patronymica & Gentilia, nec non Adjectiva concreta in ܢܐ vel ܝܐ, aut itidem utrumqve, verbi gr. ܓܘܫܡܐ *corpus*, ܓܘܫܡܢܐ ܓܘܫܡܝܐ & ܓܘܫܡܢܝܐ *corporeus.* (5) Vox Simplex ab uno themate promanat. (6) Vox Compoſita [in Aramæiſmo freqventior, qvàm Ebraiſmo] à pluribus thematibus promanat, modoq; poſteriorem compoſitionis partem, modò utramqve, in plurali formando, immutat v. g. ܒܥܠܕܒܒܐ ex

ex ܡܶܠܟܽܘܬܳܐ / ܡܶܠܶܟ ܐܶܠܶܟ

ܚܶܙܪܳܐ ex ܐܶܟܦܰܙܪܳܐ . (7) Perfectæ dictiones ſuis & literis & punctis eſſentialibus conſtant, uti è contrario (8) Dictiones imperfectæ ſuis & literis & punctis eſſentialibus carent.

§. III.

GENUS tantùm duplex (9) eſt: *Maſculinum* & *Fœmininum* (10), dignoſcendum ex

[a] *Significatione* (11) v. gr. אָדָם ܐܳܕܳܡ ࠀࠃࠌࠉ *Adam*, בָּבֶל ܒܳܒܶܠ ࠁࠁࠋ *Babel.*

[b] *Conſtructione* (12) v. gr. אַרְעָא חִוָּרְתָא ܐܰܪܥܳܐ ܗܘܳܬ ࠀࠓࠏࠄ ࠇࠅࠓࠄ

[c] *Terminatione*, ubi Fœminina dicuntur deſinentia in ſervile

[a] א (13) vel הָ (14) kamezatum, Numeralibus Cardinalibus (15), more Ebraicô, exceptis v. g. נְבוּאָה / חֲבוּלָא contra תְּלָתָא *tres* M.

[b] ת (16), qvod tamen ſæpenumerò apocopatur (17) verbi gr. מַלְכוּת ܡܰܠܟܽܘܬ

ܡܰܠܟܽܘܬܳܐ ࠌࠋࠊࠅࠕ & מַלְכוּ ܡܰܠܟܽܘܬܳܐ
ࠌࠋࠊࠅ. Reliqva utcunqve Maſculina.

(9) Tantum abeſt, ut Genus Commune in *Ἐπικοίνοις* maximè, aliisve pauculis ex exercitio habendis, uſitatum, excludamus, ut potiùs includamus. (10) Haud rarò utrumqve Genus pro Neutro ſatisfacit. (11) Significationi cognoſcendæ inſerviunt Regulæ tritisſimæ: *Nomina Virorum* &c. *Mulierum* &c. Summar. Lingv. Sanct. *c.* 3. §. 7 *pag.* 39. *ſq.* (12) Conſtructionem largitur adjunctum Adjectivum, Pronomen atqve Verbum. (13) Olaph kamezatum terminatio Fœmininorum Chaldaicorum propria eſt. (14) He kamezatum [qvod Samaritani conſtantisſimè ſuſcipiunt] reperitur in Nominibus è verbis Lomad Olaph ortis. (15) Difficultates, qvibus Numeralia, præter id, involuta ſunt, Lexicographi annotarunt. (16) (ת) Fœmininum præcedit communisſimè (י.), (ו) aut (ו). (17) Apocope naturam fœminini non immutat. Exempla, qvæ videntur contrariari, doctâ enodatione indigent.

§. IV.

MOTIO, qvam potisſimùm amant Adjectiva (18); NUMERUS, qvi hîc occurrit triplex: *Singularis* (19), *Dualis* (20) & *Pluralis* (21); nec non STATUS, qvi denuò datur triplex: *Abſolutus* (22), *Emphaticus* (23) ac *Conſtructus* (24), ſeqventi conſpiciuntur ſchemate:

STA-

STATUS

		Absolutus.	Emphaticus.	Construct.	
Singularis.		○	־ָא (32)	○	
		○ (25)	ܐ	○ (37)	M.
		○	ࠀ—	○	
		־ָא (26)	־ְתָּא (33)	־ַת (38)	
		ܐ	ܬܐ (34)	ܬ	F.
		ࠀ— (27)	ࠀࠕ—	ࠕ—	
Pluralis.		־ִין (28)	־ַיָּא	־ֵי	
		ܝܢ (29)	ܐ̈	ܝ̈ (39)	M.
		ࠍࠉ—	ܐ̈ (35)	ࠉ—	
		ࠍࠉ— (30)	ࠀࠉ—		
		־ָן	־ָתָא (36)	־ָת (40)	
		ܢ̈	ܬ̈ܐ	ܬ̈	F.
		ࠍ— (31)	ࠀࠕࠕ—	ࠕࠕ—.	

v. gr. טָב ܛܒ ࠈࠁ F. טָבְתָּא ܛܒܬܐ ࠈࠁࠕࠀ

Plur. טָבַיָּא ܛܒ̈ܐ ࠈࠁࠉࠀ

(18) Si qvæ Subſtantiva moventur, fit vel ob ſexûs differentiam, vel ob dictionum inopiam. (19) Qvam multiplices formas Numerus Singularis admittat, dictuve ſcriptuve vix posſibile eſt. Hoc interim non prætereundum, formas Ebraicè Kamez-Zer-Pathahh- & Segolatas communiùs radicum punctationem obtinere v.g. ex מֶלֶךְ fit מְלַךְ ex בָּשָׂר fit בְּשַׂר ܒܣܪ / פְּגַר ܡܠܟ ࠌࠋࠊ. (20) Circa Dualem annotetur: Eundem (a) Syris & Targumiſtis prorſus esſe ignotum. (b) Chaldaicè, utut rariùs admodùm, exire in ין / Samariticè in ࠉࠍ v. gr. רַגְלַיִן ࠓࠂࠋࠉࠍ. (c) nonnunqvam indicare τὸ תְּרֵין v. gr. תְּרֵין יוֹמִין *biduum*: (d) Statum Emphat. conficere ad methodum Maſcul. Plur. v.g. רַגְלַיָּא ࠓࠂࠋࠉࠀ ܪܓܠܝܐ. (21) Cautè à Pluralibus diſtingvantur Singularia v. gr. חֲסִין ܚܣܝܢ ࠇࠎࠉࠍ *fortis*. (22) Statum Abſolutum alii appellant Simplicem, obvium in ipſis Vocum formis. (23) Qvicunqve Formam Emphaticam pro Simplici, & Simplicem pro Contracta obtrudunt, erroris convincuntur facilè, ſiqvidem מְלַךְ ſimplicius eſt qvàm מַלְכָּא. Ut taceam, vim terminationis emphaticæ eſſe cum ה Ebræorum Emphatico eandem. Nam ſicut Articulus Ebraicus non tribuitur Nominibus (a) Propriis hominum (b) Conſtructis (c) Suffixa gerentibus (d) verbum ſubſtantivum includentibus (e) Rem in genere ac indefinitè enunciantibus: ſic neqve Status Emphaticus. Interim non inficiamur, Emphaticam formam ſæpè citra emphaſin, & ad luxuriem usqve adhiberi. Unde qvamplurima reperies Nomina, qvorum Status Abſolutus ne qvidem ullibi apparet. (24) Fecit

cit παιδείας τρόπος melior, cur aliqvalem Statûs Conſtructi h. l. mentionem faciamus. Plura evolvantur *Part. Poſt de Syntaxi c.* 1. §. 1. (25) Circellus & in hoc & in ſeqventibus Schematibus, unà cum linea craſſiori, ipſiſſimas vocum formas, adeoqve Statum Conſtructum in Maſcul. cum Abſoluto conſpirare infert. (26) Pro אֵ non poteſt non hinc inde alternare הֵ. (27) Vocalizatio Samaritana per totum Schema Chaldaicæ reſpondet. (28) Semel pro ין. ex Ebraiſmo legitur ים. v.gr. מַלְכִים Eſr. IV. 13. (29) Deſinentia in ܐ, & qvædam alia formant Pluralem Abſol. in ܝܢ. v.gr. ܓܢܐ plur. ܓܢܠܝܢ (30) Τὸ אֵשֶׁת Ebraiſmum ſapit. (31) Si cui arrideat, cum terminatione plurali conferre tactam paulò ante Dualis terminationem, nobis conſentientibus licet. (32) Qvô qvidem modô differat Fœmininum Abſoluti & Maſculinum Emphatici Status, appoſitum Nomen, Pronomen aut Verbum dirimit. (33) Moveaturne an verò qvieſcat Scheva ante תָא, analogia monſtrat. (34) Ad terminationem ܬܐ obſervetur (a) Pthohho Jud radicale antecedens manere: at Jud ſervile vocalem ſuam expellere v. gr. ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܫܘܡܪܝܬܐ (b) In ܝ terminata interponere ܢ verbi gratiâ: ܡܫܡܫܝܢܝܬܐ (c) Qvædam penitùs ἀνομάλως formari. (35) Pluralem Maſcul. Emphat. in ܝܐ

in ܢܳܐ posſident cumprimis hæc nomina:
ܦܬܳܢܳܐ / ܓܒܝܳܢܳܐ / ܒܢܝܳܢܳܐ /
ܡܥܢܳܐ / ܩܙܳܢܳܐ / ܦܣܟܳܢܳܐ
ܡܢܝܳܢܳܐ (36) Pro תגא Targumicè ac Talmudicè invenitur תָן v. gr. בְּתוּלְתָן (37) Talmudiſtis & Targumiſtis Status conſtructus familiarisſimè pro Abſoluto venit v. gr. גֵּיתֵי תוֹרֵי *greges boum*. (38) In Targumim nonnunqvam תָ cum תֵ, & contra, permiſcetur. (39) Pluralem Abſol. formantia in ܝ Jud geminant, Scheva præcedente verbi gr. ܣܳܢܰܝܝ ܛܳܒܳܬܳܐ *oſores bonorum*. (40) Aliqvando pro תֵ ἀνωμαλῶς ſcribitur אתֵי v. gr. תוֹרָתֵי

§. V.

Ad hujus Schematis enucleationem obſerva:

I. Finita in *aj* Statu abſoluto ac Emphatico (41) hunc juxta modum gaudere:

STA-

STATUS			
	Absolutus.	Emphaticus.	
SINGULARIS.	O O O	—אָה —ܳܐ [illegible]	M.
	—אָה (42) —ܳܐ [illegible]	—יְתָא (43) —ܬܳܐ [illegible]	F.
PLURALIS.	—אִין —ܺܝܢ [illegible]	—ַיָּא (44) —ܶܐ [illegible]	M.
	—יָן —ܳܢ [illegible]	—יָתָא (45) —ܳܬܳܐ (46) [illegible] (46)	F.

v. gr. כַּשִׂירִי ܟܫܝܪ [illegible] / F. כַּשְׁרָאָה ܟܫܝܪܳܐ [illegible] / Plural. כַּשְׁרָאִין ܟܫܝܪܝܢ [illegible]

G II. Jud

II. Jud in fine qvieſcens in mobile converti v. gr. יְאֵי F. יַאִיָא Plur. יַאִין ܝܳܐܶܝܢ בְּכִי Emph. בִּכְיָא ܒܶܟܝܳܐ

III. Fœminina in *oth*, *uth* & *ith* terminata ת in Plurali formando abjicere ܬ, èq; Wav & Jud qvieſcentibus literas mobiles (47) conſtituere v.g. מַלְכוּת ܡܰܠܟܽܘܬ݂ ࠌࠋࠊࠅࠕࠀ Plur. מַלְכְוָת / מַלְכְוָתָא / מַלְכְוָן ܡܰܠܟܘܳܬ݂ / ܡܰܠܟܘܳܬ݂ܳܐ / ܡܰܠܟܘܳܢ ࠌࠋࠊࠅࠕ / ࠌࠋࠊࠅࠕࠄ / ࠌࠋࠊࠅࠕࠍ

IV. Nomina אַב ܐܰܒ݂ܳܐ ࠀࠁ / שֵׁם ܫܡܳܐ ࠔࠌࠄ & אֵם ܐܶܡܳܐ ࠀࠌ ſub qvacunqve forma Plurali asſumere He, verbi gr. אֲבָהָתָא / ܐܰܒ݂ܳܗ̈ܳܬ݂ܳܐ / ࠀࠁࠄࠕࠄ

V. Chaldaica peregrina, ut & alia nonnulla, literam ultimam in Plurali ſeponere v.g. אִפִּיקוּרוֹס Plur. אֱפִּיקוּרִין

VI. Dari plurima ἑτερόκλιτα (48), δίκλιτα (49), ἄκλιτα (50), imò planè ἀνώμαλα (51).

(41) For-

(41) Forma conſtructa Nominum in *aj* cadentium, qvoad recordamur, non extas. (42) Pro אֵה rarò uſurpatur יֵא vel יְהָא. v. g. מוֹאֲבִיָּא & מוֹאֲבִיתָא. (43) Hæc forma ſingularis aliqvando cum Plurali confunditur. (44) Translationes Bibliorum Chaldaicæ τὸ יֵא invertunt faciendo אֵי v. gr. קַרְמָאֵי. (45) Eædem pro יָתְהוֹן freqventer habent יָתְהוֹן & יָתְהָא Syr. ܕܝܬܐ (46) Diſcrimen Pluralis apud Syros Ribuj, apud Samaritanos ſenſus efficit. (47) Trahi huc poſſunt Nomina, qvæ Jud itemq; Olaph in Wav mobile mutant v. gr. אַרְיָא Plur. אַרְיָוָן ܩܪܝܐ Plur. ܩܪ̈ܘܝ / ܐܪܐ Plur. ܐܪ̈ܘܬܐ (48) Ἐπερόκλιτα nil de natura & conſtructione, qvam in ſingulari obtinent, amittunt. (49) Plurales διχλίτων ſæpè duplicem ſenſum involvunt. Sic ܐܒܗ̈ܐ ex ܐܒܐ benè multis denotat *Patres naturales*, ܐܒܗ̈ܬܐ *Patres ſpirituales* ſ. majores. Sic ܒܣ̈ܪܐ *caro* de animalibus mortuis facit ܒܣ̈ܪܐ / de vivis ܒܣܪ̈ܬܐ Sic ܐܕܢܐ / ܐܝܕܐ / ܟܢܦܐ / ܩܪܢܐ alium Pluralem ſortiuntur, qvando de animatorum, & alium, qvando de inanimatorum membris recitantur. (50) Ἀκλίτοις accenſentur Propria Hominum, & Ap-

pellativa Metallorum, Liqvidorum, aliaq; uſu addiſcenda. (51) Inter anomala cenſe פֶּחָה Plur. פַּחֲוָתָא/ ܦܶܚܳܐ Plur. ܦܶܚܘܳܬܳܐ

§. VI.

CASUS ſupplent (52) Particulæ,

GENITIVUM דִּי vel דְּ (53) Chald. ܕ ࠃ Syro-Samarit. v.g. נַפְשָׁא דִּי ܕܢܰܦܫܳܐ ࠃࠍࠐࠔࠄ

DATIVUM לְ ܠ ࠋ v.g. לְנַפְשָׁא/ ܠܢܰܦܫܳܐ/ ࠋࠍࠐࠔࠄ

ACCUSATIVUM לְ ܠ ࠋ itidem, ac præterea Samariticè ࠉࠕ (54) v.gr. לְנַפְשָׁא ܠܢܰܦܫܳܐ ࠉࠕ ࠍࠐࠔࠄ

ABLATIVUM מִן ܡܶܢ ࠌࠍ (55) v.g. מִן נַפְשָׁא ܡܶܢ ܢܰܦܫܳܐ ࠌࠍ ࠍࠐࠔࠄ

(52) Tum præſertim Caſus per Particulas ſupplentur, cum dubia videtur ſermonis conſtructio. (53) Genitivus, niſi è Regimine pareat, Targumicè ac Talmudicè fit per שֶׁל. (54) Samaritaniſmum ſeqvitur Targumiſmus & Talmudiſmus, utpote in qvibus character Accuſativi (nullô Paſſivô præcedente) eſt יָת. Cæterùm, qvi eandem notam, neſcio ex qva verſione, Syriaſmo tribuunt,

buunt, minùs imitandos eſſe proclamamus. (55) In locum מִן ࠌࠍ pro cujusqve arbitrio aſſumere licet ࠌ מ ſeqvente Dageſch F. Imò ב ܒ ࠁ, ſi Ablativus Præpoſitione penes Latinos deſtituatur verbi gr. מִנַּפְשָׁא ࠌࠍࠐࠔࠄ

§. VII.

COMPARATIVUS fit addendo (56) ad Poſitivum מִן ܡܶܢ ࠌࠍ; SUPERLATIVUS לַחֲדָא ܠܚܕ ࠋࠇࠃࠀ, aut circumſcriptionem ſimilem (57) v. gr. טָב מִן אֱנָשָׁא ܛܳܒ ܡܶܢ ܐ݈ܢܳܫܳܐ ࠈࠁ ࠌࠍ ࠀࠍࠔࠀ *melior homine*, טָב לַחֲדָא ܛܳܒ ܛܳܒ ܠܚܕ ࠈࠁ ࠋࠇࠃࠀ *optimus*.

(56) Comparativum indicat qvoqve intendendi vox יַתִּיר ܝܰܬܺܝܪ ࠉࠕࠉࠓ. (57) Superlativi Periphraſin juvat (*a*) Beth, verbi gr. *Præceptum magnum* ܒܢܳܡܽܘܣܳܐ *in lege* i. e. *maximum*. (*b*) Dolath v. gr. *Dives* ܕܒܰܒܢܰܝ ܐ݈ܢܳܫܳܐ *in filiis hominum* i. e. *ditisſimus*. (*c*) Repetitio ſive Abſtracti ſ. Concreti. Conf. Summar. Lingv. Sanct. *c.* 3. §. 10. *p.* 44. *ſq.*

Caput IV.

De PRONOMINE.

§. I.

NOMINUM SECUNDARIORUM vices ſubeunt *PRONOMINA* (1), ſuntq; partim *Separata* (2), partim *Inſeparabilia* (2); atqve *illa* rurſus vel *Integra* (2), ut *Perſonalia*, *Demonſtrativa*, *Interrogativa* & *Reciproca*; vel *Defectiva* (2), ut *Relativa*: *Hæc* ſeu *Præfixa* (3), ut iterum Relativa; ſeu *Suffixa* (3), ut *Poſſesſiva*.

(1) Interdum Pronomina, emphaſeos majoris ergo, cum ipſo Nomine junguntur. (2) Qvid nomine Pronominum ſeparatorum ac Inſeparabilium, item Integrorum & Defectivorum veniat, ſatis ex Ebraiſmo patet. Conf. Summar Lingv. Sanct. *cap.* 4. §. 1. *ſqq. pag.* 45. *ſq.* (3) Etiam in Aramæiſmo Affixorum terminus latius ſe extendit, comprehenditq; Præfixa, qvæ vocibus ab initio, & Suffixa, qvæ iisdem à fine agglutinantur.

§. II.

PERSONALIA petunt Caſus obliqvos à notis Caſuum (4) & Suffixorum, ſecundum præſens ſchema:

I. PER-

I. PERSONÆ.

PLURALIS		SINGULARIS
NOS אֲנַחְנָא vel אֲנַחְנָא vel נַחְנָא (7) ܚܢܢ אנן vel אנחנן	NOMINATIV.	EGO אֲנָא (5) ܐܢܐ vel ܐܢܐ (6) אנכי vel אנה vel אנכה
דִּידָן vel דִּילָן (8) ܕܝܠܢ דנן	GENITIV.	דִּידִי vel דִּילִי (8) ܕܝܠܝ די
לָנָא vel לָן ܠܢ לנן	DATIV.	לִי vel לְדִידִי ܠܝ לי
יָתָנָא vel יָתָן ܠܢ יתנן	ACCUSATIV.	יָתִי ܠܝ יתי
מִנָּנָא vel מִנָּן ܡܢܢ מננן	ABLATIV.	מִנִּי ܡܢܝ מני

II. PERSONÆ.

PLURALIS.		SINGULARIS.
אַתּוּן vel אַנְתּוּן VOS M. ܐܢܬܘܢ [illegible]	NOMINATIV.	אַתְּ vel אַנְתְּ (9) TU M. ܐܢܬ [illegible]
דִּירְכוֹן vel דִּילְכוֹן (8) (8) ܕܝܠܟܘܢ [illegible]	GENITIV.	דִּירָךְ vel דִּילָךְ (8) ܕܝܠܟ [illegible]
לְכוֹן ܠܟܘܢ [illegible]	DATIV.	לָךְ ܠܟ [illegible]
יָתְכוֹן ܠܟܘܢ [illegible]	ACCUSATIV.	יָתָךְ ܠܟ [illegible]
מִנְכוֹן ܡܢܟܘܢ [illegible]	ABLATIV.	מִנָּךְ ܡܢܟ [illegible]

II. PERSONÆ.

PLURALIS.		SINGULARIS.
אַנְתֵּין vel אַתֵּין VOS F. ܐܢ̱ܬܝܢ ࠀࠍࠕࠍ	NOMINATIV.	אַנְתְּ vel אַתְּ TU F. ܐܢ̱ܬܝ ࠀࠍࠕ
דִּידְכֵן vel דִּילְכֵן (8) (8) ܕܝܠܟܝ̈ܢ ࠃࠉࠋࠊࠍ	GENITIV.	דִּידֵךְ vel דִּילֵךְ (8) ܕܝܠܟܝ ࠃࠉࠋࠊ
לְכֵן ܠܟܝ̈ܢ ࠋࠊࠍ	DATIV.	לֵךְ ܠܟܝ ࠋࠊ
יָתְכֵן ܠܟܝ̈ܢ ࠉࠕࠊࠍ	ACCUSATIV.	יָתֵךְ ܠܟܝ ࠉࠕࠊ
מִנְּכֵן ܡܢܟܝ̈ܢ ࠌࠍࠊࠍ	ABLATIV.	מִנֵּךְ ܡܢܟܝ ࠌࠍࠊ

III. PERSONÆ. *Masc.*

PLURALIS.		SINGULARIS.
(13) הִמּוֹן vel הִנּוּן Illi ܐܢܘܢ vel (15) ܗܢܘܢ ࠄࠍࠅࠍ	NOMINATIV.	(10) אִיהוּ vel הוּא Ille ܗܘ vel (11) ܗܘ ࠄࠅ vel ࠄࠅࠀ
(8) דִּילְהוֹן vel דִּידְהוֹן ܕܝܠܗܘܢ ࠃࠋࠄࠅࠍ	GENITIV.	(8) דִּילֵיהּ vel דִּידֵיהּ ܕܝܠܗ ࠃࠋࠄ
לְהוֹם vel לְהוֹן ܠܗܘܢ ࠋࠄࠅࠍ vel ࠋࠄࠍ	DATIV.	לֵיהּ ܠܗ ࠋࠄ
הִמּוֹן vel יָתְהוֹן ܝܬܗܘܢ ࠉࠕࠄࠅࠍ	ACCUSATIV.	יָתֵיהּ ܝܬܗ ࠉࠕࠄ
מִנְּהוֹן ܡܢܗܘܢ ࠌࠍࠄࠅࠍ	ABLATIV.	מִנֵּיהּ ܡܢܗ ࠌࠍࠄ

III. PER-

III. PERSONÆ. *Foem.*

PLURALIS.		SINGULARIS.
(14) אִנֵּין vel הֵנֵּין Illæ ܗܢܝܢ (15) vel ܐܢܝܢ ࠀࠍࠄࠍ	NOMINATIV.	(12) היא vel אִיהִי Illa (11) ܗܝ vel ܗܝ ࠄࠉࠀ vel ࠀࠄࠉ
(8) דִּירְהֵין vel דִּילְהֵין (8) ܕܝܠܗܝܢ ࠃࠋࠄࠍ	GENITIV.	(8) דִּירָהּ vel דִּילָהּ ܕܝܠܗ̇ ࠃࠋࠄ
לְהֵין ܠܗܝܢ ࠋࠄࠍ	DATIV.	לָהּ ܠܗ̇ ࠋࠄ
יָתְהֵין ܠܗܝܢ ࠉࠕࠄࠍ	ACCUSATIV.	יָתָהּ ܠܗ̇ ࠉࠕࠄ
מִנְּהֵין ܡܢܗܝܢ ࠌࠍࠄࠍ	ABLATIV.	מִנָּהּ ܡܢܗ̇ ࠌࠍࠄ

(4) Genitivi & Accuſativi Perſonalium Chaldaicorum in Targumiſmo & Talmudiſmo ferè tantùm occurrunt, Accuſativis apud Danielem & Eſdram formam Dativorum agnoſcentibus. (5) Pro אֲנָא reperitur & Rabbinicè נָא. (6) ܐܢܐ ex nonnullorum mente adhibetur pôſt Participium præſens, Nomen & Pronomen ܐܢܐ / aliàs ܢܐ ܐܢܐ v. gr. ܐܢܐ ܟܬܒ ſcribens ego, ܢܐ ܐܢܐ ego ſum. (7) Vicem אֲנַחְנָא vel נַחְנָא ſupplet Talmudicè אֲנוּ / אֲנַו / אֲנַן & נַן. (8) Genitivi ex דִּיל conflati ſæpiùs Poſſesſivè ſignificant v. g. דִּילָךְ / ܕܝܠܟ Tuus, a, um. (9) Pro אַנְתְּ in Daniele etiam invenies אַנְתָּה. (10) Pronomen Maſcul. tert. perſonæ ſingul. eſt aliqvando Talmudiſtis הֲלָא / אֲהָא / אִינָא / הוּ / נִיהוּ / אִנְהוּ / אִיהוּא & Hieroſolymitanè אָהֵן. (11) Pronomina ܗܘ & ܗܝ locô Verbi ſubſtantivi poſita aut planè pleonaſtica pronunciatione, imò non raro ſcriptione coaleſcunt, Dſekopho præcedentis vocis tum ante ܗܘ in Ptohho, verbi gr. ܐܢܬ ܗܘ atb-u i.e. tu es, ܡܚܝܒܘ pro ܡܚܝܒ ܗܘ debitor eſt, ܐܢܐ ܗܘ pro ܐܢܐ ܗܘ ego ſum. (12) Pronomen Fœmin. tert. perſonæ ſingul.

gul. Talmudiſtis nonnunqvam eſt אִיהִיא / בִּיהִי & בִּיהִיא. (13) In plurali Maſcul. Pronominis tert. perſonæ habetur inſuper in Talmud אִנְהוּ / אִיהוּ / אִינוּן / בִּיהוּ / בְּנְהוּ / הֲנְהוּ & הֲנֵי. Sic pro הִמּוֹן apud Esdram legitur הִמֹּן. (14) In Plurali Fœmin. Pronominis tert. perſ. habetur itidem אִנְהֵי / אִינִּין & בִּנְהֵי. (15) Pro ܗܢܘܢ & ܗܢܝܢ dicere licet ܐܢܘܢ & ܐܢܝܢ / hôc tamen diſcriminis obſervandô, ut prior forma ex ſententia non neminis, uſurpetur in re præſenti aut proximiùs futura; poſterior in abſente aut diſtante.

§. III.

DEMONSTRATIVA ſunt:

Singul. דָּךְ (16) & דֵּין (17), ܗܢܐ / ܗܢܘ (18) & ܗܘܝܘ (18), ࠃࠍ *Hic, Iſte, Ille*; דָּךְ (19), דָּא (20) & דְּנָא (21), ܗܕܐ & ܗܕܐ (22), ࠃࠀ (23) & ࠄࠃࠄ, *Hæc, Iſta, Illa*; דָּכֵן (24), ࠊࠄࠍࠄ & ࠊࠃࠍࠄ *Hic, hæc, Ipſe, a, Ille, a.*

Plural. אֵלֶּה / אִלֵּךְ / אִלֵּין & אִילוּ (26), ܗܠܝܢ & ܐܠܝܢ ſeqvente ܀, ࠀࠋࠄࠍ *Hi, æ, Iſti, æ, Illi, æ.*

 (16) Pro

(16) Pro הַךְ in Targumim qvoqve occurrit הֵיכִי & הֵיכִי. (17) Loco הֵין ibidem proſtat הָדֵין / הָיְדֵין / הְכֵן &c. (18) Tò ܗܳܟܰܢܐ conflatum eſt ܗܳܟܳܐ & ܗܳܘ / uti ܗܽܘܝܽܘ ex ܗܽܘ ܗܽܘ. (19) Cum הָדָךְ convenit aliqvando הֵיכִי & Talmudicè אִידָךְ. (20) Ex דֵּין fit compoſitè הָדָא & אֵידָא. (21) Sive דְּנָא ſive דְּנָה dicas, perinde eſt. (22) Dubio ſine ܗܳܢܽܘܢ & ܗܳܢܶܝܢ emerſit è Chald. דֵּין & הָא. (23) Per inverſionem pro ࠀࠃ dicitur ࠃࠀ, & compoſitione Chaldaicâ ࠀࠃࠄࠀ. (24) Synonyma ࠃࠍ הְכֵן Talmudiſtis ſunt: הָדֵין / הָךְ / הָכָא / הַאי / הַיְנוּ / הֵן / אַהֵן &c. (25) Demonſtrativis pluralibus Targumico-Talmudicis annumerandæ ſunt ſeqventes dictiones: הָלֵין / הָנֵי / הָנֵין / הַלָּלוּ / נִיהֲלָן / נִיהֲלִין / הָילֵין / הֵילֵין / הָנָךְ / הַנַּךְ &c.

§. IV.

INTERROGATIVA efferuntur (26) aliter de Perſona, aliter de Re; Illic per מַן (27), ܡܰܢ (28), ܐܰܝܢܳܐ (29), ܐܰܝܕܳܐ / ࠌࠍ *Qvis? Qva? Qvi? Qvæ?* Hîc per מָא (30), ܡܳܢܳܐ / ܡܳܢ / ܡܰܢܳܐ (31), ࠌࠄ (32), *Qvis? Qvi? Qva? Qvod? Qvid?*

(26) In-

(26) Interrogativa multoties, ſub utroqve Genere ac Numero, indefinitè ſumuntur. (27) In Dialecto Babylonica impuriori ſubinde interrogant de perſona voces מָאן / מָאן / מוֹן / מוּן & מַנּוּ. Si poſt ܡܰܢ ſeqvatur immediatè ܕ (poſt מַן Chaldaic. דִּי) ſignificatio τῷ ܡܰܢܘ respondet. (29) Pro ܐܰܝܢܳܐ invenitur etiam ܐܰܝܢܘ. (30) In dialecto memorata interrogatio de Re inſtituitur per מָאי / מָה / מַה & מְנָא. (31) Syri pro ܡܳܢܳܐ uſurpant hinc inde ܡܳܢܘ & ܡܽܢܘ.

(32) Nonnunqvam Samariticè in Maſcul. interrogat ࠌࠍࠄࠅ, in Fœminino ࠌࠍࠄࠉ.

§. V.

RECIPROCA circumſcribuntur Nominibus, & qvidem in exprimenda Perſona τοῖς נַפְשָׁא / ܢܰܦܫܳܐ / ࠍࠐࠔ, in Re τοῖς ܩܢܘܡܐ / ܩܢܽܘܡܳܐ (33), ࠏࠑࠌ (34).

(33) Rariùs ܩܢܽܘܡܳܐ & de Perſona adhibetur v. gr. ܐܢܳܐ ܩܢܽܘܡܝ *ego ipſe.* (34) Qvod Samaritanis ࠏࠑࠌ, idem ipſis aliqvando ࠂࠓࠌ ſuppeditat.

§. VI.

RELATIVA & Perſonæ & Rei, nec non utriusqve & Generis ac Numeri (35) ſunt דִּי (36) vel דְ (37), ܕ (38), ࠃ (38) vel ࠄ (39).

(35) Qvomodo in ſenſus certitudinem qvis penetrare posſit, Summarium Lingvæ S. *c.* 4. §. 8. *n.* 25. *pag.* 50. ſuggeret. (36) Targumiſtæ Pronominibus Relativis annumerant דֵּא / אִידָא / הֵידָא; uti Talmudiſtæ לְדִידִי *ſibi ipſi*, לְדִידְהוֹ *ſibi ipſis* &c. (37) Hieroſolymitana dialectus aliqvam multa Pronomina Relativo agglutinat v. gr. דוּ pro דְהוּ / דְנָא pro דְּאֲנָא / דִינוּן pro דְאִינוּן &c. Imitatur id Samaritana v. gr. ࠃࠅ pro ࠃࠄࠅࠀ. (38) Ex geniô Syriacæ Dialecti ܕ freqventisſimè aut prorſus abundat, aut alias ſignificationes ſuſtinet. Videatur Syntaxis. (39) ࠄ citra dubium ex ࠄࠅࠀ prognatum eſt. Qvorſum ſpectat ה Chald. in הָדֵין / הָדָא &c.

§. VII.

POSSESSIVA exprimuntur certis terminationibus (40), ſignificantq; in Nominibus posſesſivè, in Verbis & Particulis perſonaliter. Hinc Suffixorum *Nominalium* atqve *Particularum* tale adumbramus ſchema:

SIN-

S I N G U L A R I A.	
C. (41) ־ִי (42) [illegible] — *Meus, a, um.* [illegible] —	
F. (43) ־ֵךְ (42) [illegible] — *Tuus, a, um.* [illegible] —	**M.** ־ְךָ [illegible] — *Tuus, a, um.* [illegible] —
F. (45) ־ָהּ [illegible] — *Ejus, Suus, a, um.* [illegible] —	**M.** (44) ־ֵהוּ [illegible] — *Ejus, Suus, a, um.* [illegible] —
C. (46) ־ֵנוּ [illegible] — *Noſter, ra, rum.* [illegible] — [illegible] — [illegible]	
F. (47) ־ְכֶן [illegible] — *Veſter, ra, um.* [illegible] —	**M.** (48) ־ְכֹם — (47) ־ְכוֹן [illegible] — *Veſter, ra, rum.* [illegible] —
F. (47) ־ְהֶן [illegible] — [illegible] — *Sui, Earum.* [illegible] —	**M.** (48) ־ְהוֹם — (47) ־ְהוֹן [illegible] — [illegible] — *Sui, Eorum.* [illegible] — [illegible] —

<table>
<tr><th colspan="2">P L U R A L I A.</th></tr>
<tr><td colspan="2">C.
(49) ־ַי —
ʸ
(49) [illegible] — *Mei, æ, a.*
[illegible] —</td></tr>
<tr><td>F.
(50) ־ַיִךְ —
ʸ
(42) [illegible] — *Tui, æ, a.*
[illegible] —</td><td>M.
(50) ־ֶיךָ ־ָיךְ —
ʸ
[illegible] — *Tui, æ, a.*
[illegible] —</td></tr>
<tr><td>F.
(52) ־ֶיהָ ־ָהָא —
[illegible] — *Sui, æ, a.*
[illegible] —</td><td>M.
(51) ־ָיו וֹהִי —
ʸ
(42) [illegible] — *Sui, æ, a.*
[illegible] —</td></tr>
<tr><td colspan="2">C.
(53) ־ֵינָא —
ʸ
[illegible] — *Noſtri, ræ, m.*
[illegible] —</td></tr>
<tr><td>F.
(54) ־ֵיכֶן —
ʸ
[illegible] — *Veſtri, ræ, m.*
[illegible] —</td><td>M.
(54) ־ֵיכוֹן —
ʸ
[illegible] — *Veſtri, ræ, m.*
[illegible] —</td></tr>
<tr><td>F.
(54) ־ֵיהֶן —
ʸ
[illegible] — *Sui, ipſarum.*
[illegible] —</td><td>M.
(54) ־ֵיהוֹן —
ʸ
[illegible] — *Sui, ipſorum.*
[illegible] —</td></tr>
</table>

(40) An-

(40) Annotationes qvasdam generales ſcitu in ſuffixorum doctrina neceſſarias Summario Lingvæ S. *c.*4. §.*9. n.*30 *ſqq. p.* 53. inſeruimus. (41) Haud raro Targumicè pro ִי, venit ָא v. g. בֵּינָא וּבֵינָךְ *inter me & inter te.* (42) Dantur multò agmine Autores, qvi Jud Suffixorum non-vocalizatum eſſe hhevozandum ſtatuunt h. m. ܝ / ܒܝ &c. urgentes, qvod (a) antiqviores Syri, cumq; illis Salvator ac Apoſtoli ejusmodi in morem punctarint, pronunciando v. g. ܫܒܩܬܢܝ Matth. XXVII. 46. σαβαχθανί, ܩܘܡܝ Marc. V. v. 41. κοῦμι (b) Matth. VIII. 19. alibiq; ἐφθαλμοφανῶς legatur ܪܒܝ *Magiſter mi*, Actor. IX. v. 40. ܩܘܡܝ &c. (c) in Chaldaiſmo ſic punctetur. Aſt verò circa primum obſervamus, tantum abeſſe, ut græcæ N.T. voces Syriaſmum, ut potius Hieroſolymitaniſmum redoleant. Ad medium reponimus familiare illud: Singularia non præjudicant Univerſalibus. Ultimum natura Dialecti deſtruit. Conf. *c.* 1. §. 3. *membr.* 4. *n.*26. *pag.* 14. (43) Pro ֵךְ ſatisfaciunt freqventer ְיךְ / ֵכִי & ְיכִי (44) Locò ֵהּ Targumico-Talmudicè ֵיהּ / bis extat ֵא v. gr. פִּשְׁרֵא *interpretatio ejus.* (45) Vice ָהּ fungitur etiam Babylonicè ַהּ & Targumicè ָהָא, rariſſimè omnium ָא v. gr. בֵּיתָא *domus ejus.* (46) In Talmudiſmo reperitur ָן & ָן pro ָנָא (47) Ibidem proſtat כוֹ & הוֹ, כֵי & הֵי pro כוֹן & הוֹן / כֵן & הֵן. (48) Suffixis כוֹם & הוֹם delectantur Esdras & poſteriores Paraphraſtæ. (49) Rabbini ַי quandoqve in ַאי vel ַוי immutant, Syri ܝ in Fœmininis in ܝ

v. g. ܒܬܘܠܬܝ *virgines meæ.* (50) Penes eoſdem pro ־ַיִךְ & ־ִיךְ / Fœmininè ſæpè ſignificantibus, ſuperat ־ַיִךְ & ־ֵיךְ. (51) Poſteriora Targumim, ut & Talmud Hieroſolymitanum literam ה interdum ex וֹהִי excludunt v. gr. תַּלְמִידוֹי *diſcipuli ejus.* (52) In uno vel altero Danielis loco ־ַיהּ patahhatum conſpicitur v. g. שִׁנַּיהּ *dentes ejus.* (53) ־ַיָּא Talmudicè contrahitur in ־ָן. (54) Pro ־ֵיכֹן & ־ֵיכֵן / ־ֵיהוֹן & ־ֵיהֵן itidem Talmudicè ſcribitur ־ַייכוֹן & ־ַייכֵן / ־ַייהוֹן & ־ַייהֵן / qvin & ־ַייכוֹ & ־ַייכֵי / ־ַייהוֹ & ־ַייהֵי. Hinc Perſonalia ſuperiùs tacta בֵּינְהוֹ / בֵּינָתַי &c.

§. VIII.

Ad enucleationem hujus ſchematis obſ.

I. Suffixa ſingularia freqventisſimè (55) confundi cum pluralibus, & contra v. gr. אַמְהָתֵיהּ *ancillæ ejus*, חֲדוֹהִי *pectus ejus.*

II. Emphaticas terminationes (56) ־ָא & ־ַיָּא / ־ִין & ־ַן / ࠀ & ࠉࠀ abjici v. gr. מַלְכֵי ܡܠܟܝܢ מַלְכַיָּא ex ܡܠܟܝ ࠌࠋࠊࠉࠄ ࠌࠋࠊࠀ

III. Tertiam radicalem ſive א ſive ה ſæpenumerò (57) in י tranſire v. gr. פְּתָיֵהּ *latitudo ejus* à פְּתָא.

IV. Qvæ-

IV. Qvædam Nomina ſuffixionem duplici accipere modô (58), alterô ad formam Emphaticam, alterô ad conſtructam, v. gr. ܓܠܝܢܘܗܝ & ܓܠܝܢܘܗܝ ex ܓܠܝܢܐ conſtr. ܓܠܝܢܝ *revelatores.*

V. Tria Nomina ࠀࠁ אַב ܐܒܐ ࠀࠇ/ אַח ܐܚܐ ࠀࠇ & חָם ܚܡܝܐ ࠇࠌ pro vocali ſuffixorum ſingularium (59) recipere ו ܘ ࠅ v. gr. אָבִיךָ ܐܒܘܟ ࠀࠁࠅࠊ *pater tuus.*

VI. Qvibusdam Nominibus ſuffixa prorſus anomalicè (60) competere, qvorum potisſima (61) è Maſculinis ſunt: ܐܣܛܠܐ ܐܣܛܠܝܬܝ *ſtola mea,* ܒܪܐ ܒܪܝ *filius meus,* ܕܡܐ ܕܡܝ *ſangvis meus,* ܛܠܝܐ ܛܠܝܝ *puer meus,* ܛܠܝܗܘܢ *puer eorum,* ܡܫܬܝܐ ܡܫܬܝܗܘܢ *potus eorum,*

rum, ܪܚܡܟܝ ܪܚܡܝ ܪܚܡܐ *amicus meus,*
ܫܡܗܘܢ ܫܡܗܝ ܫܡܗܐ *nomen eorum,*
ܫܪܝܬܝ ܫܪܝܬܐ *ſolutio mea*; è Fœmininis ܐܢܬܬܝ ܐܢܬܬܐ *mulier mea,*
ܒܗܬܬܝ ܒܗܬܬܐ *pudor meus,*
ܚܕܘܬܝ ܚܕܘܬܐ *gaudium meum,*
ܡܕܝܢܬܝ ܡܕܝܢܬܐ *civitas mea,*
ܡܠܬܝ ܡܠܬܐ *verbum meum,*
ܫܐܠܬܝ ܫܐܠܬܐ *petitio mea,*
ܫܢܬܝ ܫܢܬܐ *ſomnus meus,*
ܫܥܬܝ ܫܥܬܐ *hora mea.*

VII. Particulas gaudere ſuffixis ſingularibus, (62), exceptis (63) בָּתַר / ܒܬܪ עַד / ܥܕܡܐ קֳדָם / ܩܕܡ (64) אַחַר / ܥܠ (65) אֵין / ܠܘܬ (65) תְּחוֹת / (66) v.g. עָלָךְ ܥܠܝܟ *ſuper te.*

VIII. Par-

VIII. Particulam ܠܘܩܒܠ pati τὸ ο Metatheſin (67) v. gr. ܠܘܩܒܠܢ *contra nos.*

IX. Τῶ אמטול (68), ܡܛܠ attribui ſuffixa inſtar Pluralis Fœminini v. gr. אַמְטוּלוֹתֵיהּ ܡܛܠܬܗ *propter ipſum.*

(55) Numerorum enallage circa Suffixa Targumiſtis & Talmudiſtis uſitatiſſima eſt. (56) Dealbatori unâ fideliâ duos parietes, Suffixis attribuimus ſtatum Emphaticum, non qvatenus Emphaticus revera eſt, ſed qvatenus eandem vocalizationem ſuſtinet, qvam ante Suffixa reqvirerent abſoluta Nomina. Qvod ſi tamen forma emphatica minùs recepta ſit, mutatio juxta Regulas fundamentales inſtituenda, & character Dualis atqve Pluralis Maſculinorum abjiciendus venit. (57) Immutatio ultimæ radicalis א vel ה in י, freqventior apparet in Fœmininis, qvàm Maſculinis. (58) Suffixione duplici maximè gaudent ea Nomina, qvæ Pluralem ſimplicem formant in ܝ̈ܢ. (59) A ſuffixis ſingularibus in dicta Nominum triade prima perſona excipitur ܝ, faciens ܐܒܝ *pater meus,* ܐܚܝ *frater meus,* ܚܡܝ *ſocer meus.* Sic extraordinariè qvoqve fit אֲבוּהִי ܐܒܘܗܝ *pater ejus* M. pro אֲבוּהִי / ceu fit Talmudicè. (60) Ejusmodi anomalia locum maximè invenit

venit ante Suffixa ܢ / ܟܘܢ / ܟܝܢ / ܗܘܢ / ܗܝܢ. (61) Notanter dicimus potiſſima. Qvis enim exſcribendis omnibus ſufficeret? (62) Particulæ in aſſumendis Suffixis ſingularibus ſæpiſſimè contractionem ſortiuntur v. gr. בון פצל pro בהון. (63) Suffixa Pluralia qvandoqve amant etiam בין ܥܠܝܟ / ܡܢܝ / ܥܠܝܟܝ / ܥܠܝܟܘܢ / ܡܢܟܘܢ / ܥܠܝܗܝܢ & ܥܠܝܗ.

(64) Pro קֳדָם ſyncopatum qvoqve occurrit קוֹם v. gr. קוֹמִי *coram me.* (65) Pro תְּחוֹת dicere licet תְּחֵת / & ܬܚܝܬ pro ܬܚܘܬ (66) Ad אִית non incommodè refertur negatio לֵית ܠܝܬ ࠋࠉࠕ v. gr. ܠܝܬܘܗܝ *non ipſe.* (67) ܠܝܬܘܗܝ ſtipatum ſuffixis Samaritano ࠋࠉࠕࠄ proximius reſpondet. (68) Dicitur qvidem & Chaldaicè מְטוּל, verùm citra ſuffixionis ſtatum, perindè ut Samarit. ࠌࠈࠋ.

§. IX.

SUFFIXA VERBORUM (69), potiſſimum Accuſativi Casûs (70), aliter in Futuris (71), aliter alibi (71), ſub ſignificatu Perſonalium (72), adhibentur, ceu liqvet è præſenti tabula (73). FU-

FUTURORUM.

F.	M.
C. — נני / — כלחם — *Me*	
— נך / — כלחש — *Te*	— נך / — כש — *Te*
— נה / — כז — *Illam.*	— נה / — כז — *Illum.*
C. — ננא / — כנז — *Nos*	
— נכן / — כשחכ — *Vos.*	— נכון / — כשכ — *Vos.*
— נן / — כל — *Illas.*	(75) נונון — (74) נון — / — כצל — *Illos.*

PRÆTERIT-IMPERATIV-INFINITIV. PARTICIP.

F.	M.
C. (76) נִי — בּמו — *Me*	
(77) ךָ — *Te* צְתּ —	ךָ — *Te* צְ —
(79) הָא — הּ — *Illam* צְה —	(79) הִי — (78) הּ — *Illum.* צְה —
C. (80) נּא — צְנוּ — *Nos*	
(81) כֶן — *Vos* צְתּכֶן —	(81) כוֹן — *Vos* צְצְכֶן —
כֶּן — *Illas* כְכֶן —	(82) נוּן — *Illos* כְצְכֶן —

(69) Do-

(69) Doctrinæ ordo facit, cur de Suffixis Verbalibus hîc ſolliciti ſimus. (70) Qvem Caſum verba Latinè loqvendo regunt, per illum efferenda Suffixa ſunt v. gr. חַנֵּנִי *miſerere mei.* (71) Futurorum ſuffixa nonnunqvam Præteritis, & contra, communicantur. (72) Munere Suffixorum verbalium non infreqventer funguntur Pronomina Perſonalia integra v. gr. קְטַל יָתֵיהּ / ܩܛܠ ܠܗ / ࠒࠈࠋ ࠋࠄ pro קַטְלֵיהּ / ܩܛܠܗ ࠒࠈࠋࠄ. (73) Qvod Suffixa Syriaca è tabula eliminaverimus, difficultati eorum unicè adſcribatur. (74) Talmudici pro כוֹן ajunt כְהוֹ. (75) כוּכוֹן Targumiſmum ſpirat & applicatur poſt Nun Futuri terminale abjectum, verbi gratiâ: יִקְטְלוּכוּנוֹן *occidet nos.* (76) Pro ־נִי Targumicè habetur etiam ־נִי & Talmudicè ־ן. (77) More Nominum ־כִי cum ־ךְ alternat. (78) Locô ־הּ invenitur ־הִי / ־הִי / ־וֹהִי & ־הִ (79) Ad ־הִי & ־הָא confugimus in perſonis vocali terminatis v. gr. פַּקְּדִיהִי *præcipe ipſi* F. (80) Pro ־נָא dicitur & ־ן & ־נָנָא (81) Ex כוֹן & ־כֵן in Præteritis ſæpisſimè fit ־נְכוֹן & ־נְכֵן v. g. פַּקְּדוּנְכוֹן *præceperunt vobis.* (82) Tò ־נוֹן, modò Dageſch retinet, modò amittit.

§. X.

Etiam ad hujus Schematis enucleationem obſerv.

I. Suffixa ordinariè Activis (83) & disſimilibus perſonis (83) jungi.

II. Zere, Patahh & Kübbuz vel Hholem (84) ultimæ ſyllabæ non-creſcentis (85) in Scheva, & prius, ſi qvod ſit, in (-) tranſire v. gr. פַּקְדַנִי *præcepit mihi.*

III. Vocalem Suffixi expelli à vocali verbi v. gr. פַּקְדוּנִי בפדצבלת *præceperunt mihi.*

IV. Terminale Aleph (86) atqve Nun abjici v. gr. פַּקֶדְתּוּנִי *præcepiſtis mihi*, יִפְקְדוּנַּנִי *præcipient mihi.*

V. Perſonam tertiam Fœmin. & primam ſingul. Præteriti Peal convenire (87) cum ſecunda utriusqve Generis (88) ejusdem Numeri (89) v. gr. פְּקַדְתֵּהּ *præcepi, iſti, it ei.*

VI. Infinitivos communisſimè (90) fieri in וּת ות (91) v. gr. לְמִסְכְּנוּתָנָא *ad periclitandum nos.*

VII. Participiis locô Suffixorum (92) addi per artificioſam (93) compoſitionem (94) Pronomina primæ & ſecundæ (95) Per-

Perſonæ v. gr. פקדנא פַּקְדָנָא *præcipiens ego* M. פקדא נא פָּקְדָא נָא *præcipiens ego* F. פקדת פָּקֵדְתְּ *præcipiens tu* M. פקדתי פָּקְדַתְּי *præcipiens tu* Fœminin. פָּקְדִינַן *præcipientes nos* M. פָּקְדָנַן *præcipientes nos* F. פָּקְדִיתוּן *præcipientes vos* M. פָּקְדָתֵן *præcipientes vos* F.

(83) Qvomodo intranſitiva Verba aliqvando Suffixa poſſideant, qvibus obſtet, cur perſonæ prima & ſecunda ſuffixis ſimilibus deſtituantur, oſtendet Summarium Lingv. Sanct. *c.*4. §.12. *obſ.*2. *n.*67. *ſqq.* (84) Vocales dictæ ante כּוֹן & כֵן immutatæ manent v. gr. פַּקְדָכוֹן *præcepit vobis.* (85) Syllabarum verbalium incrementum ſuppeditabit ſchema flectionis inferiùs adducendum. (86) Perinde eſt, ſive Aleph occurrat in augmento ſyllabico, ſive aſyllabico v. gr. פַּקְדְנָךְ *præcepimus tibi* ex פַּקְדְנָא (87) Ante כּוֹן & כֵן in tertia F. Præteriti Peal convenientia tollitur v. gr. פַּקְדַתְכוֹן פקדתכון *præcepit vobis* F. (88) Perſonæ ſecundæ forma & in Maſculino & Fœminino hîc eſt פְּקַדְתְּ (89) In hâc perſonarum convenientiâ utramqve paginam ſenſus faciat. (90) Terminatio Infinitivi ות (à qva neqve Syri abhorrent) omnium maximè ſeſe offert in Paël & Aphel, præcedente in eo caſu Chaldæo-Samariticè Kamez, Syriacè Dſekopho v. gr. לְשֵׁיזָבוּתֵהּ *ad liberandum eum,* ܠܡܩܒܠܘܬܗ *ad recipiendum eam.*

(91) Specialis ſuffigendi anomalia reperitur in Infinitivo verbi ſubſtantivi הוא הֲוָא v. g. לְהֶוֵן להוון

 vel

vel [illegible] *ut ſint illi*, לְהֶוְיָן vel לְמֶהֱוָן *ut ſint illa.* (92) Participia ſeqvuntur aliàs ſuffixionem Nominum v. gr. מְבָרְכָךְ *benedicens tibi.* (93) Idem artificium, & qvidem longè uſitatius etiam Syri agnoſcunt v. gr. ܦܳܩܶܕܢܳܐ *præcipiens ego* M. ܦܳܩܕܳܐܢܳܐ *præcipiens ego* F. ܦܳܩܶܕܰܬ *præcipiens tu* M. ܦܳܩܕܳܬܝ *præcipiens tu* Fœminin. &c. Sic ܓܳܠܶܝܬ *revelans tu*, ܓܳܠܶܝܢܰܢ *revelantes nos*, ܓܠܶܝܬܽܘܢ *revelati eſtis.* Talmudiſtæ autem artificiô utentes ſimili, apocopen Pronominis præthereà inſtituunt v. gr. אָמְרִיתוּ *dicentes vos.* (94) Compoſitione Participiorum cum Pronominibus neglectâ, ſummæ ſtructura difficultati involvitur. Utrum de cætero Ebraicæ voces מִשְׁתַּחֲוִיתֶם Ezechiel. VIII. 16. יוֹלַדְתְּ Geneſ. XVI. 11. יוֹשַׁבְתְּ Jer. XXII. 23. שֹׁכַנְתִּי Jer. LI. 13. מְקֻנַּנְתִּי ſint ex hac methodo pro מִשְׁתַּחֲוִים אַתֶּם / pro יוֹלֶדֶת אַתְּ &c. alii defendant, nos τοῖς καὶ λαξ inficiamur. (95) Raró hæc compoſitio in tertia perſona conſpicitur v. g. עֲצָבֵיהוּ *detenti ipſi*, ܡܰܒܣܡܳܢܘܗܝ *bonomtus ipſe*, pro ܡܰܒܣܡܳܢ ܗܽܘ Vide paulò ante §. 2. *n.* 11. *p.* 60.

§. XI.

Utut in Syriaſmo Perſonalium verbis ſuffigendorum intricatisſima ſit ratio (96) fore tamen

tamen confidimus, út ſeqventibus extricetur ac contrahatur (97) Obſervationibus.

I. Suffixum tertiæ perſonæ plural. nunqvam adhibetur (98) ſupplentibus ipſius vices Pronominibus ſeparatis (99) ܐܢܘܢ & ܐܢܝܢ v. gr. ܦܩܕ ܐܢܘܢ *præcepit eis.*

II. Ptohho, Revozo & Ezozo (100) ante radicalem últimam (101) corripiuntur in Scheva v. g. ܦܩܕܟ *præcepit tibi* M.

III. Perſona prima, itemq; ſecunda & tertia Fœm. Sing. Præt. Peal (102) facit ܦܩܕܬ (103) v. gr. ܦܩܕܬܗ *præcepit* & *præcepi illi.*

IV. Prima & utraqve tertia Singul. Præteriti, Perſonæ non-creſcentes (104) Futuri, nec non Infinitivus ſuffixa ſibi aſſociant h. m.

C. *Me*

F.	M.
C. (105) ܢܝ *Me*	
ܟܝ *Te*	ܟ *Te*
ܗ ܝܗ *Illam* (106)	ܗܝ ܘܗܝ *Illum* (106)
C. (105) ܢ *Nos*	
ܟܝܢ *Vos*	ܟܘܢ *Vos*

v. gr. ܦܩܕܢܝ *præcepit mihi*, ܢܦܩܕܟܝ *præcipiet tibi* F.

V. In Præterito ſecunda Maſcul. Singularis, ibidem Pluralis prima, ſecunda utriusqve Generis, ac tertia Fœminina; In Imperativo Fœmininum plurale; In Futuro perſonæ in Nun finitæ Suffixionem talem ſuſcipiunt. C. *Me*

C.	
ـܢܝ *Me*	
F.	M.
ـܟܝ *Te*	ـܟ *Te*
F.	M.
ـܗ *Illam*	ـܘܗܝ *Illum*
C.	
ـܢ *Nos*	
F.	M.
ـܟܝܢ *Vos*	ـܟܘܢ *Vos*

v. gr. ܦܩܕܬܢܝ *præcepiſti mihi*, ܦܩܕܢܝܗܝ *præcepimus illi.*

VI. Eôdem modô adjiciuntur Suffixa perſonis in Wavv finitis (107), præterqvam qvòd locô debitæ vocalis adhibeatur Ezozo (108) v. gr. ܦܩܕܘܟܝ *præceperunt tibi* F. ܦܩܘܕܘܢܝ *præcipite mihi.*

VII. Perſonæ ſecundæ in Jud deſinentes (109) hâc reqvirunt Suffixa methodô (110).

C.	
ܝܢܝ *Me*	
F.	**M.**
ܝܗ *Illam*	ܝܘܗܝ *Illum*
C.	
ܝܢ *Nos*	

v. gr. ܦܩܕܬܝܢܝ *præcepiſti mihi,*
ܓܠܝܘܗܝ *revela eum.*

VIII. Maſculinum ſingul. Imperativi ſeqventem obſervat tenorem (110)

C. *Me*

C.	
ܢܝ — *Me*	
F.	**M.**
ܗ — *Illam*	ܘܗܝ — *Illum*
C.	
ܢ — *Nos*	

v. gr. ܦܩܘܕܝܢܝ *præcipe mihi*, ܦܩܘܕܝܗܝ *præcipe illi.*

IX. Verba Lamed Aleph tribuunt Suffixa (111)

[a] *Præteritis*, formæ ܝ (112) h. m.

C.
ܢܝ — *Me*

F.	M.
ܟܝ— *Te*	ܟ— *Te*
ܗ— *Illam*	ܘܗܝ— *Illum*
C. ܢ— *Nos*	
ܟܝܢ— *Vos*	ܟܘܢ— *Vos*

v. gr. ܓܠܝܢܝ *revelavit me.*

[b] *Futuris* (113) h. m.

C.	
ܢܢܝ— *Me*	
F.	**M.**
ܢܟܝ— *Te*	ܢܟ— *Te*
ܢܗ— *Illam*	ܢܘܗܝ— *Illum*

C. *Nos*

F.	M.
C. ܢܢ — ܢ *Nos*	
ܟܝܢ — ܝܢ *Vos*	ܟܘܢ — ܘܢ *Vos*

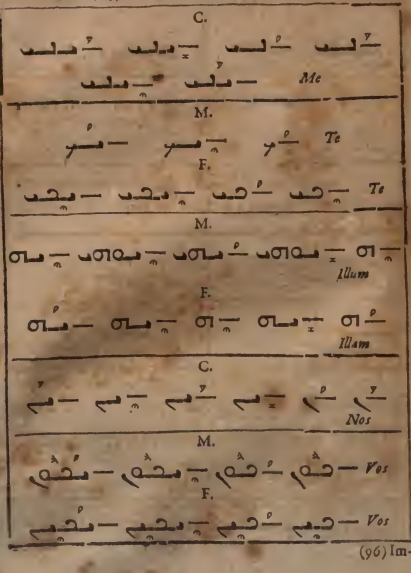
v. gr. ܢܓܠܝܘܗܝ *revelabit eum.*

[c] *Infinitivis* (114) h. m.

F.	M.
C. ܢܝ — *Me*	
ܟܝ — *Te*	ܟ — *Te*
ܗ̇ — *Illam*	ܗ — *Illum*
C. ܢ — *Nos*	
ܟܝܢ — *Vos*	ܟܘܢ — *Vos*

v. gr. ܡܓܠܝܘܬܟ *revelare te.*

X. Generale Suffixorum Verbalium Schema (115) ſic adumbrari poteſt:

(96) Imbibiſſe intimiorem Suffixorum Syriacorum rationem, eſt maximam totius Lingvæ difficultatem ſuperaſſe. (97) Si qvæ juſto conciſiùs tractata videbuntur, ea freqvens ſupplebit exercitium. (98) Cur Syriaſmus careat ſuffixis tertiæ perſonæ plural. dicat ſolidè, qvi tenet. (99) Syrorum veſtigia legunt hâc in parte, qvoties volunt, Chaldæo Samaritani v. gr. רְמוֹ אִנּוּן *projecerunt eos.* (100) Recenſitæ vocales ante ܟܘܢ & ܟܝܢ immutatæ ſubſiſtunt v. g. ܦܩܕܟܘܢ، ܦܩܕܟܘܢ *præcepit vobis.* Idem valet de Ptohho in geminantibus Ajin formæ ܕܩ / exceptis ܕܩܠ & ܕܩܠ ubi poſteriori vocali mutatâ prior in Ptohho abit v. g. ܕܩܠܗ *comminuit illum,* ܕܩܠܗ *comminui illum.* (101) Neceſſe eſt, ut radicalis abſolutè ſit ultima. (102) Ne ob convenientiam perſonarum ſuboriatur ſensûs confuſio, puncta diacritica ſedulò attendenda erunt. (103) Ante ܟܘܢ & ܟܝܢ perſonæ dictæ punctationem ſvetam retinent, v. gr. ܦܩܕܬܟܘܢ، ܦܩܕܟܘܢ *præcepit vobis,* ܩܒܠܬܗ *concepit eum.* (104) Perſonis non-creſcentibus annumeratur hic loci tertia ſingul. Fœmin. (105) Pro ܢܝ & ܝ ſecunda ſingul. Futuri aliqvando format ܢܝ & ܝ, mediâ radicali (ܘ) vel (ܝ) retinente v. gr. ܬܗܘܐ ܠܝ ܡܠܐܝܢ *moleſtiam præbe mihi.* (106) ܝܗܝ (pro qvo etiam legitur ܝܗܝ) & ܗܝ uſurpantur in ſola tertia ſing. Maſc. v. g. ܦܩܕܘܗܝ ܠܡܫܝܚܐ *præci-*

præcipiet ei. (107) In verbis O finale qvieſcit, aſt in ל״א aut movetur, aut in ܝ mutatur v. g. ܓܠܘܟ *revelarunt te*, ܚܙܘܗܝ *viderunt eum.* (108) Pro ܢܘܗܝ tali caſu non tantùm eſt ܘܗܝ; ſed etiam ܦܩܘܕܘܢ pro ܦܩܘܕܝܘܢ v. g. ܦܩܘܕܘܢܘܗܝ *præcipite ei.* (109) Nihil refert, ſive Jud finale ſit immobile, ſive mobile v. g. ܓܠܝܢܝ *revela me.* (110) Non debuimus non perſonas ſecundas in ſchematibus his. ce omittere. (111) Qvæ Tempora & Modi Verborum ל״א prætermiſſa videntur, judicari ex præcedaneis Canonibus poſſunt. 112) Forma ܓܠܐ Suffixa non admittit, qvia pleraqve intranſitiva ſunt. Paël & Aphel autem communiſsimè Infinitivos imitantur v. g. ܐܣܝܗ *ſanavit illum.* (113) Raró pro Revozo ante Jud venit Chevozo, adeoq; ܘܗܝ pro ܘܗܝ v. g. ܫܒܩܝܗ *dimittet eam,* ܢܐܣܪܘܗܝ *ligabit eum.* (114) Data Suffixio maximè in Peal procedit, cum reliqvæ Conjugationes ſibi terminationem ܘܬ vendicent, juxta præcedentem § 10. *obſ. 6. n. 90.* (115) Schema generale propterea delineavimus, ut & unó intuitu pateant Suffixa omnia, & Samaritaniſmo in obſcurioribus lux accendatur.

§. XII.

Suffixis æqviparantur qvædam literæ paragogicæ (116)

(116) Inter literas paragogicas eminent freqventiſsimè He, Jud atqve Nun, qvas unà cum aliis rerum docebit Magiſtra. Conf. interim Cap. 5. aliqvot in locis.

CAP. V.

CAPUT V.

De
VERBO PERFECTO.

§. I.

VERBO, perinde uti Ebraicè (1), accidunt: *Qvalitas*, *Genus*, *Numerus*, *Perſona*, *Modus*, *Tempus* atqve *Conjugatio*.

(1) Etiam nobis tacentibus liqvet, apud Aramæos eô ipsô, qvô cum Ebræis circa Verbi accidentia conſpirant, Verba eſſe, qvoad Qvalitatem vel *Perfecta*, tres radicales ſive explicitè, ſive implicitè inter flectendum retinentia; vel *Imperfecta*, unam duasve radicalium inter flectendum amittentia: qvoad Genus, vel *Maſculina*, vel *Fœminina*, qvorum hæc ſimul Neutra continent: qvoad Numerum, vel *Singularia*; vel *Pluralia*: qvoad Perſonam, vel *Primæ*, vel *Secundæ*, vel *Tertiæ*, qvartâ ne qvidem per rerum naturam posſibili: qvoad Modum, vel *Indicativa*, vel *Imperativa*, vel *Infinitiva*, vel *Participia*: qvoad Tempus, vel *Præterita*, omnes Præteritorum ſpecies, imò Præſens includentia; vel *Futura*, omnes itidem Futurorum ſpecies involventia. Vid. Summ. Lingv. S. *c.* 5. *§.* 2. 3. 4. *p.* 62. *ſqq.*

§. II.

Qvantum ſolam CONJUGATIONEM, ea in Aramæiſmo tantùm triplex (2) invenitur, appellationem ſortiens ex obſoleto (3) paradigmate פְּעַל, & differentiam ſumens à charactere partim externo (4), partim interno (5), ita ut primas formas (6) radici פְּקַר accommodatas (7) ſeqventi exhibeamus ſchemate:

PARTICIPIA.	INFINITIVI.	IMPERATIVI.	FUTURA.	PRÆTERITA.	NOMINA.	CLASSES.
(16) פְּקִיד l. (14) פָּקֵד (17) ܦܩܺܝܕ l. (15) ܦܳܩܶܕ (18) ࠐࠒࠉࠃ l. ࠐࠒࠃ	(11) מִפְקַד (12) ܡܶܦܩܰܕ (13) ࠌࠐࠒࠃ	פְּקֹד (10) ܦܩܽܘܕ ࠐࠒࠃ	אֶפְקֹד ܐܶܦܩܽܘܕ ࠉࠐࠒࠃ	פְּקַד (9) ܦܩܰܕ ࠐࠒࠃ	PEAL (8)	I.
מִתְפְּקֵד ܡܶܬܦܩܶܕ (26) ࠌࠕࠐࠒࠃ	(24) אִתְפְּקָדָא ܡܶܬܦܩܳܕܽܘ (25) ࠀࠕࠐࠒࠃࠄ	(22) אִתְפְּקֵד (23) ܐܶܬܦܩܶܕ ࠀࠕࠐࠒࠃ	אֶתְפְּקֵד ܐܶܬܦܩܶܕ ࠀࠕࠐࠒࠃ	(20) אִתְפְּקֵד (21) ܐܶܬܦܩܶܕ (19) ࠀࠕࠐࠒࠃ	ETHPEEL (19)	
(33) מְפַקֵּד (33) ܡܦܰܩܶܕ ࠌࠐࠒࠃ	(31) פַּקָּדָא ܡܦܰܩܳܕܽܘ (32) ࠌࠐࠒࠃࠄ	פַּקֵּד ܦܰܩܶܕ ࠐࠒࠃ	(30) אֲפַקֵּד ܐܦܰܩܶܕ ࠀࠐࠒࠃ	(28) פַּקֵּד ܦܰܩܶܕ (29) ࠐࠒࠒࠃ	PAEL (27)	II.
(39) מִתְפַּקַּד ܡܶܬܦܰܩܰܕ ࠌࠕࠐࠒࠃ	(37) אִתְפַּקָּדָא ܡܶܬܦܰܩܳܕܽܘ (38) ࠀࠕࠐࠒࠃࠉࠕ	(36) אִתְפַּקַּד (23) ܐܶܬܦܰܩܰܕ ࠀࠕࠐࠒࠃ	אֶתְפַּקַּד ܐܶܬܦܰܩܰܕ ࠀࠕࠐࠒࠃ	(35) אִתְפַּקַּד ܐܶܬܦܰܩܰܕ ࠀࠕࠐࠒࠃ	ITHPAAL (34)	
(46) מַפְקֵד (46) ܡܰܦܩܶܕ (44) ࠌࠐࠒࠃ	(45) אַפְקָדָא ܡܰܦܩܳܕܽܘ ࠌࠐࠒࠃࠕࠄ	אַפְקֵד ܐܰܦܩܶܕ ࠀࠐࠒࠃ	אַפְקֵד ܐܰܦܩܶܕ (44) ࠀࠐࠒࠃ	(41) אַפְקֵד (42) ܐܰܦܩܶܕ (43) ࠀࠐࠒࠃ	APHEL (40)	III.
מִתַּפְקַד ܡܶܬܬܰܦܩܰܕ ࠌࠕࠀࠐࠒࠃ	אִתַּפְקָדָא ܡܶܬܬܰܦܩܳܕܽܘ ࠀࠕࠀࠐࠒࠃࠄ	אִתַּפְקַד ܐܶܬܬܰܦܩܰܕ ࠀࠕࠀࠐࠒࠃ	אֶתַּפְקַד ܐܶܬܬܰܦܩܰܕ ࠀࠕࠀࠐࠒࠃ	אִתַּפְקַד ܐܶܬܬܰܦܩܰܕ (48) ࠀࠕࠀࠐࠒࠃ	ITHTEPHAL (47)	

(2) Si *ἀκριβεστέρως* loqvi placeat, Conjugatio non niſi unica erit, ſed tribus, propter characteres, claſsibus diſtincta. (3) Τὸ פְּעַל obſoletum dicitur non ratione omnimodæ ſignificationis (proſtat enim פּוֹעֲלָנָא / ܦܳܥܠܳܢ / ࠐࠏࠋࠍ *operarius* &c.); ſed ratione Grammaticæ functionis, cui removendæ occaſionem præbuit ע. (4) Qvod ad externũ characterem, ille in Activo Primæ vulgò ſic dictæ Conjugationis eſt Scheva ſub prima radicali; Secundæ (-) vel (ׇ) cum Dageſch, ubi poteſt, ſub eadem; Tertiæ Olaph vel He ab initio: in Paſſivo Primæ & Secundæ אִת / ܐܶܬ / ࠀࠕ / Tertiæ אִתַּ / ܐܶܬܬ / ࠀࠕ Conſul. Summar. Lingv. S. *c.5.* §.5. *n.17. p.66.* (5) Qvod ad internum characterem, Prima *ſignificationem ſimplicem*, Secunda *intenſivam*, Tertia *effectivam* communisſimè ſubindicat, Paſſivis priorum prætereà reciprocationem inferentibus, v.g. ܠܳܐ ܬܶܬܪܺܝܡ / ࠀࠕࠓࠅࠌ *ne efferas te.* Atqve hæc videtur eſſe ratio, cur Aramæi τῶ Hithpaël deſtituantur. (6) Etiam hîc ſtultisſimis ſtultiores ſunt, qvotqvot primarum formarum indubitatas reddere cauſas ſatagunt. (7) Ne cornicum configamus oculos, paradigma פְּקַד retinere allubuit. (8) Pro Peal licet nonnunqvam dicere Peel, imò Kal, Ebræorum more. (9) A forma פְּקֵד abludit verbum ܪܚܶܡ / amans locô (:) radicalis (ᵔ) in Præterito & Imperativo. (10) Verba ferè omnia, qvæ in radicibus ſunt revozata, formant Imperativum Peal in (ׇ), rarisſimè in (ᵔ). (11) Pro forma Infinitivi מִפְקַד uſitata valdè in verbi reduplicatione, Targumici freqventiùs adhibent מִפְקָד vel מִפְקוֹד, & cum א paragog. מִפְקְדָא v. g. בְּמִשְׂגַּב vel בְּמִשְׂגּוֹב *in exaltando,* לְמִסְעֲדָא *ad adjuvandum.*

Iidem adhuc, unà cum Talmudiſtis Infinitivum formant vel more nudô Ebraicô, vel cum adjectione ſyllabæ ־י..; qvo in poſteriori caſu א radic. media ſubinde in י commutatur v.g. לְבַגּוֹר *ad regendum*, לְקַטּוֹלֵי *occidere*, לְשַׁיוֹלֵי *petere* à שְׁאַל. (12) Infin. Peal aliqvando definit Syriacè in Ô v. gr. ܠܡܶܦܰܩܘ *ad diſcedendum.* (13) Ex Caſtelliana hypotheſi Infinitivo Samaritico plures formæ competunt, qvas verò nos Nominibus annumeramus, ut ſunt ࠌࠐࠒࠃ / ࠌࠏࠁࠃࠄ / ࠀࠔࠓࠄ / ࠀࠕࠔࠕࠄ &c. (14) Pro פָּקֵד freqventer, cumprimis in verbis intranſitivis, occurrit פָּקַר v. gr. ܝܟܺܠ *potens.* Deinde hîc qvoqve א medium in י converti poteſt v.g. שָׁיֵב *bauriens* à שְׁאַב. (15) Dſekopho in ܦܳܩܶܕ rariùs admodùm ſchevatur v.g. ܕܡܶܟ *dormiens*, ܟܦܶܢ *eſuriens.* (16) Participium Peil (ſic vocatur forma פְּקִיר) ita differt ab Ithpeel, qvod hîc notetur Paſſio continua, illic citò tranſiens ſeu præterita. Conf. Summar. Ling. S. *c.5. §.5. n.24. ſq. p.66. ſq.* (17) Vicem ܦܩܝܕ ſupplere videas ܦܩܝܕ (18) Samaritani pro ࠌࠕࠐࠒࠃ haud raró habent ࠌࠐࠒࠃ v. gr. ࠌࠏࠁࠃ *faciens.* (19) Sive dicatur Ithpeel, ſive Hithpeel, item Ith- & Ethpeal, perinde eſt, modò diligenter obſerves, pro Ethpeel crebrò apud Cuthæos venire Niphal v.g. ࠍࠔࠁࠏ. (20.) Tò אִתְ in Ithpeel Targumicè ac Talmudicè jam tranſit in אִי, jam in א cum Dageſch v.g. אִכְּתִיב *ſcriptum eſt.* (21) Characteriſticam ſyllabam ܐܬ nonnunqvam ſubſeqvitur ܢ epenthe-

ticum

ticum v. gr. ܐܶܬܟܪܶܗ *diſplicuit.* (22) Diſplicet nobis, qvod qvidam Imperativum Ithpeel punctant אִתְפְּקַד, qvaſi non ſatis haberet, unde à Præterito diſcernatur. (23) Occultationis lineam [ſolam vocalis abſentiam in Imperativis notantem] detrectant plerumq; (a) ſecunda plur. Fœm. v. gr. ܐܶܬܟܰܒܰܫܶܝܢ *ſubjiciamini.* (b) Verba ܠܐ v. g. ܐܶܬܕܰܟܳܐ *mundus eſto.* (c) Verbum ܐܶܬܪܰܚܰܡ *miſerere.* Eſſe cæteroqvin Imperativum Ethpeal formandum ܐܶܬܦܩܶܕ & Ethpaal ܐܶܬܦܰܩܰܕ Leusdenianæ rationes vix probabunt. (24) Circa Infinitivum Ithpeel Talmudici formam ſuam propriam retinent v. gr. אִסְתַּכּוֹלֵי *intueri*, Targumici verò etiam terminationem וּת, vel apocopatam ו accerſunt v. g. אִתְכַּנָעוּ *erubeſcere.* (25) Idem, qvoad ࠀࠕ, imitantur Samaritani, inſuperqve Infinitivum , uti Niphal Ebraicum formant v. gr. ࠀࠕࠐࠓࠒࠀࠕࠀ *ſalvari*, ࠄࠐࠋࠂ *dividi.* (26) Participium Ithpeel apud Cuthæos non infreqventer ࠄ paragogicum adſciſcit v. g. ࠄࠀࠕࠓࠎࠀࠕ *ligant.* (27) Recenſione non indiget, Paël ſæpè dici Paaf. Cæterùm hùc reducuntur verba tetra- & pentagrammata v. gr. קַטְרֵג *accuſavit*, ܫܰܥܒܶܕ *ſubjecit*, ࠁࠓࠀࠕ *creavit*, סַגְרְגַר *granificavit.* (28) Locô Dageſch duo agnoſcunt (..), & loco hujus plurima (.) v. g. שֵׁיזִיב *eripuit*, שֵׁיצִי *perfecit*, קַטֵּל *interfecit.* (29) In Præterito Paël Sa-

maritricè conſpicitur aliqvoties ࠀ v. gr. ࠌࠓࠀࠋ. (30) Targumiſtis modò (..) ſimplex, modò י.. pro (-:) ſub א ſatisfacit v. g. אֵבַדֵּר *diſpergam*, אֵימַגֵּר *dejiciam*. (31) Infinitivus Paël in Targumim non tantùm (-) prius creberrimè corripit; ſed & מ, methodô Chaldæo-Syrâ, fronti apponit, cautè proin à Participio diſcernendus v. g. מַלָּלָא *loqvi*, מְעַכָּבָא *cobibere*. (32) Reperies Infinitivum Paël ad ductum Arabiſmi formatum, verbi gr. ࠀࠔࠕࠏࠁࠃ *inſervire*. (33) Pro מַפַּקָר non poteſt non dici מְפַקָּר. (34) Ithpaal & Hithpaal retrocurrunt. (35) Talmudiſtæ & vulgares Rabbini pro א characteriſtico uſitatisſimè uſurpant נ v. g. נִתְכַּפֵּר *expiatus eſt*. (36) Denuò nobis diſplicet, qvod qvidam Imperativum Ithpaal punctent אֶתְפַּקַּר. (37) Infinitivus Ithpaal (-) prius iterum non tantùm in Targumim corripit, & מ ab initio collocat; ſed & in ות hinc inde terminatur v. g. לְאִסְתַּקָּפָא *ad concitandum*, לְמִסְתַּלְּקָא *abſcondendi*, בְּאִתְכַּנָּשׁוּת *in congregando ſe*. (38) Pro ࠀࠕࠔࠊࠇࠕ invenitur & ࠀࠔࠕࠊࠇࠕ. (39) Apud poſteriores Paraphraſtas מ Participii Ithpaal non ſemel in א abit v. g. אִיטַּמַּר *abſconditus*. (40) Dicitur tam Haphel, qvàm Aphel. Hinc ܗܰܝܡܶܢ *credidit* pro ܐܰܝܡܶܢ (41) Rarius ex Ebraiſmo ſub א deprehenditur (.) v. g. אִרְבַּק *adbaſit*. (42) Radix ܡܟܝܟ vocales in Aphel transponit v. gr. ܐܶܡܟܰܝܟ pro ܐܰܡܟܶܝܟ (43) Nihil in Aphel Samaritaniſmi

com-

communius eſt, qvàm poſitus τὸ ࠄ pro ࠀ v.g. ࠄࠌࠈࠓ *pluit*, ࠄࠉࠌࠍ *credidit*. (44) Futurum & Participium Samariticè multoties diſcriminis ergò, epentheſin τὸ ࠉ admittit v.g. ࠀࠍࠒࠉࠓ / ࠌࠍࠒࠉࠓ. (45) In Infinitivo Aphel Talmudici communem ſuam formam uſurpant v.g. אַכְרוֹזֵי *clamare*, Targumici autem ſeqvuntur nunc Ebræos, א apocopando, nunc Syros, א initiale in מ mutando v. gr. אַרְבֵּק *aſſeqvi*, מַשְׁכַּח *invenire*. (46) מַפֵּקַר & מַפְּקַר alternant. (47) Qvod nobis Ith- vel Ethtaphal, aliis Ith- vel Ethaphal audit, ejusq; vice in Dialecto Babylonica Hophal Ebræum fungitur v.g. הִנְחֵית *depoſitus eſt*. (48) Ithtaphal Samaritanum Syncopen patitur v. gr. ࠀࠕࠍࠒࠓ pro ࠀࠕࠕࠍࠒࠓ. Sic ࠀࠕࠌࠒࠃ pro ࠀࠕࠕࠌࠒࠃ Gen. 18, 31. ࠀࠕࠌࠓ Gen. 21, 12. Cæterùm cum Ithtaphal rarius admodùm appareat, à multis planè prætermittitur.

§. III.

Huic intelligendo ſchemati ſuccurrunt ſeqventes obſervationes:

I. Radicalis media nonnunqvam (..) (ָ) (49), raró (ִ) (50), rariſſimè (וֹ) ſuſcipit, v. gr. קְרֵב [illegible] *acceſſit*, יְכֵל *potuit*, חֲרוֹב *vaſtavit*.

II. Pro vocalibus ultimæ ſyllabæ non-creſcentis (51) adhibetur (-), ſi qvidem ultima vel penultima litera ſit Ahahhar, aut

aut ſignificatio neutra v.g. אִשְׁתְּמַע ܐܶܫܬܡܰܥ
ࠀࠔࠕࠌࠏ.

III. In Peal datur peculiare Paſſivum, in ſolo Præterito uſitatum, formæ Peil (52), à Participio cautè diſtingvendum (53) v.g. יְהִיבַת *data eſt*, יְהִיבוּ *dati ſunt*.

IV. Tav characteriſticum Ithpeel & Ithpaal cum prima ſibilante eôdem, uti apud Ebræos, modô transponitur (54) v.gr. הִזְדַּמִּנְתּוּן *præparaſtis*, ܐܶܨܛܒܺܝ *complacitum eſt*.

V. Idem ת ibidem ante conſonam homogeneam (55) excidit (56), & per Dâgeſch compenſatur v.gr. אִדְּבַר pro אִתְדְּבַר *captus eſt*.

VI. In Futuro & Participio Aphel nonnunqvam He ſeſe exſerit (57), literis præformativis ſcheva notatis v.g. תְּהַשְׁכַּח *invenies*, מְהָקִים *erigens*.

VII. Vix apparebit Verbum, qvod omnes uſu Conjugationes (58) ſuggerat.

(49) Re-

(49) Revozô gaudent maximè Verba intranſitiva. (50) [..] ac [.] olim per inſertum ו indicabantur, qvod ipſum in Scriptura Targumica ita manſit, ut qvandoqve [..], qvandoqve [.] præcedat. (51) Etiam in perſonis creſcentibus Patahh ob datam rationem, verba terminare poteſt. (52) Forma Præteriti Pasſivi Peil unico Danieli & Eſræ uſitata eſt. (53) Diſcrimen inter Participium ac Præteritũ à terminationibus deſumitur. (54) Samaritani transpoſitionem τῦ Tav modò attendunt, modò, & qvidem uſitatius, minùs v.g. ϥPΛшΆ, ∃ΛΛ∇PшΛш. Sic Targumicè legitur אִתְכְּהֵר *conteſtatio facta eſt.* (55) Conſonæ homogeneæ hîc loci ſunt, qvæ affinem alunt pronunciationem, puta רטת, qvibus à Targumiſtis annumeratur נ v.g. מִנַּטְּלִין *elevantur.* (56) Ex uſu Syrorum, qvi hanc apocopen ignorant, exciſio haud raró negligitur v.gr. אִתְדְּמֵא *ſimilis eſto*, מִתְטְשֵׁי *occultatur*, מִתְתְּבַר *frangitur.* (57) He characteriſtici epentheſin ſpirare videtur Ebraicum illud מְהֻקְצָעוֹת *angulata.* (58) Qvæ hîc notanda forent, vid. Summar. Ling. S. *c.* 5. *§.* 6. *n.* 43. *ſqq. p.* 69.

§. IV.

Tempora & Modi omnium Conjugationum unam habent FLECTIONIS methodum (59), Numeros & Perſonas, juxta ſeqvens ſchema (60):

PRÆTERITA.

SINGULARIS.

1. C.	2. M.	3. M.
תִּי— (66) ܬ— ࠕࠉ— ࠕ— (67)	(64) תְּ— l. (63) תָּ— ܬ— ࠕ—	O O (61) O
	2. F. תְּ— ܬܝ— (65) ࠕ— ࠕࠉ—	**3. F.** תָה— (62) ܬ— ࠕ—

PLURALIS.

1. C.	2. M.	3. M.
נוּ— (76) ܢ— l. (77) ܢ— ࠍࠅ—	תֶּם— (73) ܬܘܢ— ࠌࠕ—	וּ— (68) ܘ— (69) ࠅ—
	2. F. תֶּן— (74) ܬܝܢ— ࠍࠕࠉ— (75) ࠍࠕ—	**3. F.** נָה— (70) (71) ܝ— l. ܝ— (69) ࠕ— ࠉ— ࠍ— (72)

FU-

F U T U R A.

S I N G U L A R I S.

3. M.	2. M.	1. C.
(80) —י	(78) —ת	O
(81) —נ	—ל	O (61)
—ת	—ﬡ	O

3. F.	2. F.	
(78) —ת	(79) ין—ת	
(69) ב—ל	ב—ל	
(82) ת—ﬡ	(79) נת—ﬡ	

P L U R A L I S.

3. M.	2. M.	1. C.
(80) ון—י	(83) ון—ת	—נ
ו—נ	ו—ל	(81) —נ
נצ—ת	נצ—ﬡ	—נ

3. F.	2. F.	
(80) ן—י	ן—ת	
—נ	—ל	
נ—ת	נ—ﬡ	

PLURALIS.		SINGULARIS.	
IMPERATIVI.			
2. F.	2. M.	2. F.	2. M.
(85) נָא—	(84) ו—	י—	O
[illegible]	(69) [illegible]	(69) [illegible]	O (61)
(85) [illegible]	(84) [illegible]	[illegible]	O
PARTICIPIA.			
F.	M.	F.	M.
(88) ן—	(87) ין—	(86) א—	O
[illegible]	[illegible]	ן—	O (61)
[illegible]	[illegible]	[illegible]	O

(59) Cùm uniformis omnium Conjugationum detur flexio, neceſſariò non niſi unica Conjugatio eſt. (60) Si qvæ in notis ſchema illuſtraturis deeſſe videbuntur, ea ſuppeditabit Summar. Ling. S. *c.* 5. § 7. *n.* 48. *ſqq.* *p.* 71. *ſq.* (61) Circellus itemq; linea transverſa oſtendunt formas ex præcedenti ſchemate accerſendas. *(62)* Speciale eſt סְלִקְת pro סְלִקַת *aſcendit* Dan. 7, 8. obſervatum idcircò à Maſorethis. (63) Qvoties tertia radicalis eſt ח vel ע, toties pro priori [:] terminationis תְּ Danieli familiarioris, venit [-] v. g. יְדַעַתְּ *ſciebas.* (64) Terminationi תְּ Ebraiſmum ſapienti, Targumiſtæ plerumqve א paragog. ſubjiciunt v. g. אֲכַלְתְּא *comediſti.* (65) Ex doctrina Caſtelliana τὸ [illegible] in Peal & Aphel, τὸ [illegible] in reliqvis Conjugationibus adhibetur.

(66) Pro

(66) Pro תָ .. dicunt Targumici יתָ, & Talmudici apocopatè יְ. v.g. שְׁמַעִית *audivi*, עֲבַדִי *feci*. Obſervetur tamen, ת abſciſſum, accedentibus Pronominibus redire v. g. פַּקְדָתֵיהּ *præcepi ei.* (67) Evitandæ confuſionis gratiâ literæ ࠀ ex Ebraiſmo poſtponere licet ࠍࠕ h. m. ࠍࠕࠀ. (68) Apud poſteriores Paraphraſtas ſæpè occurrit paragogicè ון locô ו v. gr. קְטַלוּן *occiderunt.* (69) Abſit, ut terminale Waw atqve Jud movendum cenſeas. Robur ſententiæ dedimus ſuprà *c.4.§.7.n.42.p.67.* (70) Pro אָ, non tantùm reperitur הָ, ſed & Hieroſolymitanè ןָ. v. gr. נְפַקְוּ *egreſſi ſunt*, אֲמַרַן *dixerunt.* (71) Qvas formas tertiæ Plur. Fœm. adhuc aſſignat Buxtorfius, ſcilicet ܝ / ܢ & ܝ meritò explodimus. (72) Sunt, qvi perhibent, augmentum communiſſimum eſſe ࠍࠕ, ࠀ uſitatum in Paël, ࠄ in Ithpaal. (73) Talmudici per apocopen reſecant à fine תוּן literam ן v.g. פְּקַדְתּוּ. (74) Targumiſtæ indicarunt olim [..] per inſertum י, cui poſteritas aſcripſit [.] v. gr. עֲבַדְתִּין *feciſtis.* (75) Ajunt, τὸ ࠍࠀ adhiberi in Ithpeal, τὸ ࠍࠕࠀ aliàs. (76) Ex forma Ebraica propullulavit עֲבַרְנָא *tranſivimus* Deut. 2. v. 14. (77) Nun primæ plur. nota vix unâ alterâve vice præmittit [ܝ] v. gr. ܢܙܒܢ *emimus.* (78) Perſonarum harum communem formam appoſitum nomen Maſcul. vel Fœmininum dijudicat. (79) Pro יןָ. ࠍࠕ etiam âbsqve ן ࠍ eſt יְ. ࠍࠕ v. gr. תֶּעְבְּרִי *tranſibis*. (80) Locô præformativi י ex Syriaſmo accedit נ v. g. נִכְרוֹף *expellet*, נִשְׁבְּקוּן *deſerent.* Fallor, an ſimile qvid

Cuthæi obtineant? (81) Beneficiô ſuperioris & inferioris puncti facilè diſcriminantur apud Syros 3. Maſc. ſing. & 1. plur. v. gr. ܢܦܩܘܕ *præcipiet*, ܢܦܩܘܕ *præcipiemus.* (82) In 3. Fœmin. ſing. Samaritani ſæpè cum Ebræis, ת auferendo, conveniunt; Qvod ipſum nec Syris inſolens, verbi gr. ܬܥܒܪܝܢ *tranſibit* f. (83) Duplex Nun paragogicum poſſidet תְּפַקְּדוּנוּן *præcipietis* Devt. 32, 46. (84) Poſteriores Paraphraſtæ, unà cum Cuthæis, ad ו & Imperativi non infreqventer Nun trahunt v. gr. שְׁמַעוּן ࠔࠌࠏࠍ *audite.* (85) Iidem terminationem ܢܐ נָא ࠍ contrahere ſolent v. gr. ܫܡܥܐ שְׁמַעְנָא vel שְׁמַעַן ࠔࠌࠏࠍ pro ܫܡܥܢܐ שְׁמַעְנָא *audite* f. (86) Targumiſtæ pro [·] Participiali formæ פָּקֵד indifferenter uſurpant [-]; qvod & in Daniele factum v. gr. ܐܙܠܐ אָזְלָא *proficiſcens*, פָּרְסִין *dividentes.* (87) Pluralis Participiorum Maſc. Targumico-Talmudicè in ו definit v. gr. מְרַחֲמוּ *miſericordiam exercentes.* (88) Qvandoqvidem Participia amicè cum flectione Nominum conſpirant, non poſſunt non pro re nata, per ſingulos tres ſtatus diduci. Conf. *cap.* 3. §. 5. *p.* 51.

§. V.

Hoc Schema ut ritè asſeqvamur, obſ.

I. Voce in ה- ࠕ / ה.. ࠕ / ון ܘܢ / ין ܝܢ / ות ܘܬ crescente, vocalem

lem qvamcunqve (89) puram ſchevari (90); creſcente autem in א, / י. & ו (91) Zere hhirekari (92) v. g. פַּקְדַת ܦܩܕܬ ࠐࠒࠃࠕ ex פַּקֵד / פַּקְדוּ / פַּקְדָא.

II. Tertiam Fœmin. & primam Singul. Præteritorum, ob gutturalem vel ר (93), deſinere in geminum (94) [∴] aut [-] vicarium, v. gr. אֲמֶרֶת & אֲמַרַת *dixit*, אִתְגְּזֶרֶת *exciſus eſt*, הִשְׁתְּכַחַת *inventa eſt*.

III. Chaldæos in præformativis Futurorum idem obſervare, qvod Ebræi (95); At Syro-Samaritanos vocalem, qvam ſub prima præformativa habent, ubiqve retinere (96), Paël exceptô, ubi ſub prima eſt [ֲ], ſub reliqvis [:] v. gr. תִּפְקֵד / תִּפְקַד / ܬܦܩܘܕ / ࠕࠐࠒࠃ.

(89) Vocales tum demum ſchevantur, qvando radix patahhata, non qvando Zer-hhirek-hholata eſt v. gr. בְּטֵלַת *ceſſavit*, נְסֵיבַת *accepit*, חֲרוֹבַת *vaſtata fuit.*
(90) In locum [:] Targumico-Talmudicè venit jam [ָ], jam vocalis alia v. gr. שְׁמָעַת *audivit*, שְׁמָעִית *audi-*

audivi, אֲמַרִית *dixi*. (91) Aſyllabica ut hæc augmenta ſint, reqviritur. (92) Gutturalis & ר efficiunt, ut pro [.] aſſumatur [-] v. gr. בַּדַּרוּ *ſpargite*. (93) Rarò duplex [-] ob non-gutturalem conſpicitur, verbi gr. הַפַּכַת *converſus*. (94) Locô prioris [·.·] obtinet aliqvando [..] vel [.] verbi gr. הַדֵּקַת *comminuit*, אִתְרְגִיפַת *contremuit*. (95) Cum א Futuri habuerit [·.·], præformativæ reliqvæ aſſumunt [.]; cum illud [-:]; hæ [:]; cum illud aliam vocalem, hæ eandem. (96) Communisſima præformativarum Syro-Cuthæorum eſt [ܢ] atqve [ܝ], rarisſima [ܬ] v. gr. ܢܛܪ *cuſtodiat*.

CAPUT VI.

De
VERBO IMPERFECTO.

§. I.

VERBA IMPERFECTA ſunt vel *ſtrictè* (1), vel *latè* (2); hîcq; iterum vel *ſimpliciter*, vel *dupliciter* (3) talia.

(1) Strictè Imperfecta Verba nomine Anomalorum veniunt; qvalium ſat magnam farraginem posſident Græci, Latini, Galli &c. v. gr. *Fero*, *Φέρω*, Faire. (2) Verba latè Imperfecta nominamus, qvæ aliàs ἁπλῶς Imperfecta dicuntur, qvæq; ſuô modô, propter certas eorum Regulas & Formas, regularia omninò manent. (3) Verbis tripliciter Imperfectis Aramæiſmus deſtituitur.

§. II. LA-

§. II.

LATE & SIMPLICITER IMPERFECTA ſubdividuntur in *Defectiva* (4), qvorſum pertinent (5) *Pe Nun* & *Geminantia Ajin*; & *Qvieſcentia* (4), qvò ſpectant (6) *Pe Jod*, *Pe Aleph*, *Ajin-VVavv* & *Lamed Aleph* (7).

(4) Utraqve Verba, tàm Defectiva, qvàm Qvieſcentia, ſæpenumero analogiam Perfectorum imitantur; Unde uſus apprimè conſulendus eſt. (5) Tantum abeſt, ut Defectivis annumeremus Verba Pejod, ut potiùs pro Qvieſcentibus, Dageſch F., qvod qvædam Chaldaicè recipiunt, non obſtante, venditemus. (6) A Qvieſcentibus excludimus Verba Ajin Jud & Lomad Jud. (7) Qvæ Syro-Samariticè Lomad Olaph, Chaldaicè qvoqve Lamed He appellantur.

§. III.

Verborum PE-NUN (qvorum paradigma (8) circumfertur נְפַק *egreſſus eſt*) imperfectio in eo conſiſtit, qvòd

I. Nun in medio, ante non-gutturalem (9) ſchevandum abjiciatur, & apud Samaritanos penitus non, apud Chaldæos per

Dageſch F. (11), apud Syros per Kuſchoj (12) compenſetur v. gr. מַפִּיק / ܡܦܩ / ࠌࠐࠒ *producens*, contra הֻנְחַת *depoſitus eſt*, ܢܢܗܪ *lucebit*, ࠀࠊࠍࠏ *comem ſe præbuit*.

II. Imperativus Peal decurtetur (13) v. gr. פֻּק / ܦܘܩ / ࠐࠒ.

(8) Repetenda hîc, ut & in ſubſeqventibus paragraphis, diſtinctio inter paradigma univerſale ſeu generale; & particulare ſeu ſpeciale. Prioris nomen meretur פַּקַד / poſterioris נְפַק (9) Radix נְחַת *deſcendit*, radicalem primam, non reclamante gutturali, aliqvando abjicit v. gr. תַּחֵת *repones*, ܐܚܬ ࠀࠇࠕ *depoſuit*. (10) Rabbini nonnunqvam Nun ſchevâ mobili, imò vocali notandum, abjiciunt v. gr. אִתְּפַק & אִתַּפַּק pro אִתְנְפַק & אִתְנַפַּק *eductus eſt*. (11) Nihil freqventius eſt, qvàm Nun ſchevandum etiam ante Dageſchabilem manere v. gr. יִנְתֵּן *dabit*, ࠀࠊࠍࠔ *negavit*. (12) Kuſchoj tum demum locum invenit, qvando media radicalis una eſt ex ܒܓܕܟܦܬ

(13) In decurtando Imperativo ſemper uſum reſpicias.

§. IV. De

§. IV.

De Verbis GEMINANTIBUS AJIN [qvorum paradigma דְּקַק *comminuit*] obſ.

I. Voce in ־ת / ־ת / ־א / ־י. & ו creſcente, ut & in Participio Peal, aſſumi Chaldaicè Dageſch F. (14) v. g. דִּקּוּ / דַּקֵּת

II. Ante ܠ ࠀ & ܠ ࠀ Syro-Samariticè in Peal præcedere (ܶ) v. gr. ܕܩܶܠ ࠃࠒࠒ *comminuit*, ܕܩܶܠ ࠃࠒࠒ *comminui.*

III. Primas formas (15) ſingularum Conjugationum tales eſſe;

PARTICIPIA.	INFINITIVI.	IMPERATIVI.	FUTURA.	PRÆTERITA.	NOMINA.	CLASSES.
דָּק (21) דְּקִיק ܕܳܩ (22) ܕܩܺܝܩ ࠃࠀࠒ ࠃࠒࠉࠒ	מִדַּק ܡܶܕܰܩ ࠌࠃࠒ	(19) דּוּק (20) ܕܘܽܩ ࠃࠅࠒ	(18) אֶדּוֹק ܐܶܕܘܽܩ ࠀࠃࠅࠒ	(16) דַּק (17) ܕܰܩ ࠃࠒ	PEAL	I.
מִתְדְּקֵק ܡܶܬܕܩܶܩ ࠌࠕࠃࠒࠒ	אִתְדְּקָקָא ܡܶܬܕܩܳܩܽܘ ࠀࠕࠃࠒࠒࠄ	אִתְדְּקֵק ܐܶܬܕܩܶܩ ࠀࠕࠃࠒࠒ	אֶתְדְּקֵק ܐܶܬܕܩܶܩ ࠀࠕࠃࠒࠒ	אִתְדְּקֵק ܐܶܬܕܩܶܩ ࠀࠕࠃࠒࠒ	ETHPE-EL (23)	
מְדַקֵּק ܡܕܰܩܶܩ ࠌࠃࠒࠒ	דַּקָּקָא ܡܕܰܩܳܩܽܘ ࠌࠃࠒࠒࠄ	דַּקֵּק ܕܰܩܶܩ ࠃࠒࠒ	אֲדַקֵּק ܐܕܰܩܶܩ ࠀࠃࠒࠒ	דַּקֵּק (25) ܕܰܩܶܩ ࠃࠉࠒࠒ	PAEL (24)	II.
מִתְדַּקַּק ܡܶܬܕܰܩܰܩ ࠌࠕࠃࠒࠒ	אִתְדַּקָּקָא ܡܶܬܕܰܩܳܩܽܘ ࠀࠕࠃࠒࠒࠅࠀ	אִתְדַּקַּק ܐܶܬܕܰܩܰܩ ࠀࠕࠃࠒࠒ	אֶתְדַּקַּק ܐܶܬܕܰܩܰܩ ࠀࠕࠃࠒࠒ	אִתְדַּקַּק ܐܶܬܕܰܩܰܩ (25) ࠀࠕࠃࠒࠒ	ITHPA-AL (26)	
מַדִּק ܡܰܕܶܩ ࠌࠃࠒ	אַדָּקָא ܡܰܕܳܩܽܘ ࠌࠃࠒࠄ	אַדִּק ܐܰܕܶܩ ࠀࠃࠒ	אַדֵּק ܐܰܕܶܩ ࠀࠃࠒ	אַדֵּק ܐܰܕܶܩ ࠀࠃࠉࠒ	APHEL (27)	III.
מִתַּדַּק ܡܶܬܬܰܕܰܩ ࠌࠕࠕࠃࠒ	אִתַּדָּקָא ܡܶܬܬܰܕܳܩܽܘ ࠌࠕࠕࠃࠒࠄ	אִתַּדַּק ܐܶܬܬܰܕܰܩ ࠀࠕࠕࠃࠒ	אֶתַּדַּק ܐܶܬܬܰܕܰܩ ࠀࠕࠕࠃࠒ	אִתַּדַּק ܐܶܬܬܰܕܰܩ ࠀࠕࠕࠃࠒ	ITHTA-PHAL (28)	

(14) Pro Dageſch ſæpisſimè uſurpatur [ֻ] v. gr. רָקוּ *comminuta ſunt*, תָּבוֹז *diripies*. (15) Formæ Verborum Geminantium Ajin hinc inde cum Defectivis Pe-Nun, qvin & cum Ajin Vav, permutantur, & interdum ægrè dignoſcuntur. (16) Talmudici formam דַּק immutant, beneficiô א epenthetici, in דָּאק v. gr. עָאל *ingreſſus eſt*. (17) Speciale eſt ܡܶܟ pro ܡܰܟ *ſubmiſſus fuit*, Ebr. 2, 9. (18) Targumiſtæ Dageſch in Futuro Peal crebrò extrudunt, præformativis modò ִי, modò ֵי communicantes, v. gr. תֵּגוֹז *tondebis*. (19) Fulcrum & Hholem in Daniele abeſſe conſpicitur v. gr. גֹּדּוּ *concidite*, Dan. 4, 11. (20) Errant, qvibus ܟܘܣ *macta*, Act. 10, 13. hùc referre placet, cùm ſit non tàm à ܟܣܣ, qvàm à ܢܟܣ (21) Syriaſmum redolet, qvando poſteriores Paraphraſtæ Participio Peal א vel י interſerunt v. gr. מָאֵס *liqveſcent*, כָּיֵף *incurvans*. (22) Olaph Participii Peal, poſt incrementum, jam manet, jam negligitur v. gr. ܙܳܐܥ & ܙܳܥ *contremiſcit*. (23) Chaldaicè in Ethpeel ת freqventisſimè geminatur, radicalium alterâ, ob Euphoniam, omiſsâ v. g. Præt. אִתְּרַק / Futur. אִתְּרַק / Imper. אִתְּרַק / Infinit. אִתְּרָקָא Partic. מִתְּרַק (24) Locô Dageſch in Paël Chaldaico qvandoqve prima radicalis, qvandoqve Cholem ſubſtituitur v. gr. Præt. רַקְרֵק vel רוֹקֵק / Partic. מְרַקְרֵק vel מְרוֹקֵק (25) Idem prorſus Syriaſmus imitatur, poſtponens in Paël & Ethpaal vel mediæ radicali primam, vel primæ ܘ v. gr. ܒܰܠܒܶܠ *confudit*, ܐܶܬܒܰܠܒܰܠ

ܐܶܬ݂ܒܰܠܒܰܠ *confuſus eſt*, ܪܰܘܪܶܒ݂ *magnificavit*, ܐܶܬ݂ܪܰܘܪܰܒ݂ *ſuperbè elatus eſt*. (26) In Ithpaal, mutatis vocalibus mutandis, idem procedit, qvod in Ithpeel v. gr. Præter. אִתְּרַק / Fut. אֶתְּרַק / Partic. מִתְּרַק &c. (27) Monitu vix opus eſt, in Aphel aliqvando non tantum pro Dageſch venire [ּ] aut Nun; ſed & י characteriſticum ſeſe [qvemadmodum alibi] exſerere v. g. אָעֵיל & הַנְעֵל *ad-intro-duxit*, ܢܥܽܘܠ *habitet*, ܠܡܰܪܚܳܡܽܘ *diligere*. (28) Vicem Ithtaphal Chaldaici perqvàm rarius Hophal ſuſtinet v. gr. הֻעַל *introductus eſt*, הֻעַלוּ *introducti ſunt* Dan. 5. 13, 15.

§. V.

Verbis PE JOD & PE-ALEPH [qvorum eadem ferè eſt imperfectio (29), & exemplar illic יְתֵב *ſedit*, hîc אֲכַל *edit*] proſunt ſeqventes Annotationes.

I. Jod & Aleph in medio ſchevanda expunguntur (30), & reſtituuntur (31) in Peal (32) per [..] (33) [ִ] (34); in Aphel & Ethtaphal per וִ / ܘܳ / ࠅ (35) v. gr. אֵיתֵב ܐܺܬܶܒ ࠀࠉࠕࠁ *ſedebo*, אֵיכֻל ܐܺܟܽܘܠ ࠀࠉࠊࠋ *edam*, ואוֹכֵל ܐܰܘܟܶܠ ࠀࠅࠊࠋ *cibavit*, ࠀࠉࠅࠓࠊ *prolongatus eſt*.

II. Im-

II. Imperativus Peal patitur aphæreſin (36) v. gr. תֵּב / ܬܶܒ / ࠕࠁ *ſede*, תָּא ܬܳܐ *veni.*

III. Paſſiva mutant nonnunqvam Aleph in Tav, Jod in Vav (37) v. g. אִתְּמַר *dictus eſt*, אִתַּחַד vel אִתְּחַד *captus eſt*, ܐܶܬܬܚܶܕ *clauſus eſt*, ܐܶܬܬܰܓܰܪ *negotiatus eſt*, ܐܶܬܬܒܶܕ *perditus eſt*, ࠀࠕࠀࠊࠋ *comedit*, ࠀࠕࠀࠍࠇ *gemuit*, אִתּוֹתַב ࠀࠕࠅࠕࠁ *peregrinatus eſt.*

(29) Imperfectionem Verborum PeJod & PeAleph magnam partem tollunt Axiomata generalia *c.2. §.2 & 3. p.30. ſq.* Cæterùm ad communes horum verborum Regulas trahi neqvit, qvod [a] Targumiſtæ Jud, locô characteriſtici ה vel א, in Aphel τῶν PeJod interponant, literis præformativis ordinariè ſchevâ notatis v. gr. תְּיוֹסֵף *addas*, תְּיוֹסְפוּן *addatis.* [b] Talmudiſtæ & vulgares Rabbini miros circa Verbum אֲמַר luſus inſtituant v. gr. מַר *dixit*, לוֹמַר & לֵימָא *dicendo*, אֵימָא *dicam* &c. (30) A Rabbinis etiam א ante Scheva expellitur v. gr. מַלֵּף pro מְאַלֵּף *docens*, תַּלְּפוּן pro תְּאַלְּפוּן *docebitis.* (31) Pauca penes Chaldæos verba ſunt, qvæ Jod abjectum per Dageſch compenſare amant v. gr. יִכֻּל *poterit*, אִנְדַּע *ſciam.* Ebraiſmum ergò ſapiunt, perinde ut τὸ יוּכַל *poterit*, תּוּבַר / יוּבַר *peribis, it.* (32) Aleph [qvod poſt Aleph præformativum Futuri ſemper abjicitur] in Peal ſchevandum freqventius, ſed in qviete, permanet v. g.

v.g. יֵאמַר ܢܐܡܪ ࠉࠀࠌࠓ *dicet.* (33) Conſpicitur [..] modò nudum, modò cum י junctum v.g. תֵּיבְדוּן & תֵּבְדוּן *peribitis.* (34) Pro [ܿ] in Peal perqvam freqventisſimè ſatisfacit [ܼ] præcedente ܬ v.g. ܬܐܠܦ *disces,* ܬܐܠܕ *paries.* (35) In locum ܝ & ܘ ſubinde accedit י vel ſchevatum, vel [..] prævió ſtipatum v.gr. הַיְתִיו ܐܝܬܝܘ *adduxerunt,* אֵילֵל ܐܝܠܠ *ejulavit,* אֵינִיק ܐܝܢܩ *lactavit,* הֵיבֵל *adduxit,* הֵיטֵב *benefecit.* Qvod alii Grammaticorum hic de ܫܪܐ *cœpit,* annotant, fieri ſcilicet Tempora τοῦ Aphel ex cognato ܢܫܪܐ, v. gr. ܐܫܪܐ *incepit, incipiam,* ſtudiò negligimus. Qvid enim vetat, ܫܪܐ ab uſu Aphel eximere? (36) Aphæreſis uſitatior eſt in Verbis Pe-Jod, qvam PeAleph, utpote, ubi analogia Verborū perfectorum utcunq; militat. (37) Mutationem י radicalis in ו qvieſcens nonniſi Ithpeel, in Vav mobile nonniſi Ithpaal ſuppeditat v.g. אִתּוֹסַף *additus fuit,* אֶתְוַכַּח *disceptabo.* Coronidis vice obſervetur, duas tantùm voces dari, qvæ formam Ebraici Hophal, pro Ithtaphal redolent, ſcil. הוּסְפַת *addita eſt,* Dan. 4, 33. הוּבַד *perditum eſt,* Dan. 7, 11.

§. VI.

Verba AJIN VAV (qvorum typus קוּם *ſurrexit*) præter primas formas (38) in ſeqventi ſchemate proſtantes, nil difficultatis (39) poſſident.

CLAS-

Participia.	Infinitivi.	Imperativi.	Futura.	Præterita.	Nomina.	Classes.
קָאֵם (46) קִים ܩܳܐܶܡ (47) ܩܺܝܡ (48) ࠒࠉࠌ (47) ࠒࠀࠌ	(45) מְקָם ܡܩܳܡܽܘ ࠌࠒࠉࠌ	(43) קוּם 44) ܩܽܘܡ ࠒࠅࠌ	(42) אֵקוּם ܐܶܩܽܘܡ ࠀࠒࠅࠌ	(40) קָם (40) ܩܳܡ (41) ࠒࠌ	PEAL	I.
(55) מִתְקָם ܡܶܬܬܩܺܝܡ ࠌࠕࠒࠉࠌ	(54) אִתְקָמָא ܡܶܬܬܩܳܡܽܘ ࠀࠕࠒࠉࠌࠄ	אִתְקָם ܐܶܬܬܩܺܝܡ ࠀࠕࠒࠉࠌ	(52) אֶתְקָם ܐܶܬܬܩܺܝܡ 53) ࠀࠕࠒࠉࠌ	(50) אִתְקָם ܐܶܬܬܩܺܝܡ 51) ࠀࠕࠒࠉࠌ	ETHPE-EL (49)	
מְקוֹמֵם ܡܩܰܘܶܡ ࠌࠒࠅࠌ	קוֹמָמָא ܡܩܰܘܳܡܽܘ ࠌࠒࠅࠌࠄ	קוֹמֵם ܩܰܘܶܡ ࠒࠅࠌ	אֲקוֹמֵם ܐܩܰܘܶܡ ࠀࠒࠅࠌ	(57) קוֹמֵם (58) ܩܰܘܶܡ (57) ࠒࠅࠌ	PAEL (56)	II.
מִתְקוֹמֵם ܡܶܬܩܰܘܶܡ ࠌࠕࠒࠅࠌ	אִתְקוֹמָמָא ܡܶܬܩܰܘܳܡܽܘ ࠀࠕࠒࠅࠌࠄ	אִתְקוֹמֵם ܐܶܬܩܰܘܶܡ ࠀࠕࠒࠅࠌ	אֶתְקוֹמֵם ܐܶܬܩܰܘܶܡ ࠀࠕࠒࠅࠌ	אִתְקוֹמֵם ܐܶܬܩܰܘܶܡ ࠀࠕࠒࠅࠌ	ITHPA-AL (49)	
מְקָם (59) מְקִים ܡܩܺܝܡ ܡܩܝܡ ࠌࠒࠉࠌ ࠌࠒࠉࠌ	אֲקָמָא ܡܩܳܡܽܘ ࠌࠒࠉࠌࠄ	(60) אֲקִים ܐܩܺܝܡ ࠀࠒࠉࠌ	(59) אֲקִים ܐܩܺܝܡ ࠀࠒࠉࠌ	(59) אֲקִים ܐܩܺܝܡ (60) ࠀࠒࠉࠌ	APHEL	III.
מִתְקָם ܡܶܬܬܩܺܝܡ ࠌࠕࠒࠉࠌ	אִתְקָמָא ܡܶܬܬܩܳܡܽܘ ࠀࠕࠒࠌࠄ	אִתְקָם ܐܶܬܬܩܺܝܡ ࠀࠕࠒࠉࠌ	אִתְקָם ܐܶܬܬܩܺܝܡ ࠀࠕࠒࠉࠌ	(62) אִתְקָם ܐܶܬܬܩܺܝܡ ࠀࠕࠒࠉࠌ	ITHTA-PHAL (61)	

(38) Sponte patet omnibus, nos de eorum tantùm verborum formis eſſe ſollicitos, qvæ Vav [ac pro eo qvandoqve Jod] gaudent immobili, non qvæ mobili, ac Perfectis annumerantur v.gr. ܢܘܨ *lætatus eſt*, ܐܢܘܨ *lætabor*, ܢܘܨܘ *lætamini*, ܢܘܨ *exultans* &c. (39) Si Verba Ajin Vav ſub certa cogerentur præcepta, lectori certè non levem parerent difficultatem. (40) Tò מוּת *mori* per totum Præteritum Peal facit מִית v.g. מִיתַת / ܡܝܬܬ / ࠌࠉࠕࠕ *mortua eſt*. (41) Pro ࠒࠅࠌ fermè perpetuò eſt ࠒࠉࠌ vel ࠒࠀࠌ v.g. ࠃࠉࠓ & ࠃࠀࠓ *habitavit*. (43) Translatores Bibliorum Chaldaicæ non raró literis אִיתָן in Futuro Peal [ֶ] vel [ֵ] ſubſternunt v.gr. אֵמוּת *moriar*, אֵתוּב, *revertar*. (43) Ad Imperativum Peal notetur forma contracta קוּמָא pro קוּמְנָא *ſurgite*, Eſ. 32, 9. Qvô more nonnulli Judæorum illa Eſaiæ Ebraica c. 32, 11. explicant עֹרָה / פְּשֹׁטָה / רְגָזָה pro עֹרְנָה / פְשֹׁטְנָה / רְגְזְנָה *exuite, nudate, accingite vos*, ne nempe Enallagen Infinitivi pro Imperativo ſtatuere adigantur. (44) Verbum שׂוּם in Imperativo & Futuro Peal Vav in Jod transmutat v.gr. ܣܝܡ *pone*, ܐܣܝܡ *ponam*. Sic שִׂימוּ *ponite* Eſr. 4, 20. (45) Infinitivus Peal ſub מ characteriſtico aſciſcit nonnunqvam [ֵ], [ִי] vel [ּ] cum Dageſch v.gr. מֵצַּר *venari*, מִידַר *habitare*, מִדַּן *judicare*. Idem ibidem uſitatisſimè terminatur in [וֹ] v.g. מֵרוֹץ *gaudere*. (46) Forma Participii קָאֵם ſæpè apud Targumiſtas degenerat in קָיֵם apud Talmudiſtas in קָיֵים, & apo-

apocopatè קָאֵי v. gr. חָיֵיס & חָיֵיס *parcens.* (47) Qvia Olaph Participii Peal effertur inſtar Jud [vid. *c.*1. *§.*3. *m.*4. *n.*23. *p* 11.] Hinc eſt, cur voce creſcente immutetur in Jud expresſius v.g. ܩܳܐܶܡ *ſtans* M. ܩܳܝܡܳܐ *ſtans* F. ܩܳܝܡܺܝܢ *ſtantes.* Qvod ipſum placitum Chaldaiſmus qvoqve ac Samaritaniſmus nonnunqvam approbant v. gr. קָאֵם ࠒࠀࠌ *ſtans*, קָאְמִין ࠒࠀࠌࠉࠍ & קָיְמִין ࠒࠉࠌࠉࠍ *ſtantes.* (48) Pro ࠒࠉࠌ formâ perfectâ occurrit ࠒࠅࠌ. (49) In Ithpeel & Ithpaal characteriſticum ת cum prima dentali non transponitur v.g. אִתְּשַׁע *incruſtatus eſt*, ܐܶܬܬܣܺܝܡ *poſitus eſt.* (50) Targumici pro אִתְּקַם dicunt etiam אִתְּקַם, Talmudici נִיקוּם & נִיקוּם. Præterea τὸ בּוֹן peculiares qvasdã formas in Ithpeel agnoſcit, ſc. אִתְּבַּן / אִתְּבַּן / אִתְּבַּיַּן / אִתְּבַּיְנַן / אִתְּבּוֹנַן *intellexit.* (51) Cuthæi pro ࠀࠀࠒࠉࠌ ajunt qvoqve ࠀࠀࠒࠉࠉࠌ, & ſic conſeqventer per integrum Ethpeel. (52) Non malè hùc refertur יְרָמוּן pro יִתְרָאמוּן *elevabuntur* Eſ. 40, 4. (53) Servile Tav ſyllabæ ܐܶܬ in Futuri perſonis à ܬ incipientibus, niſi prima radical. ſit itidem ܬ, negligitur v. gr. ܬܶܬܣܺܝܡ pro ܬܶܬܬܣܺܝܡ. (54) A בִּין Infinitivus Ithpeel formatur אִתְבַּיָּנָא. (55) Ex anteà dictis conſtat, Participium, ת ſyncopato, fieri poſſe מִיקַם, imò Syrorum more מִתְּקַיָּם. (56) Uſitatisſimum in Paël Aramæis eſt, geminare radicalem primam & tertiam, & Vav è medio expellere v. g. טַמְטֵם *obſtruxit*, חַלְחֵל *profanavit*, ܪܰܡܪܶܡ *exaltavit*, ܙܰܥܙܰܥ *concusſit*, ܦܰܠܦܶܠ

 cre-

crepitavit flamma. Excipe רוֹדֵם *extulit* à רוּם. (57) Sæpiùs Chaldæi, cumq; iis Samaritani Paël, adeoq; & Ithpaal ordinariè formant, Vav, aut pro eo Jod, dageſchando v. g. קַיֵּם / ࠒࠉࠉࠌ *confirmavit*, אִתְקַיַּם / ࠀࠕࠒࠉࠉࠌ *confirmatus fuit*, זַוֵּג *conjunxit*, הִזְדַּוַּג *conjunctus fuit*. (58) Radix ܛܢܦ *polluit* imitatur in Paël & Ethpaal verba Ajin Vav, verbi gr. ܡܛܘܢܦ *polluens*, ܡܬܛܘܢܦ *polluitur*. (59) In Targum Aleph characteriſticum τῦ Aphel pro [-:] ſubinde accipit [ָ], [ֶ] & [וֹ] v. g. אָצִית *auſcultavit, auſculta, auſcultabo*, אֵטִיף *inundare fecit*, אוֹזִיף *mutuò dedit, dabo*, מוֹזִיף *mutuò dans*. (60) Cuthæis habetur ſolenne pro ࠀࠒࠉࠌ formare ࠀࠕࠒࠉࠌ. (61) Ithtap. ab Ithpeel non, niſi ſignificatione, diſcernitur v. g. ܬܬܪܝܡ Ithp. *extollas te* Rom. 11, 20. ܢܫܬܩܠ Itht. *auferetur* Luc. 5, 35. Adjecimus ergò ſchema ejusdem, ne qvid deeſſe videatur. (62) Locô Ithtaphal placuit Danieli uſurpare Hophal v. gr. הֳקִימַת *erecta fuit* Dan. 7, 4.

§. VII.

Circa Verba LAMED ALEPH [qvorum cynoſura גְּלָא *revelavit*] obſerva

I. Præterita omnium Conjugationum fieri juxta ſeqventia duo ſchemata (63)

Chal-

Chaldaicè.

S I N G U L A R I S.

1. C.	2. M.	3. M.
—ֵית —ֵיתִי (68) —ִית —ִיתִי	—ֵיתָ (68) —ְיתָ —ִיתָ	(64) —ָא (64) —ָה (64) —ֵא (65) —ֵי (65) —ִי
	2. F.	**3. F.**
	—ֵית (68) —ְית —ִית	(66) —ַת (67) —ְיַת

P L U R A L I S.

1. C.	2. M.	3. M.
—ֵינָא (68) —ְינָא —ִינָא	—ֵיתוּן (68) —ְיתוּן —ִיתִין	(69) —וֹ (70) —ֵיו
	2. F.	**3. F.**
	—ֵיתֵן (68) —ְיתֵן —ִיתֵן	—ָאָת (71) —ִיאָה

Syro-Samariticè.

S I N G U L A R I S.

1. C.	2. M.	3. M.
[illegible]	[illegible] (74) [illegible]	[illegible] (72) [illegible]
	2. F.	**3. F.**
	[illegible]	[illegible] (73) [illegible]

P L U R A L I S.

1. C.	2. M.	3. M.
[illegible]	[illegible]	(75) [illegible]
	2. F.	**3. F.**
	[illegible]	(76) [illegible] (76) [illegible]

II. Fu-

II. Futura Chaldæo-Samariticè exire in ‑ א.. / ה.. / (77) ࠉ / vel י.. (78) ࠄ / Syriacè in ܢ (79); hîcq; pro terminationibus ܝܢ & ܝ̈ܢ, illic pro ין & ין adhiberi ܘܢ & ܢ̈ ܢ / ון / צנ (80) & ין / ࠄࠍ (81) v. gr. ܐܓܠܐ אֶגְלֵא vel אֲגַלֵּי / ࠀࠂࠋࠉ / ܐܓܠܐ / ܢܓܠܘܢ *revelabo*, יִגְלוֹן / ࠉࠂࠋࠍ *revelabunt* M. יִגְלְיָן / ࠉࠂࠋࠍ *revelabunt* F. ܬܓܠܝܢ *revelabis* F. ܬܓܠܝ̈ܢ *revelabitis* F.

III. Imperativos finiri & flecti h. in m.

PLURALIS. 2. F.	2. M.		2. F.	2. M. SINGULARIS.
				א—
ין—	(85) ו—			(82) י—
(88) נָא—	(86) יו—		(84) א—	י—
	ܘ—			ܝ—
ܝܢ—	(87) ܘܢ—		ܝ—	(83) ܝ—
ࠍ—	צ—		ࠄ—	ܝ—
	צצנ—			ࠉ—
				ࠄ—

IV. In-

IV. Infinitivum Peal, deſinere Chaldæo-Samariticè in א.. (89) ࠀ vel י.. (91) ࠄࠀ, Syriacè in ܢ̈, reliqvos ibi in אָה ࠀࠄ vel יָה ࠄࠀ (92); hîc in ܘ̇ v.gr. מִגְלָא / ࠀࠋࠂࠌ / ܡܓܠܝܘ *revelare*, אִתְגְּלָאָה / ࠀࠄࠋࠂࠕࠀ ܡܬܓܠܝܘ *revelari.*

V. Participia & terminari & flecti ita:

PLURALIS.	F.	M.	F.	M.	SINGULARIS.
	(97) ־ָן	(95) ־ִין	־ְיָא	־ֵא	
	־ܝ̈ܢ	(96) ־ܝܢ	־ܝܐ	(93) ־ֵי	
	־ࠉࠍ	־ࠉࠍ	־ࠀࠄ	־ִי	
				(44) ־ܐ	
				־ܝ	
				־ࠀ	
				־ࠄ	

(63) Nemo utatur prius ſchematibus, qvàm ubi accuratè attendit ad ſingulas ſingulis terminationibus datas Annotationes. Similiter qvilibet flectionem inſtituturus teneat, immutari toties characteres, qvoties perſonæ variant. (64) Terminationes א-/ ה-/ א.. ſoli fermè Peal competunt, idq; inter ſe diſcriminis habent, qvod poſte-

poſterior ſit uſitata, media uſitatior, prior uſitatisſima. (65) Qvamqvam à clauſulis י.. & י. nulla Conjugatio abhorreat v. gr. Peal חֲדִי *lætatus eſt*, חֲמִי *vidit*, Ithpeel אִתְמְלִי *repletus eſt*, אִכְּבִי *extinctus eſt*, Paël רַבִּי *magnificavit* &c. ſcito tamen, illam eſſe qvaſi propriam Ithpeel, hanc Ithpaal, utramqve Paël & Aphel. De cætero incidenter obſerves, themati שְׁתָא *bibit* addi in Præterito Peal א proſtheticum v. gr. אִשְׁתִּי ܐܫܬܝ *bibit* Exod. 34, 28. אִשְׁתִּיו Dan. 5, 3, 4. ܐܫܬܝܘ Marc. 14, 23. *biberunt*. Sic אִבְרִי *creavit* Prov. 20, 12. (66) Tò תָ [pro qvo in ſacris ſubinde dicitur [α] תְ v. g. הֲוָת *fuit*, Dan. 2, 35. [β] אתָ v. gr. מְלָאת *implevit* Dan. 2, 35. [γ] יַת v. gr. אִתְכְּרִיַּת *exciſus eſt* Dan. 7, 15. Targumicè יָת vel יאַת v. gr. כְּהִיָת *caligavit*, בְּלִיאַת *veteravit*; Talmudicè אִי v. gr. הֲוָאִי *fuit*] uſu ſaltem venit in Peal & Ithpeel v. g. עֲנָת *reſpondit* F. Dan. V. 10. (67) Tò יַת [pro qvo Targumicè iterum proſtat יאַת & apud Danielem unico in loco יַת v. gr. גְּלִיאַת *revelaſti*, הֵיתָיִת *adductus eſt* Dan. 6, 18.] uſu venit in reliqvis Conjugationibus v. gr. אַגְלִיַת/אִתְגַּלִּיַת/גַּלִּיַת &c. (68) Sedes terminationum Zer- & Chirekatarum Perſonæ 1. & 2. utriusqve generis ubivis eſt, pathachatarum autem vix alibi, qvàm in Peal v. g. הֲוַיְתָ *fuiſti* Dan. II. 31. חֲזַיְתָה *vidiſti* Dan. II. 41. רְבַית pro רְבַיְתָ *crevisti* Dan. IV. 19. contra Peal חֲזֵית *vidi* Dan. IV. 2. צְבִית *volui* Dan. VII. 19. Paël אַסִּיתָ *ſanaſti*, מַנִּיתָ *præfeciſti*, Dan. III. 12. Aph. אַחְמֵיתָנָא *videre feciſti*, אַשְׁקִיתָא *potaſti*. Specialiter interim notandum: Sæ-Sæpè [a] Targumiſtas ſub prima radicali Præteriti habe-

re [ִ] v. g. קְרֵיתִי *vocari*, כְּטֵיתוּן *declinaſtis.* [b] Talmudiſtas primam perſon. Singul. formare in יֵית vel יֵית / יֵי / אֵי vel אֵי v. gr. גְּלָיִית / גְּלָיִי &c. (69) Terminatio וּ [Targumicè paſſim וּ] ſoli primæ Conjugationi, ין omnibus, maximè tamen poſterioribus, aſcribitur v. gr. עֲנוֹ *reſponderunt* Dan. II. 7. קְרוֹ *proclamarunt*, רְמִיו *projecerunt* Dan. III. 21. שַׁנִּיו *mutarunt* Dan. III. 27. הֶעְדִּיו *amoverunt* Dan. V. 20. (70) Pro יִן extat non ſemel יָאוּ & יָן v. gr. בְּלִיאוּ *veteraverunt*, אִתְחַלְיָן *dulcuerunt.* (71) אָה & ה in Peal, & יָאָה aliàs, ex Dialecto Hieroſolymitanâ, mutatur aliqvando in ן v. gr. הֲוָאָן *fuerunt*, אַשְׁקִיאָן *potarunt.* (72) In ܝ̈ ܐܝ terminantur Conjugationes omnes, in ܝ̈ ܝ non niſi Peal v. gr. ܓܠܝ̈ ܓܠܝ / ܓܠܝܢ ܓܠܐܝ / Ethpeel ܐܬܓܠܝܢ ܐܬܓܠܝ / Paël ܓܠܝܢ ܓܠܝ / Ethpa. ܐܬܓܠܝܢ ܐܬܓܠܝ / Aph. ܐܓܠܝܢ ܐܓܠܝ / Ethtaphal ܐܬܬܓܠܝܢ ܐܬܬܓܠܝ.

(73) Radices in ܝ̈ ܐ deſinentes formant 3. Fœmininam Singular. in ܝ̈, ſed exeuntes in ܝ̈ ܐ formant eandem in ܝܬ ܐܬ v. gr. ܓܠܝܬ ܓܠܬ / Ethpeel ܐܬܓܠܝܬ ܐܬܓܠܝܬ / Paël ܓܠܝܬ ܓܠܝܬ &c. Interim aliqvam multæ dantur, qvæ formas inter ſe confundunt, petendæ adeò ex Lexicis v. gr. ܡܛܝܬ à ܡܛܐ *pervenit*,

ܡܛܝܬ

ܦܣܩܢܢ à ܦܣܩ *ceſſavimus.* (74) Character 2. Maſc. Sing. ܬ݁ ࠕࠉࠄ adhibetur, qvando Verbum in 3. Maſc. in ܐ ࠀ, alter ܬ݁ ࠕࠉࠄ, qvando in ܝ ࠉ definit; Et ſic porrò per integrum ſchema v. gr. ex ܦܣܩ fit ܬܦܣܘܩ ࠕࠉࠄ / ex ܦܣܘܩ verò ܬܦܣܘܩ ࠕࠉࠄ &c. (75) Pro ܘ ſigno 3. Maſcul. Plur. reperitur qvoqve ܘܢ vel ܘܢܝ v. gr. ܢܦܣܩܘܢ & ܢܦܣܩܘܢܝ. (76) Terminationes 3. Fœm. Plur. utplurimùm geminæ occurrunt v. gr. ܢܦܣܩܢ & ܢܦܣܩܢ / ܢܦܣܩܢܝ & ܢܦܣܩܢܝ (77) Locó ܗ.. ex Ebraiſmo invenitur ה.. v. gr. אֶעֱנֶה *reſpondebo.* (78) In ܝ.. [qvod propter mutuum ſymboliſmum in poſterioribus Conjugationibus in ܝ. tranſit v. gr. אֶתְּסֵי *ſanabor*] ࠉ communisſimè clauditur ܚܝܐ, freqventiori illa tum Apocopæ tum Syncopæ ſubjecta radix v. gr. אֶהֱוֵי / ࠀࠄࠅࠉ vel ࠀࠄࠉ &c. יֶהֱוֵי vel תֶּהֱוֵא / ࠕࠄࠅࠉ vel ࠕࠄࠉ *erit*. יְהֵי vel יֶהֱוֵא / ࠉࠄࠅࠉ vel ࠉࠄࠉ / item ࠉࠄࠉ vel ࠉࠄ *erit*, תֶּהֱוֹן [illegible] vel [illegible] *eritis* &c. Idem judicium eſto de ܚܝܐ v. g. אֶחֱי *vivam*, תֶּחֱי *vives*. (79) Verbum ſubſtantivum ܗܘܐ ex nonnullorum punctatione, in Futuro Peal mediam radicalem nonnunqvam abjicit v. gr. ܐܗܘܐ

 &

& ܐܗܘܐ *ero*, ܠܗܘܐ & ܠܗܘܐ *eris*. Unde lucem fœneratur Ebraicum יְהוּא *erit* Cohel. XI. 3. (80) Freqvens admodum in Targum eſt, ut pro ין ordinariè legatur ון v. gr. תִּרְמוֹן *projicietis*, תִּתְּרְמוֹן *projiciemini* Dan. III. 15. Peculiare eſt יִשְׁתַּנּוֹ *mutentur* Dan. V. 10. (81) Ibidem pro ין non poteſt non, pro lubitu, venire יִין v. gr. יִשְׁרְיִין *habitabunt*, תְּהֶוְיִין *eritis*. (82) Terminationes Imperativi Chaldaicæ promiſcui in Peal uſus ſunt; At in ſecunda Conjugatione ſolùm fermè occurrit ִי, in Ithpeel & reliqvis א.. vel י.. v. gr. גְּלִי / גְּלֵי / גַּלָּא *revela*, אַסִּי *curato*. Cæterùm hîc annotetur [a] τὸ שְׁתָא formari æqvè ut antè in Præterito, προσθετικῶς per א v. gr. אִשְׁתְּ pro אִשְׁתְּי *bibe* M. Gen. XXIV, 14. 1. Reg. XIIX. 41. ܐܫܬܝ Gen. XXIV. 14. Lev. XII. 19. *bibe* F. ܐܫܬܘ *bibite* Matth. XXVI. 27. [b] Targumiſtas & Talmudiſtas Imperativum Paal aliqvando apocopare v. gr. חַוּ *nuncia*, שַׁוּ *pone*, דַּל *tolle*. (83) Imperativi Syro-Samaritani finiunt in Peal in ܝ ࠄࠉ/ in Ethpeel in ܝ ࠄࠉ/ aliàs in ܐ ࠀ v. gr. ܦܠܘܚܝ ࠄࠋࠐ/ Ethp. ܐܬܦܠܚܝ ࠄࠋࠐࠕࠀ/ Paël ܦܠܚܢ ࠀࠋࠐ/ Ethp. ܐܬܦܠܚܢ ࠀࠋࠐࠕࠀ/ Aphel ܐܦܠܚܢ ࠀࠋࠐࠀ/ Ethtap. ܐܬܬܦܠܚܢ ࠀࠋࠐࠕࠕࠀ. Specialioris tamen obſervationis eſt ܐܫܬܝ pro ܐܫܬܝ ll. cc. &

ܐܬܦܫ

ܐܬܦܢܝ pro ܐܬܦܢܐ *convertere* Pſal.VI. 4. (84) Targum pro אָ ſæpè, ad Ebraicum morem, utitur יִ. v. gr. חֲזִי *vide* F. (85) Ex aptitudine alternandi ו non rarò tranſit in ו, aut ... וןְ v. gr. חֲזוֹ *videte*, קְרוֹן *invocate*. (86) Uſus יוֹן ... cumprimis in Ithpeel conſpicitur, verbi gr. אִתְגַּלִּיו *revelamini*. (87) Pro ܘܢ extat etiam ܐܘܢ v. gr. ܢܣܒܘܢ & ܢܣܒܐܘܢ. (88) ןְ in Targum qvandoqve mutatur in ןֶ, ac נָא in אֶנָא v. gr. קְרֵן *vocate*, בְּכָאֶנָא *flete*. (89) Infinitivus in אָ.. finitus Danieli & Eſræ familiariſſimus eſt, & qvidem modò cum, modò absqve [præſertim in הֱוֵא] מ formativo v. gr. לְמִגְלֵא *revelare* Dan. II. 47. לְבְנֵא *ædificare* Eſr. V. 3, 13. לֶהֱוֵא *eſſe*, cum Suffix. לֶהֱוֵן *ut ſint ipſi* Dan. II. 43. לֶהֱוְיָן *ut ſint ipſæ* Dan. V. 17. (90) Ab ࠄࠅࠄ Infinitivus Samariticè fit ࠅࠅࠄ item ࠌࠄࠅࠉ, cum Suffix. ࠁࠄࠅࠄࠅࠍ Geneſ. IV. 8. ࠄࠅࠀࠅࠀࠅࠍ Exod. X. 6. (91) Terminatio Infinitivi יָ.. Targumiſmo debetur, in qvo ſimul occurrit אָ & יָא v. gr. לְמֶחְדֵא *gaudere*, לְמִבְנְיָא *ædificare*. Hùc pertinet terminatio Talmudica וֵיי v. gr. גַּלּוֹיֵי *revelare*. (92) In אָה definit Infinitivos Ithpeel, in יָה & אָה reliqvi v. gr. אִתְגַּלָּאָה / Paël גַּלָּאָה & גַּלָּיָה / Aph. אַגְלָאָה & אַגְלָיָה &c. Utrinqve autem Infinitivi terminantur Targumico-Talmudicè in וֵיי v. gr. גַּלּוֹיֵי *revelare*, אִתְרְמוֹיֵי *projicere*, רַצּוֹיֵי *placare*, אַיְתוֹיֵי *inducere*. (93) Participiorum terminationes Maſc. Sing. tantùm non promiſcuè uſurpantur. (94) Omne Partici-

ticipium Præſens exit in ܝܢ, ࠉࠍ, omne Præteritum [Peal excepto, qvod itidem habet ܝܢ, ࠉࠍ] in ܘ v.gr. Præſ.
ܩܛܠܝܢ ࠒࠈࠋࠉࠍ/ Ethp. ܡܬܩܛܠܝܢ ࠌࠕࠒࠈࠋࠉࠍ/ Paël
ܡܩܛܠܝܢ ࠌࠒࠈࠋࠉࠍ &c. Præter. ܩܛܠܝܢ ࠒࠈࠋࠉࠍ/ Paël
ܩܛܠܘ ܡܩܛܠܘ ࠌࠒࠈࠋࠅ/ Aph. ܐܩܛܠܘ ܡܩܛܠ ࠌࠒࠈࠋࠅ.
(95) Pro ܝܢ penes Targumiſtas ſubinde eſt ין./ penes Talmudiſtas י v.gr. אָכְלִין וְשָׁתִין *comedentes & bibentes*, מְצַלִּי *orantes*. (96) Participia Syrorum interdum ante ܢ radicale ܐ inſerunt v.g. ܡܬܛܡܐܝܢ
polluti Ebr. IX. 13. Regulare, adeoqve ſpeciale hîc eſt
ܣܢܝܐܝܢ *exoſi* Matth. X. 22. (97) Tò ין [Targumico-Talmudicè ין] freqventisſimè Maſculini Plural. ſignum eſt, diſcernendum à Fœminino è ſenſu, & appoſiti ſubſtantivi ratione.

§. VIII.

Verba DUPLICITER IMPERFECTA (98) utriqve analogiæ (99) ſubjacent ܢ, v.gr. ܡܟܐ מָכֵא ܡܟܐ ࠍࠊࠀ à נְכָה *nocens*, ܐܬܐ אֲתָה ࠀࠕࠀ ab אֶתָא *adduxit*, ܐܘܡܝ אוֹמֵי ࠀࠌࠉ *juravit*.

(90) Du-

(90) Dupliciter Imperfecta ſunt vel ejuſdem, vel diverſi generis; atqve ſic ſemper habent ultimam א, ה aut י, & primam א, י vel נ. Hinc ܟܗܐ כְּהָה *caligavit, inbibuit* ܠܗܐ לְהָה *laboravit*, ܚܣܐ חֲסָא *fuit* &c. imitantur verba Lamed Aleph, non Geminantia, aut Ajin Vav. (99) Utraqve analogia in tantum attenditur, in qvantum, ut attendatur, uſu permittitur. Conſuluiſſe igitur Lexica, erit conducibilisſimum.

§. IX.

STRICTE IMPERFECTA Verba feliciùs habentur ex exercitio (100), qvàm è Præceptis (101). Interim adducemus pauciora.

ܐܙܠ *abiit*, locô ſchva ſub ܐ analogicè ponendi plerumqve aſſumit vocalem ܙܩܦܐ, propter augmentum debitam, ipſumq; ܐ lineâ otii afficit v. gr. ܐܶܙܰܠ *abiit* F. Marc. XVI. 10. ܐܶܙܠܶܬ *abii* Matth. XXV. v. 25. ܕܢܺܐܙܠܽܘܢ *ut abeant* Matth. XIV. v. 22. Imperat. ܐܙܠ Talmudicè איזיל *abi*.

ܒܝܐ *conſolatus eſt*, ܝ nunqvam pellit (102), prætereaq; , ubi poteſt, in ܝ exiens facit

facit v. gr. Præt. ܒܰܝܺܐ vel ܒܳܐ *conſolatus eſt*, ܒܰܝܝܰܬ *conſolata eſt*, ܒܰܝܺܬ *conſolatus ſum*, ܒܰܝܺܘ *conſolati ſunt* &c. Futur. ܐܶܒܰܝܶܐ *conſolabor*, ܢܒܰܝܶܐ *conſolabimur*, ܬܒܰܝܽܘܢ *conſolabimini*. Imperat. ܒܰܝܳܐ *conſolare* M. ܒܰܝܳܝ *conſolare* F. &c. Infinit. ܡܒܰܝܳܝܽܘ vel ܡܒܰܝܳܝܽܘܬܳܐ *conſolari*. Particip. ܡܒܰܝܶܐ vel ܡܒܰܝܝܳܐ *qui conſolatur*, ܡܒܰܝܶܝܢ *qui conſolantur* &c. Similiter fit, præpoſitô ܐܶܬ, Ethpaal v. g. Præter ܐܶܬܒܰܝܺܝ *conſolationem accepit*, Imper. ܐܶܬܒܰܝܳܐ / Futur. ܐܶܬܒܰܝܶܐ Infinit. ܡܶܬܒܰܝܳܝܽܘ / Particip. ܡܶܬܒܰܝܶܐ

ܚܝܳܐ *vixit*, in Participio Benoni, Infinitivo & Futuro Peal, nec non per totum Aphel patitur contractionem, v. gr.

ܚܝܐ

ܚܝܐ pro ܚܝܝܐ *vivens* F. ܠܡܚܐ *vivere*, ܢܚܐ *vivat*, ܐܚܝ *vivificavit*, ܐܚܐ *vivificabo*.

ܝܗܒ *dedit*, toties punctatur (103) ܝܗܒ qvoties ex analogia aut verbi aut ſuffixi ultima radicalis ſchevanda eſt, verbi gr. ܝܗܒܬ *dediſti*, ܝܗܒܗ *dedit eum* F. contra ܝܗܒܘܢ *dederunt* F. Imperat. ܗܒ *da*.

ܣܐܒ *polluit* & ܣܘܒ *ſenuit*, formas haud raro confundunt, hoc in Peal, illud in Paël (104) v. gr. ܡܣܝܒ *polluens*, ܡܣܝܒ *pollutus*, ܣܐܒܬ *ſenuiſti*, ܣܐܒܬ *ſenui*, ܢܣܐܒ *ſeneſcet*.

ܣܠܩ *aſcendit*, Futurum, Imperativum & Infinitivum Peal, ut & Aphel integrum mutuatur (105) à ܢܣܩ v. gr.

R ܐܣܩ

facit v. gr. Præt. ܒܝܐ vel ܒܝܐ *con-ſolatus eſt*, ܒܝܝܬ *conſolata eſt*, ܒܝܝܬ *conſolatus ſum*, ܒܝܘ *conſolati ſunt* &c. Futur. ܐܒܝܐ *conſolabor*, ܢܒܝܐ *conſolabimur*, ܬܒܝܘܢ *conſolabimini*. Imperat. ܒܝܐ *conſolare* M. ܒܝܝ *conſolare* F. &c. Infinit. ܡܒܝܝܘ vel ܡܒܝܝܘܬܐ *conſolari*. Particip. ܡܒܝܐ vel ܡܒܝܝܐ *qvi conſolatur*, ܡܒܝܝܢ *qvi conſolantur* &c. Similiter fit, præpoſitô ܐܬ, Ethpaal v. g. Præter ܐܬܒܝܐ *conſolationem accepit*, Imper. ܐܬܒܝܐ / Futur. ܢܬܒܝܐ Infinit. ܡܬܒܝܝܘ / Particip. ܡܬܒܝܐ

ܚܝܐ *vixit*, in Participio Benoni, Infinitivo & Futuro Peal, nec non per totum Aphel patitur contractionem, v. gr.

ܚܝܐ

ܚܝܐ pro ܚܝܝܐ *vivens* F. ܠܡܚܐ *vivere*, ܢܚܐ *vivat*, ܐܚܝ *vivificavit*, ܐܚܐ *vivificabo*.

ܝܗܒ *dedit*, toties punctatur (103) ܝܗܒ qvoties ex analogia aut verbi aut ſuffixi ultima radicalis ſchevanda eſt, verbi gr. ܝܗܒܬ *dediſti*, ܝܗܒܗ *dedit eum* F. contra ܝܗܒܘܢ *dederunt* F. Imperat. ܗܒ *da*.

ܣܐܒ *polluit* & ܣܒ *ſenuit*, formas haud rarò confundunt, hoc in Peal, illud in Paël (104) v. gr. ܡܣܝܒ *polluens*, ܡܣܝܒ *pollutus*, ܣܐܒܬ *ſenuiſti*, ܣܐܒܬ *ſenui*, ܢܣܐܒ *ſeneſcet*.

ܣܠܩ *aſcendit*, Futurum, Imperativum & Infinitivum Peal, ut & Aphel integrum mutuatur (105) à ܢܣܩ v. gr.

ܐܣܩ *aſcendam*, ܣܩ *aſcende*, ܠܡܣܩ *aſcendere*, ܐܣܩ *extraxit.*

ܪܗܛ *cucurrit*, in Imperativo Peal ſubit metatheſin (106) v. g. ܗܪܛܘ *currite* 1. Cor. XIV. 1. Ebr. XII. 14.

(100) Dabit praxis, anomala potisſimùm competere Syriaſmo. (101) Si voluiſſemus, potuiſſemus verba ſtrictè imperfecta ſuis ſupra locis inſerere. (102) Verbum ܒܐܐ imitatur ܙܐܐ *fœdavit*, Ethp. ܐܬܙܐܐ Apoc. XXII. verſ. 11. item ܐܬܦܐܐ *decoratus eſt*, ſic ܡܥܠܝܐܐ *altus* Eſ. II. 12. Cohel. X. 6. (103) Ad Lexicographos ſpectat, qvod ܝܗܒ deſtituatur Futuro & Imperativo Peal, adeoqve hæc deſumat à ܢܬܠ v. gr. ܐܬܠ *dabo*, ܠܡܬܠ *addandum.* (104) Confer hujus capitis §. 6. *n.* 58. *p.* 116. (105) Qvid? ſi diceremus paucis: Τὸ ܚܣܪ carere, docentibus Lexicis, Aphel, itemq; Futuro, Imperativo & Infinitivo Peal. (106) Ejusmodi metatheſis deprehenditur in Samaritano ࠇࠋࠌ pro ࠋࠇࠌ *pugnavit*, Ex. XV. 21. & alibi freqventisſimè.

CAP.

CAPUT VII.
De
PARTICULIS.

§. I.

PARTICULÆ abſolvunt dictiones *Indeclinabiles* (1), ſuntq; vel *Separatæ*; vel *Inſeparabiles*.

(1) Cur nomine Particularum efferamus Adverbia, Præpoſitiones, Conjunctiones &c. diximus in Summario Ling. Sanct. *c.* 7. *§.* 1. *n.*2. *p.*88.

§. II.

Ex SEPARATIS [qvæ uſu aliàs diſcendæ (2)] omnium communisſimè occurrunt Qvalitatis illæ, formandæ ab Adjectivis in ܐܝܬ (3) v. gr. ܚܟܝܡܐܝܬ *ſapient. r*, à ܚܟܝܡܐ *ſapiens*.

(2) Transgrederemur munus noſtrum, ſi certas claſſes dictionum indeclinabilium conficeremus. (3) Terminatio Particularum אית magis Syriaſmo, minùs reliqvis Aramæiſmi ſpeciebus familiaris eſt.

§. III.

INSEPARABILES comprehenduntur vocibus mnemonicis (4) קַדְמָא וְכַלְבָּר—.

(4) Placuit è numero particularum inſeparabilium eximere שׁ / eò qvia ejus uſurpatio vix alibi, qvàm in Rabbinis deprehenditur. Sic v. gr. אַחַר שֶׁ eſt *poſtqvam*, אַף עַל פִּי שֶׁ *etiamſi*, כְּשֶׁ *qvando*, כַּשֶׁ *ex qvo*, כְּמוֹ שֶׁ *ſicut*, כָּל—שֶׁכֵּן *qvantò minus*, לְפִי שֶׁ *ſicut*, מִפְּנֵי שֶׁ *qvia*, *propterea*, *qvòd*, מִתּוֹךְ שֶׁ *intereà*, כְּדֵי שֶׁ *ut*, *qvò*, עַד שֶׁ *donec*, *usq; dum*, קוֹדֶם שֶׁ *anteqvam* &c.

§. IV.

Harum *qvatuor* (5) ſcilicet ב (6) / ד (7) / ו (8) ל (9) Aramæis ex æqvo competunt, præfigendæ per [:] ordinarium (10) v. gr. בְּלִבָּא ܒܠܒܐ ࠁࠋࠁ *in corde.*

(5) Dictæ qvatuor particulæ vocantur memoriæ gratiâ בְּדוּל:
(6) Tž ב, perinde ut cæterorum plerorumqve ſignificatio petatur è Summario Ling. Sanct. *l. c. n.* 3. *pag.* 89.
(7) ד non modò reſpondet Ebræorum שֶׁ / adeoqve ſignificat, præſertim in compoſitione, *ut*, *qvòd*, *qvia*, *qvando* &c. ſed & inſuper multis vocibus annectitur, naturâ earum ferè prorſus immutatâ. (8) Qvæ Ebraicè de

cè de Vav Converſivo traduntur, nullum in Aramæiſmo inveniunt locum. Locum autem hoc invenit, qvòd Vav ante Labiales & Schevatas Chaldaicè ſchurekatur v. gr. וּמַלְכָּא *& Rex*, וְזַרַע *& ſemen*. (9) ל à Talmudiſtis Futuri tertiis perſonis præpoſitum notat idem qvod לְמַעַן *ut*, verbi gr. לִיכְתּוֹב *ut ſcribat.* (10) Ubinam Scheva explicitè, ubinamve implicitè ſcribatur, ex Orthopœia conſtat.

§. V.

Tres Earundem, nimirum מ / כ / ה / punctandæ modô Ebræorum (11) ſoli Chaldaiſmo & Samaritaniſmo inſerviunt.

(11) Punctatio Ebraica ex aſſe Chaldaicè, non item Samariticè obſervatur. Nam hic ࠔ nudo Chirek, & [illegible] ſcheva ſimplici contentum eſſe poteſt.

§. VI.

Duæ ſuperſtites, א (12) & ק (13) propriæ Talmudicorum ſunt, præfiguntúrq; illa per [-:] vel [-] cum Dageſch (14), hæc per [·] v. gr. אַרֵישָׁא *ſuper caput*, אַבֵּיתָא *in domum*, קָאָמַר *dicit*.

(12) א notat *ad, in, ſuper, ſuprà, juxta, ſecundum*, &c.
(13) ק ex integro קָא deſumptum, qvandoqve vim affirmandi, qvandoqve explendi obtinet. Vide tamen dicenda pauld inferiùs Part. II. cap. 4. §. 5. p. 144.
(14) Ante Gutturalem Dageſch perit v. gr. אַאֲוִירָא *in aërem*.

FINIS
PARTIS PRIORIS.

PARS POSTERIOR

De

SYNTAXI.

Caput I.

De

SYNTAXI NOMINUM.

§. I.

SYNTAXIS Aramæa in pleriſqve cum Ebraiſmo (1) coincidit, exceptis, qvæ ſeqvuntur, excipiendis (2).

(1) Nominando Ebraiſmum, non penitus Lingvarum, Græcæ atqve Latinæ, indolem explodimus. Conf. interim [ne crambem bis coctam apponamus] Summarium Ling. S. *Part. II. ferè totâ pag. 95. ſqq.* (2) Cùm maxima ſit inter *τάξιν* & *σύνταξιν* differentia, facilè patet, nos non poſſe non niſi de *τάξει* vocum Aramæarum eſſe ſollicitos.

§.II. In

§. II.

In concurſu duorum Subſtantivorum (3) collocatur vel

[a] prius in Regimine (4) v. gr. נְפַשׁ מַלְכָּא / ࠍࠐࠔ ࠌࠋࠊࠀ / ܢܰܦܫ ܡܰܠܟܳܐ *anima Regis.*

[b] poſterius in Genitivo (5) v. gr. נַפְשָׁא דִי מַלְכָּא / ܢܰܦܫܳܐ ܕܡܰܠܟܳܐ / ࠍࠐࠔࠀ ࠃࠌࠋࠊࠀ *anima Regis.*

(3) Neceſſe eſt, ut Subſtantiva, vel Subſtantivi naturam induentia res diverſas ſignificent. (4) Qvo qvidem modo regimen, aliàs ſat rarum, formetur, vid. *Part.* 1. *c.* 3. *§.* 4. *p.* 45. *ſq.* (5) Cum Genitivi nota [Hieroſolymitanè ſæpè omiſſa] applicatur, non modò utriqve Subſtantivo Status Emphaticus; ſed & priori inſuper tertiæ perſonæ ſuffixum attribui poteſt v. gr. נַפְשֵׁהּ דִּי מַלְכָּא / ܢܰܦܫܶܗ ܕܡܰܠܟܳܐ / ࠍࠐࠔࠄ ࠃࠌࠋࠊࠀ Sic Rabbinicè רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם *Dominus mundi*, Hieroſol. נַפְשָׁא בִרְכְתָא *anima benedictionis*, שְׁמֵיהּ יְיָ *nomen Domini.*

§. III. Sub-

§. III.

Subſtantivum Adjectivo junctum freqventiùs præponitur, qvàm poſtponitur (6) v. gr. מַלְכָּא טָבָא / ܡܠܟܐ ܛܒܐ / ࠌࠋࠊࠀ ࠈࠁࠀ *rex bonus.*

(6) Etiamſi Adjectivo Subſtantivum poſtponatur, non tamen concipienda ſemper eſt Ellipſis *Eſt* aut *ſunt* v. gr. ܚܕ ܣܪܛܐ *unus apex* Matth. V. 18.

§. IV.

Subſtantivum pariter & Adjectivum, continuò repetitum indicat locutionem illic ſuperlativam; hîc diſtributivam (7) aut emphaticam (8) v. g. רַבְרְבָן רַבְרְבָן *magnificentisſimæ*, עַמָּא עַמָּא / ܥܡܐ ܥܡܐ *qviſq; populus.*

(7) Si Subſtantivum in repetitione habuerit Vav, abſqve præeunte voculâ כַּר, diverſitas notatur v. gr. מַתְקַל וּמַתְקַל *diverſum pondus*, contra בְּכָל שַׁתָּא וְשַׁתָּא *ſingulis annis.* (8) Subſtantivum Plurali numero repetitum pluralitatem ſubindicat, v. gr. מַשְׁרְיָן מַשְׁרְיָן *exercitus numeroſi.*

S *CAP.*

CAPUT II.

De

SYNTAXI PRONOMINUM.

§. I.

PRonomen ante & pone inſigni Pleonaſmo (1) repetitur v. gr. ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ *etiam ego dico tibi* Matth. XVI. 18.

(1) Pleonaſmum hic & alibi ſtatuimus cum vulgo, negamus cum eruditioribus.

§. II.

Pronomen Nomini præpoſitum demonſtrativè (2) exponendum eſt, v. gr. בֵּהּ בְּלֵילְיָא *in ea nocte* Dan. V. 30. ܒܗ ܒܫܥܬܐ *in ea hora.*

(2) Demonſtrativa ſignificatio hæc in ſtructura nonnunqvam emphatica conficitur v. gr. בֵּהּ בְּדָנִיֵּאל *in Daniele* Dan. V. 12. Sic Rabbinis freqvens בּוֹ בַיּוֹם *in eo die.*

§. III.

Interrogativum מַן ܡܢ צ״ל Subſtantivo poſtpoſitum Genitivum (3) poſſeſſoris notat v. gr. בַּר מַן *filius cujus* 1. Sam. XVII. 58.

(3) Ha-

(3) Habet tali caſu Interrogativum aliqvando Genitivi notam præfixam v. gr. תּוֹרָא דְמַן דְּבָרִית *bovem cujus accepi* 1. Sam. XII. 3.

§. IV.

Poſſeſſiva freqventiùs delectantur Pleonaſmo (4) v. gr. ܬܠܡܝ̈ܕܝܟ ܕܝܠܟ *diſcipuli tui.*

(4) Poſſeſſivorum Pleonaſmus [qvem inſigniter juvat vocula ܕܝܠ] etiam in Verbis deprehenditur, verbi gr. ܩܛܠܗ ܠܓܒܪܐ *occidit virum.*

CAPUT III.
De
SYNTAXI VERBI.

§. I.

ARamæi Enallagen Temporum (1) qvaſi ordinariam agnoſcunt v. g. ܫܪܝ ܕܢܒܟܐ *cœpit flere*, ܗܘܐ ܫܪܝ ܡܠܦܘ *inceperat docere.*

(1) Uſitatiſſima eſt Enallage Præteriti, Futuri & Participii pro Infinitivo, item Futuri pro Participio &c.

§. II.

Participia conſtruuntur plerumqve (2) cum particula ܕ vel ܟܕ v. g. ܕܝܳܬܶܒ *ſedens*, ܟܕ ܐܳܡܰܪ *dicens.*

(2) Ejusmodi Conſtructio maximè in Participio Benoni, & ubi ſignificatio participialis manet, militat.

§. III.

Verbum Subſtantivum הֲוָא (3) inſervit exprimendo Imperfecto & Plusqvamperfecto (4), ita ut hîc ſeqvatur Præteritum, illic Participium (5) v. gr. דִּי הֲוָה צָבֵא הֲוָה קָטֵל וְדִי הֲוָה צָבֵא הֲוָה מַחֵא *qvos volebat occidebat, & qvos volebat, vivificabat* Dan. V. 19. ܗܘܳܐ ܡܥܰܡܶܕ *baptizabat*, ܦܰܩܶܕܘ ܗܘܰܘ *præceperant.*

(3) Paria, cæteris paribus, efficit אִיתַי & אִיתַי *ἄκλιτον*, qvod deinde unà cum ipſo הֲוָא ſæpè *πλεονάζει* v. g. ܐܺܝܬ ܗܘܳܐ *erat* Joh. XI. 1. ܠܳܐ ܗܘܳܐ ܐܢ̱ܬܽܘܢ ܓܒܰܝܬܽܘܢܳܢܝ *non elegiſtis me*, Joh. XV. 16.
(4) Imperfectum & Plusqvamperfectum etiam per nudum Perfectum exprimitur. (5) Seqvi debet illud, qvô opus eſt.

§. IV.

Idem ܗܘܐ הֲוָא mediante Participio (6) ſuppeditat modò Imperativum (7) modò Futurum (7) v.g. ܥܒܕ ܗܘܝܬ *fac*, ܥܒܕ ܬܗܘܐ *facias*.

(6) Participium Verbi reqviſiti h. l. poſtponitur. (7) In repræſentando Imperativo adhibetur τῦ ܗܘܐ perſona ſecunda Præteriti; in repræſentando autem Futuro perſona Futuri debita.

§. V.

Verbum *Habeo* Aramæi non habent (8) Subſtituentes אִית vel הֲוָא cum Pronomine v. g. לָא הֲווֹ מַיָּא לִכְנִשְׁתָּא *non habebat aqvam cœtus* Num. XX. 2. ܠܝ ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ *me non ſemper habetis* Matth. XXVI. 11.

(8) Verbum אֲחַד ܐܚܕ ࠀࠇࠃ obtinet qvidem ſignificatum habendi, ſed non exhaurit.

§. VI.

Multa Verba regunt Nomina beneficiô Particularum (9) v. gr. אִדְכַּר לְאַבְרָהָם *recordare Abrahami*, ܕܚܝܠ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ *timebat Deum*, Act. XVIII. 7.

(9) Uſitatiores Particulæ, qvibus Verba regunt Nomina, ſunt ב / ל / מִן / עַל / בָּתַר &c. Qvare conſulantur Lexica.

CAPUT IV.

De SYNTAXI PARTICULARUM.

§. I.

PArticulæ Nominibus præpoſitæ (1) faciunt periphraſin Adverbii, v.gr. ܡܢ ܝܨܝܒ מִן יַצִּיב *vere.*

(1) Proſunt circumſcribendo Adverbio Particulæ tàm ſeparabiles, qvàm inſeparabiles, èq; his præſertim ב & מ v. gr. מִדַּעַת *ſcienter.*

§. II.

Poſt Particulam ܒܝܢ (2) ſeqvitur in Nominibus ܠ v. gr. ܒܝܢ ܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܐ *inter virum & mulierem*, Matth. XIX. 20.

(2) Qvis neſcit, pro ܒܝܢ dici qvoqve ܒܝܢܬ v. g. ܒܝܢܬ ܐܢܬܬܐ ܠܒܬܘܠܬܐ *inter mulierem & virginem* 1. Cor. VII. 34.

§. III.

§. III.

Particula מִן ܡܶܢ [?] Particulis aliis (3) eleganter admodùm præponitur v. g. מִן קֳדָם מַלְכָּא *coram Rege* Dan. II. 15. ܡܶܢ ܒܳܬ݂ܰܪ ܓܰܠܘܬ݂ܳܐ *poſt captivitatem* Matth. I. 12.

(3) Qvi Pleonaſmus alibi, idem ſimul ſe in Particulis, perinde ut Ellipſis, exerit.

§. IV.

Particula ל conſtruitur & cum Futuro (4), & cum Infinitivo (5) v. gr. לִיקְטֹל *ut occidat*, ܡܶܢ ܕܠܡܦܰܩܳܕ݂ *à præcipiendo.*

(4) Conſtructio ğ ל cum Futuro Rabbinis ferè propria eſt, cum Infinitivo Syris, & præmittit utcunqve ܕ. (5) Infinitivus מ præfixo præditus, delectatur ל epenthetico v. gr. מִלְמִקְטַל pro מִמִּקְטַל *ab occidendo.* Sic Ebraicè מִלְּבוֹא *à veniendo* Amoſ. VI. 14.

§. V.

Talmudicum קָא & ſeparatim, & ut præfixum (6), Præterito ac Participio (7) jungitur (8) v. gr. מֵהֵילָא קָא אָתוּ *undenam venerunt?* שַׁפִּיר קָאמַרְתְּ *pulchrè dixiſti.*

(6) Præ-

(6) Præit ſæpè ד ante קָא v. gr. דְקָא תָפֵיס גִּבְנֵי *qui capit fures.* (7) Non raró קָא tantùm expletivum eſt, & vim habet *συνδέσμου παραπληρωματικοῦ.* (8) קָא videtur interdum eſſe loco Relativi *Qui*, *Quæ*, *Quod*, quaſi à Latino mutuatum.

אאס

Errata Benevolus Lector ita corriget :

PAg. 7. lin. 10. legat *p.* 19. pro *p.* 1. ibid. §. 11. *pag.* 21. pro §. 11. *p.* 1. p. 10. lin. 16. pro תֲרִיוָּה leg. תְּזוֹרָה. p. 17. lin. 5. ܦܘܣܩ. p. 22. lin. antep. ܒܣܩܐ. p. 26. lin. 15. (:) pro (⁝). p. 47. lin. 3. §. 2. pro §. 1. ibid. lin. 12. ante (30) addat: Deſinentia verò in ܐ vel ܝ origine græca formant in ܘܣ vel ܐܘܣ v. g. ܕܝܐܬܝܩܐ Plur. ܕܝܐܬܝܩܘܣ *teſtamenta*, ܐܢܢܩܝ Plur. ܐܢܢܩܝܘܣ *neceſſitates*, ܙܘܢܝ Plural. ܙܘܢܘܣ Ζῶναι. p. 51. lin. 2. leg. *extat.* p. 52. l. 8. & 10. ܠ (ein Samaritaniſch Lomad) pro ܠ. p. 60. l. 19. add. *tranſeunte* poſt *Ptobbo.* p. 63. l. 4. add. (28) ante Si. p. 67. l. 26. leg. כּוֹם. p. 75. l. 11. נַּן. ib. l. 20. נִכּוֹן. p. 77. l. 9. *quidq;* pro *quibus.* p. 88. l. 23. add. *Aleph* ante *He.* p. 96. l. 12. homogeneam. &c. &c. &c. Cætera pro ſuopte judicio emendabit.

…NAZ… ROMA VITTORIO EMAN…